

The copyright of this thesis vests in the author. No quotation from it or information derived from it is to be published without full acknowledgement of the source. The thesis is to be used for private study or non-commercial research purposes only.

Published by the University of Cape Town (UCT) in terms of the non-exclusive license granted to UCT by the author.

DIE TERAPEUTIESE ASPEKTE VAN GROEPBERAAD

IN

MAATSKAPLIKE GROEPWERK

deur

ANNALEEN CHRISTINE WIESE

Tesis voorgelê ter vervulling van die
vereistes vir die Magistergraad
in Maatskaplike Werk

UNIVERSITEIT VAN KAAPSTAD

1976

DANKBETUIGING

Graag wil ek my opregte dank en waardering uitspreek teenoor die volgende sekere persone sonder wie se hulp en bystand hierdie tesis nie voltooi sou kon geword het nie.

Eerstens, my dank aan professor Brunhilde Helm, wat as my supervisor en promotor opgetree het. Haar insig, leiding en onderskraging was besonder sinvol. Dit was 'n voorreg om 'n student van haar te kon wees.

Tweedens, gaan my dank aan mev. M.S.E. du Preez, wat as supervisor tydens praktykopleiding in Pretoria opgetree het. Haar kennis en entoesiasme het groot belangstelling in maatskaplike groepwerk by my opgewek.

Derdens, is ek dank verskuldig aan mej. June Giles, wat die tikwerk met soveel deeglikheid en toewyding gedoen het. Die netjiese resultaat is aan haar te danke.

Graag wil ek ook my besondere erkentlikheid en waardering uitspreek teenoor die Hugenote-Kollege, Wellington, waar ek as dosente in die maatskaplike werk vir 'n tyd werksaam was. Die Kollege het my in staat gestel om verdere navorsing in maatskaplike groepwerk in Pretoria te kon onderneem wat vir my studie van die allergrootste belang was. Ek wil ook graag spesiale melding maak van mnr. Gert van Zyl, dosent aan die Hugenote-Kollege, wat in sy hoedanigheid as departe-

mentshoof al die nodige reëlins getref het vir die verdere praktykopleiding wat ek in Pretoria ontvang het. Sy hulp en opregte belangstelling was van ontskatbare waarde.

INHOUDSOPGAWE

BLADSY

VOORWOORD		(i)
DEEL EEN:	INLEIDING	
Hoofstuk I	<u>Oriënterende Onderskeiding</u>	1
	Inleiding	1
	Verhouding van Terapeutiese Sielkunde tot Helpende Professions, o.a. Maatskaplike Werk	1
	Analitiese Onderskeiding van Begrippe Groepberaad en Groepterapie	4
	Onduidelike skeidslyne tussen groepberaad en groepterapie	4
	Groepterapie as verlenging van groepberaad	5
	Verskil in aard en graad	6
	Terapeutiese strekking van groepberaad	8
	Ontstaan van groepberaad en groepterapie	10
Hoofstuk II	<u>Groepberaad as Proses van Maatskaplike Groepwerk</u>	12
	Begripsomskrywing	12
	Maatskaplike groepwerk	12
	Groepberaad	13
	Doel van Groepberaad	14
DEEL TWEE:	METODIEK VAN GROEPBERAAD	
Hoofstuk III	<u>Groepberaad met Vroulike Alkoholiste</u>	18

Inleiding	18
Groepwerkverslae	20
Prosesverslag 1	20
Prosesverslag 2	40
Prosesverslag 3	53
Prosesverslag 4	64
Prosesverslag 5	71
Prosesverslag 6	81
Prosesverslag 7	94
Saamgestelde verslag	105

DEEL DRIE: DIE TERAPEUTIESE ASPEKTE VAN
 GROEPBERAAD

Hoofstuk IV Terapeutiese Kragte in die Groep

Inleiding	120
Die Groep as Terapeutiese Agent	121
Die verskil tussen individuele beraad en groepberaad	121
Die groep verteenwoordig die samelewing	122
Die groeplede as terapeutiese agente	122
Die Ontwikkeling van 'n Groep	124
Doelformulering	126
Doelstellings word gebaseer op maatskaplike werk-waardes	127
Funksies van doelstellings	129
Proses van doelformulering	130
Terapeutiese Kragte: Merle M. Ohlson	135

	Terapeutiese Kragte: C. Gratton Kemp	139
	Interaksie	140
	Inleiding	140
	Aanwending van interaksie	141
	Kommunikasie-netwerk	144
	Aanwending van stiltes	147
	Groepwerkproses	150
	Anti-terapeutiese Kragte	151
Hoofstuk V	<u>Terapeutiese Verandering</u>	153
	Inleiding	153
	Die Aard van Terapeutiese Verandering	153
	Maatskaplike werk-filosofie van verandering	153
	Weerstand t.o.v. verandering	154
	S.R. Slavson: Terapeutiese media	157
	Insigontwikkeling	158
	Verandering t.o.v. maatskaplike funksionering	161
	Evaluasie van Terapeutiese Verandering	165
Hoofstuk VI	<u>Slotbeskouing</u>	170
BIBLIOGRAFIE		175

ERRATA

p. 13, reël 18	: Vir "counseling" lees "counselling".
p. 21, reël 5	: Vir "gevallewerk" lees "gevallewerker".
p. 27, reël 1	: Vir "sy" lees "haar".
p. 27, reël 19	: Vir "laat toon" lees "getoon".
p. 35, reël 22	: Vir "volgends" lees "volgens".
p. 43, reël 10	: Vir "waarop" lees "daarop".
p. 43, reël 18	: Vir "verhuideliking" lees "verduideliking".
p. 46, reël 25	: Vir "gelangrik" lees "belangrik".
p. 78, reël 6	: Vir "het" lees "net".
p. 132, reël 37	: Vir "groeperwerker" lees "groepwerker".
p. 177, 22	: Vir "Mc-Hill" lees McGraw-Hill".
p. 179, 54	: Vir "Heimstra" lees "Hiemstra".
p. 179, 55	: Vir "Staterus" lees "Slaterus".

VOORWOORD

DOEL VAN DIE ONDERSOEK

Onder die professies is maatskaplike werk nog betreklik jonk. In Suid-Afrika het maatskaplike werk veral na die Tweede Wêreldoorlog tot sy reg begin kom, en beleef dit besondere groei en verandering. Van die drie primêre metodes, maatskaplike gevallewerk, maatskaplike groepwerk en gemeenskapswerk, het tot nog toe eersgenoemde meeste aandag geniet, maar nuwe ontwikkelinge vestig die aandag in 'n toenemende mate op die ander twee. Wat maatskaplike groepwerk aangaan, begin dit al duideliker blyk dat hierdie metode aangewend moet word om beide die gevallewerk en die gemeenskapswerk te rugsteun.

Word die geskiedenis van die ontwikkeling van maatskaplike groepwerk nagegaan, is dit duidelik dat groepwerk vanuit groepsorg ontstaan het. Dit was veral ingestel op konstruktiewe vryetydsbesteding deur middel van aktiwiteite. Gaandeweg is tot die slotsom geraak dat aktiwiteit nie 'n doel op sigself is nie, maar 'n middel tot 'n doel. Dit is eers in resente jare dat die aktiwiteite in 'n groep op 'n wetenskaplike wyse aangewend word.

Hoewel die waarde van aktiwiteite as 'n middel tot 'n doel erken en besef word, is dit veral die groepsgeesprek (of groepbespreking) wat as 'n belangrike programmedium gesien word. Dit is dan ook 'n onlangse ontwikkeling dat die groepsgeesprek in 'n toenemende mate in die praktyk geïmplimenteer word. Die rede hiervoor is dat dit feitlik as die enigste programmedium gebruik word waar groepe byeengebring

word vanweë verhoudingsnood. Die medemenslike verhoudingsnood van die groeplede word in die jongste tyd al hoe meer in groepwerk beklemtoon. Die belangrikheid van maatskaplike groepwerk het gevolglik toegeneem omdat die doel gerig is op die verhoudings van die mens in nood.

Onderzoekster het waargeneem dat, waar die groepsgeesrek as programmedium aangewend word ten opsigte van groepe met maatskaplike probleme soos bv. alkoholisme, ongehude moeder-skap, gestremdheid en misdaad, taamlik algemeen van "terapie-groepe" of "terapeutiese groepe" gepraat word. Heelwat verwarring bestaan dus ten opsigte van die terminologie. "Terapie-groepe" en "terapeutiese groepe", soos hierdie terme in beroepe soos psigiatrie, sielkunde en psigiatrisiese maatskaplike werk gebruik word, beteken daadwerklik iets wesenlik anders as wat die meeste maatskaplike werkers bedoel wanneer hulle dié terme gebruik. Na die bestudering van 'n resente publikasie Group Counselling deur Merle M. Ohlson, het onderzoekster tot die slotsom geraak dat groepberaad die korrekte term vir dié proses van maatskaplike groepwerk, soos algemeen deur maatskaplike werkers beoefen, is. Die genoemde werk het dan ook die grondslag gelê vir die onderhawige ondersoek.

Bestudering van literatuurbronne, gesprekke met verskeie adademici en eie ervaring, het leemtes in bestaande kennis uitgewys wat die terapeutiese aspekte van groepberaad betref. Daar is aansienlike verwarring ten opsigte van faktore soos die terminologie, onderskeid tussen groepberaad en groepterapie, watter tegnieke aan die groepterapie ontleen is, en die aard en omvang van die terapeutiese aspekte van groepberaad. Hierdie ondersoek poog om bestaande verwarrings te identifiseer, die aard van groepberaad te ondersoek en die terapeutiese aspekte daarvan te probeer bepaal.

Die doelstellings van die ondersoek kan soos volg kortliks

saamgevat word:

1. Om 'n analitiese onderskeiding te maak van die begrippe groepberaad en groepterapie, en aan te toon dat groepberaad, soos deur maatskaplike groepwerkers beoefen, 'n terapeutiese strekking het;
2. Om groepberaad as 'n proses van maatskaplike groepwerk te omskryf;
3. Om, deur groepberaad met vroulike alkoholiste te onderneem, die metodiek van groepberaad te illustreer;
4. Om die terapeutiese kragte wat terapeutiese verandering in 'n beraadgroep teweegbring, te identifiseer en te omskryf; en
5. Om die aard van terapeutiese verandering en die evaluasie daarvan, kortliks te bespreek.

Onderzoekster se basiese beroepsoriëntering is dié van 'n christelike maatskaplike werkster. 'n Bykomstige doelstelling van die onderzoek was dus om aan te toon hoedanig 'n christelike mens- en lewensbeskouing prakties binne groepsverband geïmplimenteer kan word sonder om afbreuk te doen aan die wetenskaplikheid van die metode.

BEGRIPSOMSKRYWING

Ten einde die proses van groepberaad binne die raamwerk van maatskaplike groepwerk in 'n duidelike omlýning te plaas, is dit noodsaaklik om 'n aantal begrippe te omskryf. Hierdie begrippe word elders in die verhandeling meer breedvoerig bespreek (sien veral Hoofstukke I en II).

Maatskaplike Groepwerk

Onderzoekster identifiseer haarself met die definisie van

maatskaplike groepwerk soos in die Suid-Afrikaanse
Woordeboek vir Maatskaplike Werk uiteengesit:

"Metode in die maatskaplike werk waarvolgens
groepe individue, deur die wetenskaplike
hantering van die groepprosesse en verhoudinge
in die groep, die geleentheid gebied word om
ooreenkomstig hulle behoeftes en vermoëns
maatskaplik beter te funksioneer".

(60,p. 37)

Groepberaad

Groepberaad is 'n proses van maatskaplike groepwerk waar
die groeps gesprek (of groepbespreking) as programmedium
aangewend word om die maatskaplike funksionering van 'n
groep individue te verhoog. Tegnieke wat ontleen is aan
die groepterapie word gebruik, en groepberaad het gevolglik
'n terapeutiese strekking. Die groepwerker en groeplede
tree as terapeutiese agente op om terapeutiese kragte te
aktiveer wat veranderinge op die vlak van houdinge, verhoudinge
en gedrag meebring.

Groeptherapie

Groeptherapie is 'n terapeutiese ervaring vir emosioneel-
versteurde persone met probleme wat dikwels patologies van
aard mag wees. Algemene persoonlikheids- of intra-psigiese
verandering word beoog, waar gehandel word met diep onder-
drukte aspekte van die onbewuste en die verlede.

Groepsgesprek

Dit is 'n verbale programmedium wat op 'n min of meer doel-
gerigte wyse deur 'n maatskaplike groepwerker benut word om
die doelstellings van die groep te bereik.

Terapeutiese Kragte

Die terapeutiese potensiaal van 'n groep lê opgesluit in die

terapeutiese kragte wat geaktiveer word om terapeutiese verandering teweeg te bring. Die belangrikste terapeutiese kragte in 'n beraadgroep is doelformulering, interaksie en die groepwerkproses.

Terapeutiese Verandering

Die terapeutiese verandering soos deur groepberaad meegebring, impliseer veranderinge ten opsigte van die self-konsep, houdinge, interpersoonlike verhoudinge en gedrag wat derhalwe lei tot verhoogde maatskaplike funksionering.

METODES VAN ONDERSOEK

Daar is gebruik gemaak beide van 'n literatuurstudie en van empiriese waarnemings.

Literatuurstudie

Geen volledige werk kon spesifiek oor groepberaad (soos ondersoekster dit omlin) opgespoor word nie. Alle moontlik bekombare literatuur uit die vakwetenskappe maatskaplike werk, sosiologie, sielkunde, psigiatrie en opvoedkunde wat enigsins aan sekere aspekte van die onderwerp groepberaad geraak het, is geraadpleeg. Daar is gebruik gemaak van boeke en tydskrifte uit die Amerikaanse, Engelse, Nederlandse en Suid-Afrikaanse vakliteratuur. 'n Volledige bronnelys verskyn op pp. 175-180.

Empiriese Waarnemings

Die aard van die maatskaplike probleem wat 'n groep byeenbring, het 'n uitwerking op die effektiwiteit van groepberaad. Met sekere tipe groepe kan makliker gedemonstreer word waaroor groepberaad gaan as ander tipe groepe. Onderzoekster het dus voor die probleem te staan gekom om 'n groep te kies vir empiriese waarneming wat die terapeutiese aspekte van groepbe-

raad sodanig sou kon uitlig dat die aanwending van groepberaad in maatskaplike werk vir praktisyne in die beroep tot duidelike nut sou blyk.

Onderzoekster het kennis gedra van verwickelinge in die Transvaal waar groepberaad met alkoholiste in 'n toenemende mate onderneem word. Die Departement van Volkswelsyn en Pensioene het, as gevolg van 'n administratiewe werkverdeling, opdrag aan die Suid-Afrikaanse Vrouefederasie gegee om hul dienste hoofsaaklik op maatskaplike groepwerk toe te spits. Dié organisasie het dan ook as taak om groepberaad by staatstoevlugte te doen. Na aanleiding van hierdie faktore, het onderzoekster besluit om die empiriese gegewens vir die studie in te win deur in 1974 vir 'n periode van drie maande by die S.A.V.F. in te skakel. Vir die doeleindes van die studie, was 'n groep alkoholiste 'n doelbewuste keuse. Die feit dat met vroulike alkoholiste gewerk is, was bloot 'n opdrag van die organisasie.

By die samestelling van die groep, was homogeniteit die oorwegende faktor. Seleksie van die groeplede is gedoen aan die hand van faktore soos geslag, taal, kerkverband, ouderdom, huwelikstaat, intelligensie en opvoedingspeil. (Sien ook p. 21).

Om die beginsel van vertroulikheid te handhaaf, is fiktiewe name aan die groeplede gegee.

AANBIEDING

Die verhandeling is in drie dele verdeel, nl. Inleiding, Metodiek van Groepberaad en Die Terapeutiese Aspekte van Groepberaad. In Deel Een word 'n analitiese onderskeiding gemaak van die begrippe groepberaad en groepterapie, en word aangetoon dat groepberaad 'n terapeutiese strekking het.

Daarna volg 'n uiteensetting van groepberaad as proses van maatskaplike groepwerk. In Deel Twee word die metodiek van groepberaad geïllustreer aan die hand van groepberaad gedoen met vroulike alkoholiste. In Deel Drie word die terapeutiese kragte in 'n beraadgroep omskryf, en aangetoon hoedanig die groepwerker en groeplede as terapeutiese agente optree om die kragte aan te wend om terapeutiese verandering teweeg te bring. Laastens word die aard van terapeutiese verandering, en die evaluasie daarvan, bespreek.

BEPERKINGE

Hierdie studie is by verre nie 'n volledige ondersoek oor die spesifieke onderwerp nie. Toekomstige navorsing behoort verdere fasette van groepberaad te ondersoek. Hieronder kan veral genoem word: (i) die soorte groepe ten opsigte waarvan groepberaad onderneem kan word; (ii) die tegnieke wat aan die groepterapie ontleen is; (iii) diepte-studie ten opsigte van terapeutiese en anti-terapeutiese kragte in die groep; (iv) die hantering van hierdie kragte deur die groepwerker en groeplede as terapeutiese agente; en (v) die aard, omvang en evaluasie van terapeutiese verandering.

Ondersoekster vertrou dat hierdie ondersoek as 'n aansporing sal dien om groepberaad dieper te deurgrond. Dit is veral wenslik dat maatskaplike werkers groepberaad sal uitbou tot 'n besondere tegniek van hulle beroep.

DEEL EEN

INLEIDING

HOOFSTUK I

ORIËNTERENDE ONDERSKEIDING

INLEIDING

Daar bestaan groot onkunde en wyd-uiteenlopende menings oor die terapeutiese elemente in maatskaplike groepwerk, die rol wat dit in die toepassing van die metode speel, en hoedanig groepwerk, soos deur maatskaplike werkers beoefen, van groepterapie onderskei kan word.

Ondersoekster het haar vir die doeleindes van hierdie verhandeling beperk tot groepberaad in maatskaplike groepwerk. Daar sal in die volgende hoofstuk verduidelik word waarom die term groepberaad bo ander meer bekende terme in die Afrikaanse vakliteratuur oor maatskaplike groepwerk, soos groeps gesprek en groepbespreking, verkies word.

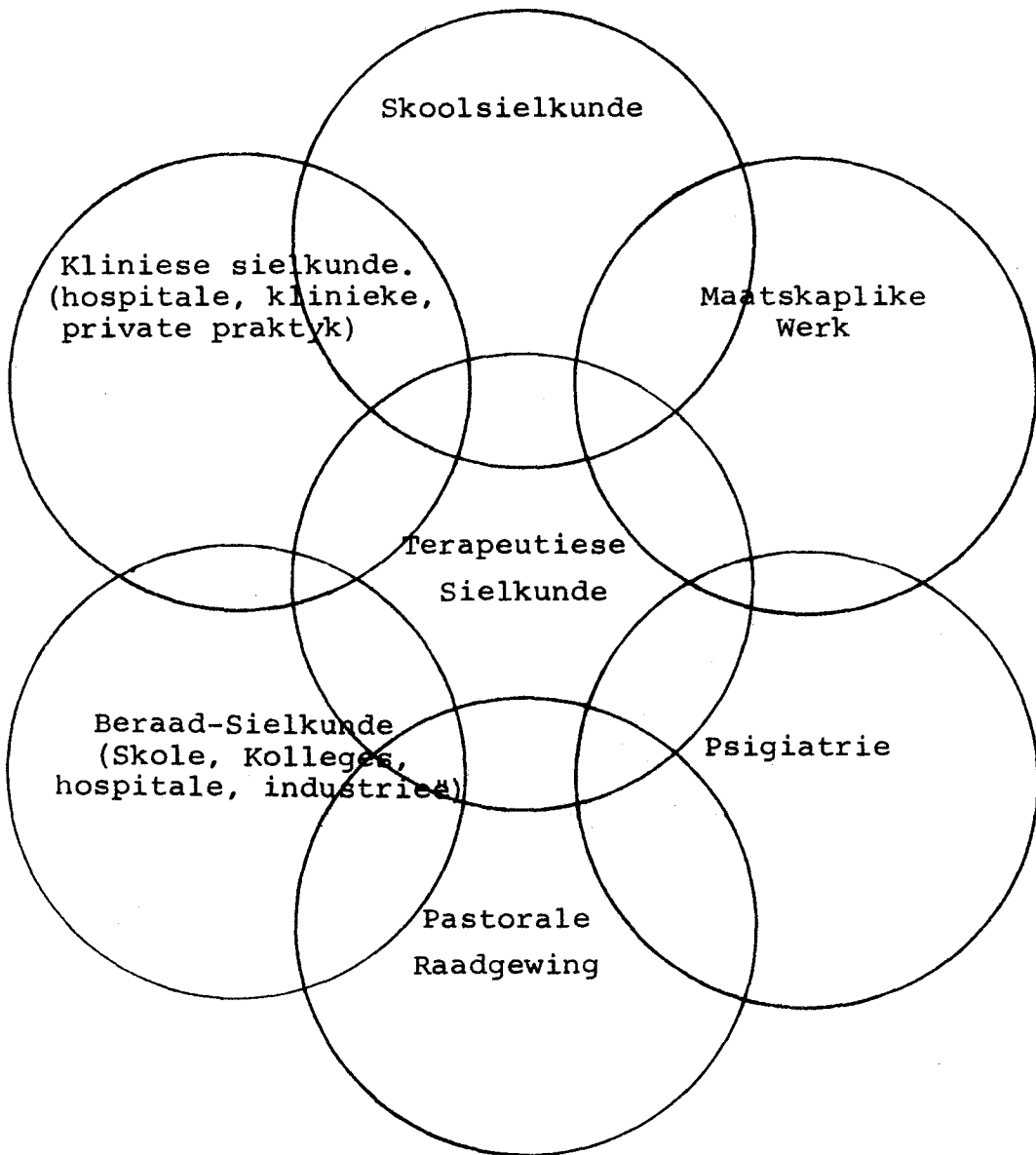
Alvorens groepberaad as proses van maatskaplike groepwerk en die terapeutiese aspekte daarvan bespreek word, is dit noodsaaklik om aan te toon in watter verhouding die professie maatskaplike werk tot die Terapeutiese Sielkunde staan en 'n analitiese onderskeiding te maak van die begrippe groepberaad en groepterapie.

VERHOUDING VAN TERAPEUTIESE SIELKUNDE TOT HELPENDE PROFESSIES, O.A. MAATSKAPLIKE WERK

Die Terapeutiese Sielkunde verteenwoordig 'n kennissisteen wat sy data van 'n aantal aanverwante professies verkry.

Elkeen van die professies beliggaam die "helpende funksie".

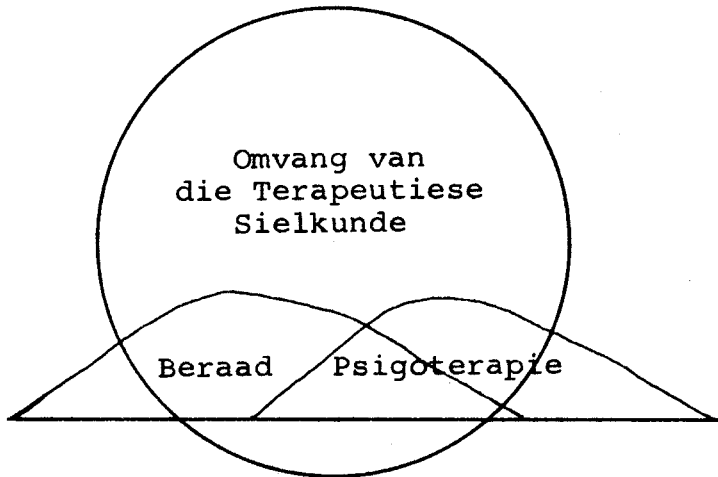
Brammer en Shostrom (9, p.6) het die volgende diagram wat die verhouding van die Terapeutiese Sielkunde tot die geselekteerde professies illustreer, daargestel:

Uit die diagram blyk dit dat ook die professie maatskaplike werk gesien kan word as direk verwant aan die Terapeutiese

Sielkunde. Laasgenoemde sluit beraad en psigoterapie in, wat as oorvleuende areas van mededinging beskou word.

Die volgende is 'n diagram soos uiteengesit deur dieselfde skrywers (9, p.7) wat die omvang van beraad en psigoterapie, binne die raamwerk van die Terapeutiese Sielkunde, illustreer:

Beraad

Opvoedkundig
Ondersteunend
Situatief
Probleem-oplossend
Fokus op bewuste
Klem op "normales"

Psigoterapie

Ondersteunend (meer gefokus)
Rekonstruktief
Diepte-beklemtonend
Analities
Fokus op onbewuste
Klem op neuropate of ander ernstige emosionele probleme

Brammer en Shostrom is die mening toegedaan dat, histories gesien, genoemde kenmerke onderskeidelik van toepassing is op beraad en psigoterapie. Beraad handel met persone wat nie ernstige neurotiese probleme ontwikkel het nie, maar hoofsaaklik blootgestel is aan druk van die omgewing. Sommige sielkundiges beskryf beraad as 'n tipe van psigo-terapie wat aangepas word by die probleme van normale mense. Ander beskryf

dit as hulpverlening aan normale persone om 'n hoër graad van aanpassingsvaardigheid wat gemanifesteer word in toenemende volwassenheid, onafhanklikheid, persoonlike integrasie en verantwoordelikheid, te ontwikkel. Die begrip "menslike doeltreffendheid" word dikwels as 'n doelstelling van beraad gebruik (vgl. 9, pp.7-9).

Thus, psychotherapy emphasizes depth of involvement in the personality and is more concerned with alleviating pathological conditions, whereas counseling is not so deep. Counseling also stresses more rational planning, problem-solving, and support for situational pressures arising in the everyday lives of normal people. Counseling, consequently is shorter in duration than psycho-therapy. Therapeutic psychology has a broad connotation, blending on the one hand with educational or teaching functions, and on the other with intensive psychotherapy. (9, p.8)

Brammer en Shostrom (9, p.12) verwys ook na D.E. Super wat die mening toegedaan is dat beraad meer te doen het met higiniologie ('n studie van probleme by normale mense en die voorkoming van ernstige emosionele probleme) as psigopatologie.

ANALITIESE ONDERSKEIDING VAN BEGRIPPE GROEPBERAAD EN GROEPTERAPIE

Ter inleiding kan net genoem word dat kontemporêre sielkundiges groepterapie en groep-psigoterapie as sinoniem beskou. Die woord groepterapie is 'n afkorting van die woord groep-psigoterapie. Die woord terapie is afgelei van die Griekse woord Terapeuein wat beteken: bemoeienis met iemand om te genees of te behandel.

Onduidelike Skeidslyne tussen Groepberaad en Groepterapie

Daar was 'n stadium toe die skeidslyne tussen groepberaad en

But for these groups where individuals have organized their lives on neurotic bases, a further stage, which evolves from the first, is necessary. At this juncture group counseling has moved into the stage generally referred to for purposes of description as group therapy. (23, p.72)

Verskil in Aard en Graad

Nie alle groepterapeute sien groepterapie as 'n verlenging van groepberaad nie. Inteendeel, die meeste groepterapeute en groepberaders beskou groepterapie en groepberaad as verskillend van mekaar in aard sowel as in graad. Hulle stem egter saam dat wat in groepberaad plaasvind, terapeuties van aard is, maar dit word nie as terapie beskou nie.

Hoewel groepberaad en groepterapie ten opsigte van sekere aspekte saamsmelt, het daar sekere verskille aan die lig gekom wat aan elk van die prosesse 'n eie uniekheid gee. Beide is verskillende uitdrukkings van die groepproses; hulle het dieselfde basis, maar die verskille is geleë in elkeen se doelstellings. Groepberaad en groepterapie bevat albei 'n graad van verandering in hul doelstellings. Die veranderinge word gevind in die doelstelling van die groep; die aard, graad en doel van beoogde verandering; in die rol van die groepleier en die sielkundige diepte-vlak waarop die groep funksioneer.

In beide groepberaad en groepterapie is die fokus van aandag die emosionele. Die opvallendste verskil is egter geleë in die graad van emosionele betrokkenheid. Fenton en Wiltse (16, p.19) onderskei tussen drie groepprosedures wat volgens hulle die meeste gebruik word in die welsynsopset, nl. prosedures wat informatief is, groepberaad en groep-psigoterapie. Groepberaad word geplaas tussen die eerste en derde tipe op die basis van die hoeveelheid gevoel wat deur die groeplede vrygelaat word.

But for these groups where individuals have organized their lives on neurotic bases, a further stage, which evolves from the first, is necessary. At this juncture group counseling has moved into the stage generally referred to for purposes of description as group therapy. (23, p.72)

Verskil in Aard en Graad

Nie alle groepterapeute sien groepterapie as 'n verlenging van groepberaad nie. Inteendeel, die meeste groepterapeute en groepberaders beskou groepterapie en groepberaad as verskillend van mekaar in aard sowel as in graad. Hulle stem egter saam dat wat in groepberaad plaasvind, terapeuties van aard is, maar dit word nie as terapie beskou nie.

Hoewel groepberaad en groepterapie ten opsigte van sekere aspekte saamsmelt, het daar sekere verskille aan die lig gekom wat aan elk van die prosesse 'n eie uniekheid gee. Beide is verskillende uitdrukkings van die groepproses; hulle het dieselfde basis, maar die verskille is geleë in elkeen se doelstellings. Groepberaad en groepterapie bevat albei 'n graad van verandering in hul doelstellings. Die veranderinge word gevind in die doelstelling van die groep; die aard, graad en doel van beoogde verandering; in die rol van die groepleier en die sielkundige diepte-vlak waarop die groep funksioneer.

In beide groepberaad en groepterapie is die fokus van aandag die emosionele. Die opvallendste verskil is egter geleë in die graad van emosionele betrokkenheid. Fenton en Wiltse (16, p.19) onderskei tussen drie groepprosedures wat volgens hulle die meeste gebruik word in die welsynsopset, nl. prosedures wat informatief is, groepberaad en groep-psigoterapie. Groepberaad word geplaas tussen die eerste en derde tipe op die basis van die hoeveelheid gevoel wat deur die groeplede vrygelaat word.

A functional definition of group counseling would be that it involves a greater expression of feelings by the participants than does the orientational group. There is also generally much less emotional participation by counselees than occurs in group psychotherapy. (16, p.138)

Die doel van groepterapie is algemene persoonlikheids- of intra-psigiese verandering en dit hou verband met die basiese motiveringstruktuur van die klient. Daar word gehandel met die diep onderdrukte aspekte van die onbewuste en probleme uit die verlede.

In this book counseling is defined as a therapeutic experience for persons who do not have serious emotional problems Psychotherapy, on the other hand, is defined here as a therapeutic experience for emotionally disturbed persons who seek assistance with pathological problems. In other words, psychotherapy differs from counseling primarily in terms of the persons treated rather than the treatment process. Also the counselor is less concerned with uncovering the repressed materials that genetically determine the client's problems. Clients may discuss repressed materials which they feel have special relevance for their present problems, but the counselor tends to focus on the present and the solution of the specific immediate problems for which his clients seek help. (40, p.6)

In groepberaad word gehandel met bewuste of effens voorbewuste faktore. Dit is op die toekoms gerig en het derhalwe te make met keuses en aanpassings wat nog gemaak moet word. Groepberaad is daarop gerig om die groeplede te help om besluite te neem, planne te maak en hulpbronne te ontgin wat aanwesig is. Dit kan ook inhou dat interpersoonlike- en rolverhoudinge ondersoek word. Die groeplid mag verander tydens die proses waar aandag aan sy probleme gegee word, maar die groepberader konsentreer nie daarop om hom te help om op enige basiese wyse te verander nie. Die groeplede word eerder gehelp om geskikte doelstellings te formuleer en hul kennis omtrent

hulself en hul omgewing te integreer, en dit word essensieel op 'n rasionele wyse gedoen. Gevoelens en houdings word behandel as deel van die inligting wat vir die groeplede beskikbaar gemaak word. Die doelstellings van groepberaad word duidelik gedefinieer; probleme word doelgerig benader met aandag aan die probleem-oplossende proses. In vergelyking met psigo-terapeutiese doelstellings is die doelstellings dus gematig hoewel die tegnieke in sommige opsigte dieselfde mag wees.

Compared with Group Psychotherapy, Group Counseling has a more definite and directed aim. It is concerned with relieving particular problems and with modifying specific situations. To this end it may be necessary to bring about changes in some attitudes and relationships, but fundamental changes in the structure of the personality are not specifically sought. Group counseling may be carried out by members of different disciplines and is not a technique exclusive to any one profession, but for its individual counterpart one must look to the one-to-one casework relationship which has been developed by social workers. (52, p.40)

Samevattend kan gesê word dat die verskil tussen groepterapie en groepberaad op twee faktore berus, nl. die graad van patologie en die fokus van die groepterapeut t.o.v. persoonlikheidsverandering in plaas van houdingsverandering. Probleme rakende houdings of situatiewe faktore val binne die kader van groepberaad. Lg. is derhalwe minder intensief en omvattend, maar meer buigbaar en het 'n wyer veld as die rigoristiese groepterapie. Die feit dat groepberaad nie handel met die dieper persoonlikheidsvlak nie, maak dit egter nie minder sinvol nie.

Terapeutiese Strekking van Groepberaad

Beide die verwysingskader en die sanksies van die groepberader verskil van dié van die groepterapeut. Hoewel die tegnieke

en vaardighede in baie opsigte verskil, maak beide van terapeutiese kragte, aanwesig in alle groepe, gebruik.

Volgens analitiese groep-terapeute is groepberaders besig met terapeutiese werk, en nie terapie nie. Terapeute aanvaar egter dat groepberaders beklemtoon dat groep-kragte wat terapeutiese waarde het, slegs dié is wat aanwesig en aktief is in die spesifieke teorie van beraad wat hulle onderskryf.

Hoewel terapeutiese verandering moontlik is in groepberaad, verag analitiese groepterapeute nie dat dit terapie tot gevolg het nie, maar eerder dat, hoewel metodes in die groepproses verbeter, individuele verandering minimaal plaasvind.

Durkin, an analytic group therapist, concludes that in the accomplishment of the development of new leadership and member process [sic] individuals must of course change in some respects: but their problems need not be and in all likelihood cannot thus be resolved. Therapeutic changes take place but not therapy. (23, p.7)

Daar is geen duidelike konsensus aangaande die aard van terapie of die omstandighede waaronder dit plaasvind nie. Daar word egter saamgestem dat veranderinge in individue in alle tipe van groepe plaasvind. Die verskillende teoretici is die mening toegedaan dat hierdie veranderinge terapeuties kan wees. Die geskilpunte gaan oor die volgende faktore:

1. Watter tipes van verandering moet in die individu geskied alvorens gesê kan word dat terapie plaasgevind het;
2. hoedanig verskil die terapeutiese verandering soos in groepberaad plaasvind van dié wat in terapie plaasvind;

3. hoedanig verskil die metodes wat aangewend word, bv. nie alle analitiese groepterapeute gebruik interpretasie nie, terwyl groepberaders interpretasie as 'n belangrike leierskapfunksie beskou; en
4. sommige terapeute beskou die bestudering van antesedente gedrag as 'n voorvereiste vir terapie -- dit word dus bevraagteken of persoonlikheidsverandering in beraadgroepe plaasvind waar slegs minimale aandag aan die bestudering van psigo-dinamiese oorsake van huidige houdings en gedrag gegee word. Hierdie geskilpunte is nog onopgelos. (vgl. 23, pp.7-9)

Samevattend kan gesê word dat groepberaad konsepte van die psigo-terapie geleen het en derhalwe 'n terapeutiese strekking het. In groepberaad vind terapeutiese veranderinge plaas en nie terapie nie.

Ontstaan van Groepberaad en Groepterapie

Dit is 'n interessante feit dat groepterapie ontwikkel het uit dieselfde oorspronge as die professie maatskaplike werk.

No discussion of the evolution of theory of small groups useful to social workers would be complete without inclusion of what has been called group therapy or group psychotherapy. It grew from some of the same roots as social work. Slavson, for instance, was one of the pioneers in the group work aspect of social work and in the 1930's split off to develop his group therapy approach. Today group uses for therapeutic purposes have been expanded by a large number of professionals, referred to as group therapists or group psychotherapists. Their professional base may be social work, psychology, or psychiatry. Some research and much writing is produced by these people. (19, p.22)

Groepberaad het sy eie dinamiese teorieë van groepsgedrag wat gebaseer is op groep-psigoterapie, maar dit word gebruik om sy eie unieke doelstelling te bereik. Dit is ook gebaseer op teorieë van maatskaplike gevallewerk, maar dit maak dit nie 'n tegniek wat eksklusief deur maatskaplike werkers gebruik word nie. Groepberaad hoort nie net tuis binne die grense van een professie nie. Maatskaplike werkers maak egter die meeste daarvan gebruik, derhalwe is dit in die professie maatskaplike werk waar sy konsepte die duidelikste gedemonstreer word.

HOOFSTUK II

GROEPBERAAD AS 'n PROSES VAN

MAATSKAPLIKE GROEPWERK

BEGRIPSOMSKRYWING

Maatskaplike Groepwerk

Alvorens ondersoekster haar omskrywing van die begrip groepberaad as 'n proses van maatskaplike groepwerk vir die doeleindes van hierdie verhandeling daarstel, moet eers na die begrip maatskaplike groepwerk gekyk word.

Konopka definieër maatskaplike groepwerk as volg:

Social group work is a method of social work which helps persons to enhance their social functioning through purposeful group experiences and to cope more effectively with their personal, group or community problems. (28, p.15)

Du Preez gee 'n meer omvattende omskrywing:

Maatskaplike groepwerk is een van die primêre metodes van maatskaplike werk waardeur 'n opgeleide maatskaplike groepwerker op 'n professionele wyse aan groepe bestaande uit unieke individue hulp verleen deur die groepproses, die onderlinge verhoudinge en die programmedia op 'n doelgerigte en bedrewe wyse te hanteer en aan te wend. Hierdeur word kragte in die groep, die groeplede en die situasie in werking gestel, sodat elke individu sy aangesprokenheid volgens sy vermoë kan beluister en sinvol daarop kan antwoord deur te groei en te verander. Maatskaplike groepwerk is verder 'n metode van hulpverlening

waardeur die spesifieke doelstellings van die groep en die doelstelling van maatskaplike werk in die algemeen nagestreef word deur die beginsels van maatskaplike werk doelgerig aan te wend en die hulpmiddels ter beskikking sinvol te benut. (13, p.16)

Groepberaad

Tot dusver is in die Afrikaanse vakliteratuur oor maatskaplike groepwerk meestal van die terme groepsbespreking of groepsbespreking gebruik gemaak. Dit het o.a. ook die proses waaroor hierdie ondersoek gaan, beskryf. Onderzoekster voel egter dat die proses tog meer is as 'n groepsbespreking of 'n groepsbespreking, aangesien terapeutiese kragte in werking gestel word wat groei en verandering meebring. Dit sal later prakties geïllustreer word aan die hand van prosesverslae van groepberaad met vroulike alkoholiste.

In Engels word die term "group counseling" gebesig; die woord "groepberaad" is 'n aanvaarde en erkende vertaling daarvan. Die Woordeboek vir Maatskaplike Werk omskryf groepberaad as volg:

Professionele diens aan 'n groep om hulle tot 'n beter begrip van hulle probleme te bring ten einde maatskaplike funksionering te bevorder. (60, p.24)

In hoofstuk I is 'n uitvoerige omskrywing van die term groepberaad gegee. Wanneer onderzoekster die term groepberaad in hierdie verhandeling gebruik, moet die volgende inhoud daaraan gegee word: Groepberaad is 'n proses van die maatskaplike groepwerkmetode soos beraad 'n proses van die gevallewerk-metode is. (Vgl. 32, pp.227-228). Dit is 'n proses wat uitvoering gee aan die basiese doelstelling

van maatskaplike groepwerk, nl. om die maatskaplike funksionering van 'n groep individue te verhoog. Om hierdie doelstelling te bereik word tegnieke wat ontleen is aan die groepterapie, gebruik om terapeutiese kragte in werking te stel wat terapeutiese verandering tot gevolg kan hê. Terapeutiese verandering vind dus plaas en nie terapie nie. Terwyl groepterapie diepte-beklemtonend is en persoonlikheids- of intra-psigiese verandering beoog waar gehandel word met diep onderdrukte aspekte van die onbewuste en die verlede, is groepberaad gerig op die bewuste en die "hier-en-nou". Verandering wat plaasvind, lê dus meer op die vlak van houdinge, verhoudinge en situatiewe faktore. Groeplede word gehelp om insig in hul probleem in die area van maatskaplike funksionering te ontwikkel, stelling daarteenoor in te neem en groei en verandering te ondergaan. Dit wat in die groep as 'n samelewing-in-die-kleine geleer word, vorm deel van hul verwysingsraamwerk wat aangewend word in die breëre samelewing wanneer die groep ontbind.

DIE DOEL VAN GROEPBERAAD

Daar is reeds aangetoon dat die algemene- of langtermyn-doelstelling van groepberaad die verhoging van die maatskaplike funksionering van groepe individue is deur:

1. hulle van 'n ervaring te voorsien waardeur hulle hul houdings en gevoelens t.o.v. 'n probleem van maatskaplike funksionering kan uitdruk en nuwe insig kan ontwikkel deur bespreking van moontlike wyses hoe dit gehanteer kan word; en
2. hulle van 'n ervaring te voorsien waardeur hulle persoonlike en interpersoonlike konflikte kan oplos en 'n hoër graad van psigo-sosiale

ontwikkeling kan bereik. (vgl. 32, pp.227-228)

Daar sal nou na die spesifieke- of korttermyn doelstellings van groepberaad gekyk word.

Kemp meen dat dit algemeen aanvaar word dat die doelstellings van groepberaad gerig is op die bevrediging van emosionele behoeftes.

The goals in group counseling are not verbalized or visualizable but are generally understood to be the satisfaction of emotional needs. Critical thinking is focused on the emotional content of interpersonal and intrapersonal relationships and frequently concentrated on the, "here and now", that is, what is occurring in the group at the time. (23, p.63)

Volgens Warters is die doelstellings van groepberaad gerig op hulpverlening aan die groeplede om toenemende volwassenheid te bereik.

The purposes or objectives in group counseling differ little from those in individual-centered counseling. They are, in general, to help the counselees to achieve increased maturity in terms of integration, acceptance of reality, happiness, sociality, realistic goals, adaptability, and responsibility for self. Group counseling is intended to help participants appraise themselves so that they may gain self-understanding, achieve a broad perspective of themselves in relation to others, and acquire insight into social factors affecting personality development. It is directed toward helping the group members gaining release from feelings of frustration, anxiety, and guilt so that they may attain objective acceptance of their thoughts, feelings and impulses. (56, p.173)

Ohlson (vgl. 40, pp.32-34) verwys na o.a. Bross (1958), Frank (1957) en Kelman (1963) wat die doelstellings van groepberaad as volg geformuleer het:

Bross:

1. Ontwikkeling van ego-middele;
2. ego-integrasie;
3. verbeterde funksionering as 'n groeplid;
4. oplossing van oordrag en weerstand;
5. vermoë om uit doelgerigte aktiwiteite plesier te put;
6. ontwikkeling van selfvertroue;
7. selfhandhawing en selfverwesenliking t.o.v. tydgenote; en
8. 'n vermoë om eie planne te formuleer en daarop te handel.

Frank:

1. Konstruktiewe ontlading van gevoelens;
2. verhoging van selfrespek;
3. om kliënte aan te moedig om hul eie probleme onder die oë te sien en op te los;
4. om hul vaardighede om inter-persoonlike en intra-persoonlike konflikte te herken en op te los; en
5. om hul aan te moedig om terapeutiese voordele te konsolideer en te behou.

Kelman:

1. Om gevoelens van isolasie te bowe te kom;
2. om selfrespek en selfaanvaarding te verhoog;
3. om hoop vir verhoogde aanpassing te ontwikkel;
4. om elke kliënt te leer om homself te wees en uiting aan sy ware gevoelens te gee;
5. om verantwoordelikheid vir homself en oplossing van sy probleme te aanvaar;
6. om nuwe verhoudingsvaardighede te ontwikkel, uit te toets en te behou;
7. om sy voorneme om sy houdings en gedragswyses te verander en te verhoog; en
8. om sy insig en vaardighede te veralgemeen deur dit in sy daaglikse lewe aan te wend.

Dit blyk dus dat daar verskeie spesifieke doelstellings van groepberaad is. Hulle hou egter almal verband met die

algemene doelstelling van groepberaad.

Hoewel die algemene doelstelling van die drie primêre metodes van maatskaplike werk, nl. gevallewerk, groepwerk en gemeenskapswerk, wesenlik dieselfde is, verskil die metode waarvolgens dit bereik word. Groepberaad is 'n belangrike proses van die maatskaplike groepwerkmetode waarvolgens die algemene doelstelling van maatskaplike werk, nl. die verhoging van die maatskaplike funksionering van individue, ten uitvoer gebring word.

DEEL TWEE

METODIEK VAN GROEPBERAAD

HOOFSTUK III

GROEPBERAAD MET VROULIKE ALKOHOLISTE

INLEIDING

Om die metodiek van groepberaad prakties te illustreer, word gebruik gemaak van 'n reeks groepwerkprosesverslae wat die hele verloop van die proses weergee.

Die reeks verslae handel oor groepberaad met vroulike alkoholiste in 'n staatstoevlug. Die byeenkomste is weekliks gehou en elkeen het ongeveer 'n uur geduur.

In die omskrywing van die prosesverslae, is besluit om nie alle aspekte elke keer te evalueer nie vanweë die volgende redes:

1. Die verslae spruit uit opleiding wat deurloop is en vir daardie doeleindes is telkens besluit om die klem van evaluasie op verskillende aspekte te laat val om sodoende 'n diepgaande kennis ten opsigte daarvan op te bou; en
2. indien alle aspekte elke keer omskryf moes word, sou die verslae lomp en te omvangryk gewees het.

Waar die term groeps gesprek in die verslae gebruik word, moet dit as 'n programmedium gesien word.

Groepsgesprekke wat doelgerig gelei word deur 'n vaardige groepwerker, word tans beskou as een van die belangrikste programmedia in maatskaplike groepwerk.

Groepsgesprekke kan benut word as werk-metode waardeur die groep se spesifieke doelstellings bereik kan word en moet dus soos alle ander programmedia as middel tot 'n doel benut word. (13, p.129)

Waar in die verslae kortweg van "werkster" gepraat word, word maatskaplike werkster of maatskaplike groepwerker bedoel.

In Deel Drie van die verhandeling, sal na sekere fasette van die verslae verwys word om die terapeutiese aspekte van groepberaad prakties te illustreer.

GROEPWERKVERSLAEPROSESVERSLAG 1

Doel van Byeenkoms: Doelformulering en Programbeplanning

Groeplede:

1. Mev. Brand
2. Mev. Potgieter
3. Mev. Louw
4. Mev. Engelbrecht
5. Mev. Genis
6. Mev. Viljoen
7. Mev. Fourie
8. Mev. Jansen

'n Paneelbespreking is vooraf gehou en slegs een van werkster se groeplede, nl. mev. Louw is bespreek. Sien 3 (b).

Evaluasie van Individuele Groeplede.

1. VOORBEREIDING

(a) Funksioneel

Werkster het vooraf waardevolle en insiggewende leiding van haar supervisor oor maatskaplike groepwerk in die algemeen asook groepwerk met vroulike alkoholiste, ontvang. Sy het ook heelwat opleeswerk gedoen oor maatskaplike groepwerk en die spesifieke lewensituasie van die vroulike alkoholis.

Die groeplede se lêers is vooraf by die inrigting bestudeer, en kort aantekeninge is oor elkeen gemaak.

Die groeplede is ook vooraf individueel ontmoet. Daar is vasgestel dat hul vrywillig by die groep inskakel, en dat hulle deur die gevallewerk voorberei is vir inskakeling. Slegs een groeplid was voorheen ingeskakel by 'n groep; die ander lede was gevolglik baie onkundig oor die doel en aard van groepwerk. Maatskaplike groepwerk en die algemene trefwydte en doel van die groepbyeenkomste, is met elkeen individueel bespreek om derhalwe in die verband hul insig te ontwikkel. Die groeplede is aangemoedig om na te dink oor 'n moontlike program sodat by die eerste byeenkoms hieroor besin kon word.

Werkster het nagedink oor die groeplede as individue, aan die hand van gegewens verkry uit die lêers en die indruk wat hul gemaak het by eerste individuele ontmoeting. Daar is ook besin oor spesifieke doelstellings van die groep.

Die groep is vooraf deur die gevallewerker saamgestel. Sy wou later die groep vergroot, maar op werkster se versoek is volstaan by agt lede. Vir opleidingsdoeleindes is 'n groep van agt lede meer geskik. Die groep is redelik homogeen wat betref geslag, taal, kerkverband, ouderdom, huwelikstaat, intelligensie en opvoedingspeil. Daar is egter heelwat verskil wat geestesgesteldheid betref, maar dit behoort nie remmend op die groep in te werk nie. Na werkster se mening behoort dit 'n positiewe faktor te wees. Die groeplede is Afrikaanssprekend; lidmate van die N.G. Kerk; ouderdomme wissel vanaf 37 tot 48 jaar (behalwe een groeplid wat 26 jaar oud is en 'n ander wie se ouderdom nog onbekend is); vyf groeplede is geskei of vervreemd van hul eggenote, een 'n weduwee en twee is getroud; en hulle opleidingskwalifikasies wissel tussen St. 6 en St. 8.

(Behalwe in die geval van die 3 groeplede wie se opvoedingskwalifikasies nog nie bekend is nie). Ses groeplede ontvang vir die eerste keer inrigtingsbehandeling, en die ander twee is heropgeneem. Slegs twee groeplede is vrywillig opgeneem; die ander is almal gekommitteer.

Die gevallewerker het gereël dat die sitkamer as lokaal gebruik word. Dit was nie in voorbereiding gebring nie, en werkster het derhalwe met die hulp van die groeplede twee tafels teen mekaar geskuif en die stoele daar rondom in 'n kring gerangskik. Werkster het aan die kant tussen die groeplede plaasgeneem sodat dit meer informeel lyk en haar nie as gesagsfiguur beklemtoon nie. Die lokaal is goed geventileer, sonnig, smaakvol gemeubileer en die akoestiek is goed. Al hierdie faktore in die fisiese opset behoort 'n positiewe bydrae tot spontane interaksie te lewer.

Groeplede se toestemming is vooraf gevra tot gebruikmaking van hulpmiddels soos die opstel van 'n sakelys en kort aantekeninge maak tydens die verloop van die groepbyeenkoms.

(b) Emosioneel

Werkster was emosioneel voorbereid en gereed vir die groepbyeenkoms, en sy het daarna uitgesien. Na die bestudering van die lêers en ontmoeting van individuele groeplede, het sy besef dat dit 'n interessante groepsamestelling is wat hom kan leen tot sinvolle maatskaplike groepwerk. Die probleem van alkoholisme is ook nie vreemd aan haar nie, aangesien sy in haar werksaamhede as proefbeampste by die Departement van Volkswelsyn en Pensioene baie ondersoeke in die verband moes doen wat o.a. gelei het tot kommittering van kliënte na 'n toevlug of rehabilitasiesentrum. Dit is dus vir haar besonder insiggewend om die alkoholis binne inrigtingsverband te leer ken.

2. KRONOLOGIESE VERLOOP

2:1 Werkster het die groepbyeenkoms begin deur almal welkom te heet. Op haar voorstel het elke groeplid haarself bekend gestel en gesê van waar sy kom.

2:2 Om 'n gemaklike en informele atmosfeer daar te stel sodat spontane interaksie kon ontstaan, het werkster die groep een en ander van haarself en haar werksaamhede vertel. Werkster kon waarneem dat die groeplede gemakliker begin voel het.

2:3 Op werkster se vraag hoe die groep maatskaplike groepwerk sien, het mev. Brand gesê dat in ons geval is dit om saam te gesels oor 'n gemeenskaplike probleem, nl. alkoholisme sodat daar van mekaar geleer kan word. Werkster het bevestigend geantwoord. Toe daar geen verdere reaksie was nie, het werkster meer inligting oor maatskaplike groepwerk en die plék daarvan in maatskaplike werk, verstrek. Sy het ook o.a. die beginsel van konfidensialiteit beklemtoon. Die groep het dadelik daarop gereageer. Mev. Genis het o.a. gesê dat sy voorheen in 'n groep was waar 'n groeplid "uitgepraat" het en dit het baie moeilikheid veroorsaak. Sy wil derhalwe sê dat dit "ons groep" is en daar word nie "uitgepraat" nie. Almal het eenparig saamgestem.

2:4 Werkster het aan die groep verduidelik dat ons vandag oor 'n doelstelling vir ons groep kan gesels en dan 'n voorlopige program kan beplan. By die individuele ontmoeting verlede week is elkeen gevra om hiervoor voor te berei.

2:5 Nadat 'n paar groeplede dadelik moontlike onderwerpe begin noem het, het werkster gesê dat ons op 'n langtermyn-doelstelling moet besluit. Mev. Brand het dadelik gereageer deur te sê dat ons einddoel moet wees hoe om die "lugleegte"

wat ontstaan wanneer drank uitgeskakel word te vul met sinvolle dinge. Die groep het saamgestem en werkster het dit dan as volg geformuleer: "Uitskakeling van alkoholisme ten einde sinvol te lewe."

2:6 Daar is dan oorgegaan tot die voorlopige beplanning van 'n program. Mev. Louw het gesê dat sy nie duidelikheid het oor die onderskeid tussen 'n sosiale drinker, dranksugtige, drankmisbruiker en alkoholis nie. Die groep het baie lewendig hierop gereageer, en interkommunikasie het begin plaasvind. Kommunikasie was gerig tot mev. Louw en tot groeplede onderling. Elkeen het sy mening oor die saak gegee en het verdere terme vir 'n persoon met 'n drank-probleem genoem. Werkster het na 'n rukke direktief leiding geneem deur te sê dat dit 'n interessante onderwerp is waarmee ons kan begin, maar daar moet onthou word dat ons op hierdie stadium slegs 'n voorlopige program beplan en die bespreking hou vir later. Werkster het dit dan as volg geformuleer:

Die onderskeid tussen drankgebruik, drankmisbruik en alkoholisme.

2:7 Op mev. Viljoen se voorstel, het die groep op 'n volgende onderwerp besluit, nl. die oorsake en gevolge van alkoholisme, wat dus die huidige lewensituasie van die alkoholis insluit.

2:8 Werkster het daarna verwys na die vraag wat mev. Brand gestel het, nl. wat die einddoel van ons groep is. Die volgende onderwerp is dan met werkster se hulp as volg geformuleer: Die doel van rehabilitasie is om sinvol mens te wees, en dit beteken dat aan die volgende aspekte aandag gegee moet word, nl. persoonlike versorging; rol as moeder en vrou; sosialisering; vryetydsbesteding en godsdien.

hier verleen vir die insig wat sy in haar probleem toon.

2:15 Mev. Engelbrecht se mening is gevra. Sy het meegedeel dat sy van drank misbruik maak omdat sy geselskap soek en drank is geselskap. Sy het eers na haar man se dood begin drink.

2:16 Mev. Jansen het genoem dat sy elke dag gedrink het. Mev. Genis het bevestig dat dit in haar geval dieselfde is. Sy het met 'n besliste stem gekonstateer dat sy 'n alkoholis is maar sy is klaar daarmee.

2:17 Mev. Potgieter wat redelik stil was, se mening is gevra. Sy het aangevoer dat sy 'n alkoholis is omdat sy nie genoeg liefde van haar man ontvang het nie.

2:18 Op werkster se vraag of almal hulle self as alkoholiste sien en dit so aanvaar, was daar algehele eenstemmigheid. Almal besef dat hulle fisies en psigies aan drank verslaaf is, maar hulle is gemotiveerd om dit te probeer oorkom.

2:19 Mev. Genis het vervolgens die opmerking gemaak deur te sê dat alkoholisme 'n siekte is soos bv. masels. Dit het 'n lewendige reaksie by die groep ontlok, en spontane inter-kommunikasie het plaasgevind. Werkster het hulle daarop gewys dat daar verskillende sienswyses oor die saak gehuldig word, en sy het haar siening gegee nl. dat alkoholisme nie 'n siekte is nie, maar toenemende drankmisbruik het wel tot gevolg dat 'n alkoholis fisies van drank afhanklik word en dus afgetakel word. Werkster het verder beklemtoon wat mev. Louw gesê het, nl. dat 'n persoon van drank misbruik maak om die werklikheid te ontvlug, aangesien hy sekere spanningsfaktore nie positief kan verwerk nie. Al die groeplede het te kenne gegee dat hulle met hierdie siening saamstem.

2:20 Werkster het samevattend gesê dat ons nou reeds geraak

het aan die oorsake van alkoholisme soos elkeen dit in sy persoonlike geval sien. Sy het ook kortliks opgesom wat bespreek is en tot watter konklusies die groep geraak het.

2:21 By die afsluiting van die groepbyeenkoms het werkster opgemerk dat sy kan sien dat ons vrugbare en lewendige groepbyeenkomste gaan hê. Die groep het spontaan daarop gereageer en was van mening dat dit baie vir hulle gaan beteken, en dat hulle uitsien na die volgende byeenkoms.

2:22 Werkster het gevra dat hulle verder sal gaan nadink oor die volgende onderwerp, nl. die oorsake en gevolge van alkoholisme. Die groep het op 'n prikkelende en gemaklike wyse afgesluit. Toe werkster opstaan en gereedmaak om te vertrek, het die groeplede spontaan die stoele en tafels begin rangskik.

3. EVALUASIE

(a) Bedreweenhede in Maatskaplike Groepwerk

(i) Aanwending van die beginsels

Aanvaarding

Werkster het deur haar gesindheid en houding laat toon dat sy groeplede met hul drankprobleme aanvaar. Teen die einde van die groepbyeenkoms kon werkster ook aanvoel dat die groeplede haar in die groepsituasie aanvaar. Die feit dat werkster meer van haarself aan die begin van die groepbyeenkoms meegedeel het, het 'n positiewe bydrae in die verband gelewer.

Individualisering

Werkster het die groeplede vooraf individueel ontmoet en dit, tesame met die feit dat sy hulle lêers bestudeer het, stel haar in staat om elkeen as 'n unieke persoon met 'n unieke lewensituasie te sien. Sy het dan ook tydens die groepbyeenkoms gepoog om elkeen te laat voel dat sy 'n individu is deurdat sy sorg gedra het dat alkeen betrek word by die bespreking, en dat haar mening oor 'n saak gerespekteer word. Sy het dit ook aan die groep gestel dat elkeen geregtig is op 'n eie siening van sake.

Eerbied en agting

Werkster het doelbewus gepoog om deur haar taalbegruik en houding, hierdie beginsel aan te wend. Sy het vermy om meerderwaardig op te tree deur natuurlik en spontaan met die groeplede te kommunikeer.

Vertroulikheid

Werkster het die vertroulikheidsaspek van die groepbyeenkomste beklemtoon en ook die groep verseker dat sy die beginsel sal handhaaf.

Selfbeslissingsreg

Werkster het nie aan die groeplede voorgeskryf nie, maar hulle toegelaat om volgens hul behoeftes en vermoëns doelstellings en 'n program te beplan.

Vennootskap

Werkster aanvaar dat sy 'n verantwoordelikheid teenoor die groeplede het en dat sy in haar optrede deurgaans verantwoordelik moet optree. Sy het dus tydens die groepbyeenkoms

gepoog om die groeplede te steun in die aanvaarding van die verantwoordelikheid wat uit die maak van keuses voortvloei deur aanmoediging, aktivering en onderskraging. Die groeplede is tydens die groepbyeenkoms gehelp om die remminge in hulle op-weg-wees na selfverwesenliking uit te ken toe saam beplan is oor die doelstellings en 'n program van die groepbyeenkomste.

Toetreding totleefwêreld van groeplede

Werkster het deurgaans probeer om op 'n empatiese wyse te verstaan hoe die groeplede redeneer, watter insig hulle in hul lewensituasie het en watter betekenis elkeen aan sy lewensituasie gee. Sy het ook doelbewus gepoog om by elkeen se tempo aan te sluit, en haar taalgebruik by hul vermoëns aan te pas. Sy wend ook haar verwysingsraamwerk positief aan, m.a.w. die kennis wat sy van alkoholiste in haar werksaamhede as proefbeampte opgedoen het.

(ii) Aanwending van die professionele werksverhouding

(aa) Vertrouensverhouding

Die basis vir 'n vertrouensverhouding tussen werkster en die groeplede is reeds by die individuele ontmoeting gelê. Werkster kon daartydens aanvoel dat sy goeie kontak met die groeplede gemaak het deurdat hulle spontaan gereageer het. Tydens die eerste byeenkoms is dit baie versterk. Groeplede het ook getoon dat hulle mekaar onderling aanvaar en vertrou deurdat hulle nie traag was om hulself kenbaar te maak nie.

(bb) Gesagsverhouding

Die groeplede het werkster as maatskaplike werkster wat die leiding neem, volkome aanvaar. Hulle het haar leiding ge-

respekteer en haar, asook mekaar onderling, met ontsag bejeën.

(cc) Kenverhouding

Dit was verrassend om te sien hoedanig die groeplede hulself kenbaar gemaak het tydens die eerste groepbyeenkoms terwyl slegs een lid vorige groepwerkervaring het. Daar was geen terughoudendheid te bespeur nie; intendeel, daar was 'n gretigheid om hulself oop te stel.

(iii) Waarneming en Interpretasie van Waarneming

Werkster was deurgaans daarop ingestel om te let op die groeplede se gevoelens, houdings en reaksies, ook soos dit nie-verbaal gekommunikeer is.

Aanvanklik was die groeplede skugter en onseker oor wat van hul verwag is, maar gaandeweg het spontane interaksie ontstaan. Dit was verbasend dat daar so baie interkommunikasie by 'n eerste groepbyeenkoms plaasgevind het. Werkster kon ook waarneem dat die groeplede baie insig in hul drankprobleem toon en gemotiveerd is om dit te oorkom. Werkster het aggressie verwag en was verbaas om waar te neem dat almal erken het dat hulle alkoholiste is. Hier word veral aan mev. Louw gedink wat tydens die individuele ontmoeting baie aggressief was en van mening was dat nie sy nie, maar haar eggenoot, vir behandeling moes kom. Sy dra ook permanent 'n donkerbril wat 'n mens die indruk gee dat sy daar agter wegkruip en nog nie heeltemal haarself wil oopstel nie.

Werkster het ook waargeneem dat mevv. Engelbrecht, Jansen en Potgieter die stiller groeplede is wat nie eintlik inisiatief neem nie. Sy het hulle derhalwe telkens doelbewus betrek by 'n bespreking.

(iv) Leiding van die groeps gesprek

Werkster het deurgaans gepoog om die groeps gesprek so te rig dat die totale gesprek benut word as 'n middel tot 'n doel, nl. doelmatige steun aan groeplede om hul aangesprokeneid te beluister en sinvol daarop te antwoord.

Sy het ook begin by 'n onpersoonlike vlak (bespreking oor maatskaplike werk, onderskeid tussen begrippe drankgebruik, drankmisbruik en alkoholisme) en beweeg na 'n persoonlike vlak.

Aanvanklik het groeplede hulle kommunikasie slegs tot werkster gerig. Sy het doelbewus gepoog om nie haar menings op die groeplede af te dwing nie, maar probeer om interaksie in die groep te bewerkstellig. Sy het soms haar menings doelbewus teruggehou en soms doelbewus nie kommentaar op bydraes van die groeplede gelewer nie. Sy het soms vrae na die groeplede teruggekaats of 'n stelling gemaak. Dit het gelei tot inter-kommunikasie en spontane interaksie.

Werkster het ook die meer teruggetrokke lede bv. mevv. Jansen, Potgieter en Engelbrecht onderskraag en doelbewus betrek by die bespreking. Hulle het positief daarop gereageer.

Toe daar botsende menings oor die begrippe drankgebruik, drankmisbruik en alkoholisme was, het werkster, nadat inter-kommunikasie vryelik plaasgevind het, basiese inligting oor die begrippe verskaf en derhalwe die groeplede se insig ontwikkel.

Toe daar 'n voorlopige program beplan is, het groeplede sondermeer hul menings oor pasvermelde onderwerp begin lug. Werkster het op 'n taktvolle wyse die groeps gesprek so gerig dat daar voorgegaan kon word met programmeplanning en nie

'n intensiewe bespreking van die onderwerp nie.

Werkster het telkens vir mev. Louw by die groeps gesprek betrek, aangesien sy bewus daarvan was dat sy aggressief was en min insig in haar probleem getoon het. Die onderskraging het positiewe resultate gehad en mev. Louw het haarself op 'n verrassende wyse kenbaar gemaak en besondere insig in die probleem van alkoholisme getoon.

(v) Aanwending van die groepproses

(aa) Groepsmotivering

Die eerste byeenkoms het die groepsmotivering aansienlik versterk. Self mev. Louw wat nie vooraf positief gemotiveerd was nie, het 'n positiewe verandering tydens die groeps gesprek ondergaan. Die feit dat daar besin is oor groepdoelstellings en programbeplanning, het 'n saambindende faktor in die groep verskaf.

(bb) Strukturering

Wat die uiterlike raamwerk betref, is funksionele sake soos die lokaal waar byeenkomste gehou word, die tyd waarop byeenkomste plaasvind en die voorlopige bepaling van die aantal byeenkomste en die duur daarvan, bespreek. Algehele eenstemmigheid is verkry.

Wat die wesenstruktuur betref, het die groep besluit op groeps gesprekke as 'n werkmethode.

(cc) Waardes en Norme

Die groeplede en werkster behoort tot dieselfde kultuurgroep en daarom behoort dit geen moeilike taak te wees om metter-

tyd groepnorme daar te stel waaraan die groeplede moet konformeer ten einde 'n stabiele gedragspatroon te ontwikkel nie. Tydens die eerste groepbyeenkoms is daar nie doelbewus mee bemoeienis gemaak nie. Werkster sal egter deurgaans poog om steun te gee aan groeplede om aanvaarbare waardes en norme te internaliseer sodat hulle steeds sal vorder in hul op-weg-wees na selfverwesenliking.

(dd) Beheer

Informele beheer is hier ter sake. Dit hou m.a.v. verband met die meer direkte persoonlike invloed van die groeplede op mekaar.

Deur die wyse waarop werkster die groeps gesprek gerig het, is 'n mate van aanspraak deur uiterlike kontrole aangewend. Dit verskaf sekuriteit aan die groeplede deurdat hulle weet wat aanneemlike gedrag is en help om die doel van die groep te verwesenlik. Daar was tydens die eerste byeenkoms tekens van internalisering van groepsbeheer en derhalwe sprake van selfbeheersing.

(ee) Klimaat

Die vergaderplek is rustig en gesellig en het bygedra tot 'n positiewe klimaat. Groeplede het op gemaklike stoele gesit wat in 'n sirkel rondom twee tafels gerangskik was. Aanvanklik was daar 'n gespanne atmosfeer en was almal se houding skugter en afwagtend. Werkster het egter daarin geslaag om deur haar professionele optrede, ontspanne houding en positiewe gesindheid, 'n positiewe en terapeutiese klimaat te ontwikkel. Werkster het gepoog om groeplede te laat besef dat hulle self besluite kan neem, m.a.w. sy het 'n demokratiese klimaat daargestel.

(ff) Groepsgebondenheid

Hoewel dit slegs die eerste byeenkoms was, kon werkster by afsluiting agterkom dat daar reeds 'n sterk groepsgebondenheid ontwikkel het. Groeplede het werkster en mekaar onderling aanvaar en hul gevoelens en menings met vrymoedigheid uitgespreek. Hier kan ook weer verwys word na die stelling van mev. Genis dat dit "ons" groep is en niemand mag "uitpraat" nie wat deur almal eenparig beaam is.

(gg) Programbeplanning

Werkster het geen voorstelle gemaak nie, maar het dit heeltemal aan die groep oorgelaat. Groeplede het spontaan met onderwerpe vorendag gekom en werkster het hulle gehelp om dit korrek te formuleer en volgens prioriteite te orden. Dit is verbasend dat bykans alles gedek kan word deur die voorlopige program wat opgestel is.

(hh) Verhoudinge

Werkster kon waarneem dat daar 'n basis gelê is vir 'n vertrouensverhouding met werkster en onderling tot mekaar. Daar was dan 'n mate van ontwikkeling in die verband tydens die byeenkoms te bespeur. Die kenverhouding het besonder vinnig ontwikkel, en daar was geen huiwering om oor persoonlike sake te praat nie. Werkster kon ook aanvoel dat sy as gesagspersoon aanvaar word.

(vi) Begeleiding - Steungewing - Hulpaksie

Werkster het onderskraging en steungewing aan die groeplede gegee. Sy het ook van insigontwikkeling gebruik gemaak waar daar verwarring en botsende menings was. Sy het ook gepoog

om die groeplede te steun om hul aangesprokenheid te beluister en te begryp en deur middel van die program sinvol te vertolk.

Tydens die bespreking van die onderwerp of die groeplede hulself as alkoholiste sien, het werkster steun aan hulle gegee ten einde stelling in te neem t.o.v. die probleem van alkoholisme sodat die noodsituasie omgeskep kon word in 'n geleentheid tot selfverwesenliking.

(vii) Afsluiting van die groepbyeenkoms

Die groepbyeenkoms het op 'n sinvolle wyse en op 'n hoogtepunt afgesluit. Die eerste onderwerp is bespreek en dit het aan die einde spontaan oorgegaan na die tweede onderwerp. Werkster het 'n samevatting van die groeps gesprek gegee, en gevra dat hulle sal nadink oor ons volgende onderwerp. Werkster kon waarneem dat die groeplede die groepbyeenkoms sinvol en stimulerend gevind het.

(b) Evaluasie van Individuele groeplede

(i) Mev. Brand, gebore 30/7/1926. Sy is geskei, 'n assistentverpleegster, 'n N.G. Kerk-lidmaat, en het St. VIII geslaag. Sy was aanvanklik vrywillig opgeneem. Toe sy na ontslag weer van drank begin misbruik maak het, is sy heropgeneem. Volgens die lêer-inhoud is sy eensaam, minderwaardig, en het sy histeriese tendense en 'n lae verstandelike potensiaal. Daar was huweliksonenighede in albei haar huwelike. Onder die invloed van drank raak sy onverantwoordelik, en maak haar skuldig aan onsedelike gedrag en buite-egtelike verhoudings. Wanneer sober, het sy 'n aangename en spontane geaardheid.

Tydens die individuele ontmoeting en groepbyeenkoms het mev. Brand positief beïndruk as 'n spontane persoon wat gemotiveerd is vir behandeling. Sy het aktief deelgeneem aan die groepsgebesprek en het ook by tye die inisiatief geneem.

(ii) Mev. Potgieter, gebore 2/6/1937. Sy is 'n nasienster, geskei, het St. VI geslaag en is 'n lidmaat van die Gereformeerde Kerk. Sy ondergaan vrywillige behandeling. Haar kinders is sorgbehoewend bevind en onder die invloed van drank maak sy haar skuldig aan onsedelike gedrag, veral in hotelle.

Mev. Potgieter het tydens die byeenkoms beïndruk as 'n besondere aantreklike, netjiese en verfynde vrou. Daar is besliste positiewe faktore in haar wat uitgelig en onderskraag kan word.

(iii) Mev. Louw, gebore 31/1/1927. Sy is 'n huisvrou, het St. VIII geslaag en is 'n N.G. Kerk-lidmaat. Volgens die lêer-inhoud is sy ongemotiveerd vir behandeling en is gekommitteer nadat haar eggenoot 'n beëdigde verklaring afgelê het. Haar huislike agtergrond was swak en haar vader was 'n alkoholis.

Tydens die individuele ontmoeting was sy aggressief en sy het aangevoer dat nie sy nie, maar haar eggenoot vir behandeling moes kom.

Tydens die paneelbespreking het die gevallewerker genoem dat sy tydens onderhoude baie aggressief is.

Tydens die groepbyeenkoms het sy 'n positiewe verandering ondergaan. Werkster het haar telkens by die groepsgebesprek betrek en sy het merkwaardige insig getoon en haarself kenbaar gemaak.

(iv) Mev. Engelbrecht, gebore 12/9/1933. Sy is 'n weduwee, 'n N.G. Kerk-lidmaat en het St. VI geslaag. Volgens die lêer-inhoud het sy huweliksprobleme gehad. Sy toon geen insig in haar drankprobleem nie en sy is ongemotiveerd vir behandeling. Sy gebruik ook kalmeerpille.

Werkster het mev. Engelbrecht tydens die groeps gesprek as 'n intelligente, ernstige en sensitiewe persoon ervaar. Sy was teruggetrokke, maar wanneer sy betrek is, het sy sinvol deelgeneem. Sy het haarself kenbaar gemaak en o.a. gesê dat sy eers na haar eggenoot se dood begin drink het. Haar prognose blyk dus goed te wees.

(v) Mev. Genis, gebore 2/5/1948. Sy is van haar eggenoot vervreemd en is 'n N.G. Kerk-lidmaat. Sy het van die inrigting gedros. Volgens die lêer is sy baie manipulerend en wanaangepas. As kind het sy probleemgedrag geopenbaar. Sy was in 'n Nywerheidskool en was buite-egtelik swanger (baba is vir aanneming gegee).

Mev. Genis het baie lewendig deelgeneem aan die groeps gesprek. Sy het haarself baie kenbaar gemaak. Werkster kon agterkom dat haar drankprobleem groter as die van die ander groeplede is. Sy het te kenne gegee dat sy graag haar drankprobleem wil oorkom. Vanweë haar ontoereikende persoonlikheid, sal spesiale aandag aan haar verleen moet word.

(vi) Mev. Viljoen, gebore 19/3/1935. Sy het St. VIII geslaag en is 'n N.G. Kerk-lidmaat. Daar was nog nie 'n lêer oor haar beskikbaar nie. Sy beïndruk positief as 'n selfstandige persoon. Sy het vryelik gekommunikeer en sy het aangevoer dat sy en haar eggenoot gelyktydig behandeling ontvang. Sy blyk goeie mense materiaal te wees.

(vii) Mev. Jansen, gebore 3/10/1934. Sy het St. VIII

geslaag, is vervreemd van haar eggenoot en is 'n N.G. Kerk-lidmaat. Sy ontvang 'n ongeskiktheidstoelaag en sy woon alleen. Godsdienst speel nie 'n rol in haar lewe nie.

Mev. Jansen lyk minderwaardig, slordig en fisies afgetakel. Sy is 'n patetiese figuur. Dit het voorgekom asof sy verstandelik nie baie goed bedeed is nie (hoewel sy volgens haar lêer St. VIII geslaag het!) Sy was teruggetrokke, maar wanneer betrek, het sy spontaan gereageer.

(viii) Mev. Fourie, gebore 15/10/1926. Sy is 'n winkel-assistente, het St. VI geslaag en is 'n N.G. Kerk-lidmaat. Volgens die lêer-inhoud leef sy buite-egtelik saam met 'n mnr. Carelse. Sy beoog egter om nie na hom terug te keer nie. Sy het agt kinders waarvan sommige sorgbehoewend bevind is.

Mev. Fourie was met verlof en werkster sal haar eers by die volgende byeenkoms ontmoet.

4. DIAGNOSE

Die groeplede het almal tydens die byeenkoms erken en aanvaar dat hulle alkoholiste is. Dit is dus 'n goeie vertrekpunt. Hul probleem is dus alkoholisme wat alle ander fasette in hul lewe nadelig beïnvloed het.

5. BEPLANNING

Soos reeds genoem, is besluit op 'n langtermyn doelstelling

wat dan ook die fokuspunt is. 'n Voorlopige program is beplan, en groeplede en werkster sal dan vir volgende keer oor die volgende onderwerp nadink, nl. "Die oorsake en gevolge van alkoholisme."

Hoofgedagtes:

- a) Wat het aanleiding gegee tot toenemende drankmisbruik;
- b) Verduidelik aan groep sielkundige oorsake van alkoholisme (outonadiese sensu-sisteem, spanningsdrempel, aangebore en aangeleerde persoonlikheid, verwerkingsfaktore, lewenshouding, ens.).
- c) Huidige lewensituasie van alkoholis - - watter aspekte deur drankprobleem negatief beïnvloed is.

PROSESVERSLAG 2

Doel van Byeenkoms: Bespreking van onderwerp:

"Die oorsake en gevolge van alkoholisme" ten einde groeplede se insig te ontwikkel in hul probleem van alkoholisme en hul huidige lewensituasie. Fokuspunt: Om aan groeplede uit te wys hoe drankmisbruik hulle verhinder om sinvol te lewe, m.a.w. groeplede moet nie slegs poog om op te hou drink nie, maar sinvol te lewe.

'n Paneelbespreking is vooraf gehou, en die volgende groeplede is bespreek: Mev. Louw, mev. Jansen. Sien 3(b) Evaluasie van Individuele Groeplede.

1. VOORBEREIDING

(a) Funksioneel

Deurdat werkster 'n volledige verslag oor die eerste byeenkoms geskryf het, het sy haar gedagtes op 'n gesistematiseerde en geordende wyse op skrif gestel. Dit het daartoe meegehelp dat leemtes in die evaluasie van die groepbyeenkoms uitgewys is. Sy kon haarself derhalwe voorberei op die volgende byeenkoms ten einde doelmatige steungewing te verleen.

Toe werkster die lokaal binnegaan om dit in gereedheid te bring, het sy gemerk dat die groeplede dit uit hul eie gedoen het.

(b) Emosioneel

Werkster was emosioneel voorbereid en gereed vir die groep-

byeenkoms. Vanweë die feit dat die eerste byeenkoms sinvol verloop het, het sy die tweede byeenkoms met meer selfvertroue tegemoet gegaan. Sy was ook meer ontspanne omdat sy tydens die eerste groepbyeenkoms kon gewaar word dat die groeplede vertroue in haar stel en haar aanvaar vanweë die wyse waarop sy die groepsgebesprek gehanteer het.

2. KRONOLOGIESE VERLOOP

2:1 Werkster het eers informeel met die groeplede gesels alvorens sy met die groepbyeenkoms begin het. Sy het o.a. getoon dat sy dit waardeer dat hulle die lokaal uit hulle eie in gereedheid gebring het. Dit het spontane reaksie ontlok, en 'n ontspanne atmosfeer het onmiddellik ontstaan.

2:2 Werkster het mev. Fourie spesiaal verwelkom wat vir die eerste keer by die groep ingeskakel het. Sy het pas teruggekeer van verlof.

2:3 Werkster het 'n opsomming van die eerste groepsgebesprek gegee sodat mev. Fourie daarvan kennis kon neem, asook om die geheue van die ander groeplede te verfris. Sy het voorgestel dat die groep voortgaan met die bespreking van die oorsake en gevolge van alkoholisme.

2:4 Mev. Genis het aan mev. Brand gese dat sy moet begin. Lg. het gesê dat as sy kwaad word, neem sy haar toevlug tot drank en sy soek dan ook geselskap hoewel sy, wanneer sy sober is, nie graag met ander meng nie en dus eensaam raak.

2:5 Mev. Viljoen het daarop aan mev. Brand gesê dat sy uit gewoonte van drank misbruik gemaak het.

2:6 Mev. Brand het daarop gesê dat haar man weg is en omdat sy nie met hom kan kommunikeer nie en die bitterheid en woede derhalwe opkrop, drink sy meer en sodoende word dit 'n gewoonte wat tot selfvernietiging lei. Sy het toe aan mev. Louw gesê om haar mening te lug aangesien sy nog 'n man het. Mev. Louw het egter nie daarop gereageer nie.

2:7 Mev. Viljoen het gemerk dat sy verkies om alleen te wees. Onder die invloed van drank, maak sy egter verkeerde maats. Sy is ook geneig om haar gevoelens op te krop.

2:8 Mev. Brand het gesê dat sy aan geweldige gewetenswroeging lei en dat dit ook 'n veroorsakende faktor tot toenemende drank misbruik is. Sy het die vraag gestel hoe 'n mens van jou gewete ontslae kan raak. Die res van die groep het eenparig saamgestem dat hulle almal met die probleem worstel en nie weet hoe om 'n oplossing te vind nie. Werkster het opgemerk dat dit 'n belangrike saak is, nl. hoe om met jou gewete saam te leef sodat dit 'n positiewe bydrae tot rehabilitasie kan lewer in stede van 'n negatiewe faktor wat toenemende drankmisbruik meebring. Sy het voorgestel dat 'n volgende groeps gesprek hieraan gewy word, en die groep het dit entoesiasties beaam.

2:9 Mev. Genis is gevra om haar mening oor die veroorsakende faktore tot drankmisbruik te gee. Sy het beaam wat mev. Brand gesê het, nl. dat wanneer sy kwaad raak (bv. vir haar man wat 'n vreeslike humeur het en bakleierig is), neem sy haar toevlug tot drank.

2:10 Mev. Potgieter het gesê dat sy drink omdat sy eensaam is. Mev. Louw het voorts genoem dat sy nugter kan dink wanneer sy onder die invloed van drank is. Mev. Jansen het genoem dat inmenging van buite in haar persoonlike sake, en onware stories wat die rondte doen, haar in 'n toenemende mate

van drank laat misbruik maak.

2:11 Toe daar geen verdere menings was nie, het werkster 'n samevatting gegee. Sy het tot dusver nie enige direkte leiding gegee nie, want die interaksie was baie spontaan en sinvol. Sy het samevattend gesê dat ons tot die slotsom kan kom dat daar sekere faktore is soos bv. eensaamheid, onvermoë om gevoelens te lug, ingehoue woede, gewetenswroeging, sosialiseringprobleme, ledigheid, ontvlugting van werklikheid en gebrek aan liefde wat in elkeen se geval alkoholisme veroorsaak het. Sy het dus waarop gewys dat dit primêr nie gaan om die gebruik van alkohol nie, maar om die dieperliggende faktore wat remmend inwerk op sinvol menswees en aanleiding gee tot toenemende drankmisbruik ten einde die werklikheid te ontvlug. Om die fokus reg te rig, moet die groep dus nie slegs poog om op te hou drink nie, maar om sinvol te lewe - - dus die beste te maak van hul geleentheid en lewe.

2:12 Werkster het daartoe oorgegaan (met groep se toestemming) om 'n verhuideliking te gee van die outonومiese sensistees ten einde hul insig te ontwikkel in die uniekheid van elkeen se spanningsdrempel en persoonlikheid. 'n Verduideliking is gegee van die begrippe aangebore en aangeleerde persoonlikheid (rol van omgewing, opvoeding), oorerwing (alkoholisme is nie oorerflik nie, maar sekere eienskappe in die outonومiese sensistees wat bepaal wanneer persoonlikheid onder sekere spanning disintegreer), verwerkingsfaktore en die rol van 'n lewenshouding. Dit is beklemtoon dat 'n persoon 'n swak persoonlikheidsamestelling kan hê (vanweë omgewingsfaktore en oorerflikheidsfaktore), maar met 'n positiewe lewenshouding wel sinvol kan leef. Dit gaan dus primêr nie daarom wat met jou gebeur nie, maar wat jou lewenshouding daaromtrent is.

2:13 Werkster kon waarneem dat die groep hierdie verduide-

liking baie insiggewend gevind het, en dat dit hulle tot nadenke stem.

2:14 Werkster het aan die groep gesê dat daar slegs oor die eerste helfte van die onderwerp besin is. Daar is besluit om die tweede deel, nl. die gevolge van alkoholisme (die huidige lewensituasie van elke groeplid) te hou vir 'n latere geleentheid. Die volgende byeenkoms sal gewy word aan gewetenswroeging. Werkster het die volgende riglyne aan die groeplede gegee aan die hand waarvan hulle kan gaan voorberei:

- (a) Wat is die gewete?
- (b) Wat is gewetenswroeging? Hoe beïnvloed dit 'n persoon se drankprobleem?
- (c) Hoe kan 'n mens met jou gewete saamleef?

3. EVALUASIE

(a) Bedreweenhede in Maatskaplike Groepwerk

(i) Aanwending van die Beginsels

Aanvaarding

Werkster poog deurgaans om deur haar gesindheid, houding en wyse waarop sy groeps gesprek hanteer, te toon dat sy elke groeplid soos sy is, aanvaar. Dit lei daartoe dat werkster kan gewaarword dat die groeplede haar aanvaar en vertrou in haar as gesagsfiguur stel.

Individueeliserings

Werkster respekteer deurgaans elke groeplid se siening van

sake. Sy poog ook om uit te ken wat spesifiek verander moet word by elke groeplid ten einde sinvol te leef. Sien 3 (b).

Eerbied en agting

Dieselfde soos weergegee in Prosesverslag 1.

Vertroulikheid

Nie doelbewus mee bemoeienis gemaak nie. Die beginsel van vertroulikheid is wel beklemtoon toe mev. Fourie op hoogte gebring is van die inhoud van die eerste groeps gesprek.

Selfbeslissingsreg

Werkster was buigbaar om die program te wysig toe die groep toon dat hulle volgende keer oor die rol van die gewete wil praat en die huidige onderwerp later wil hervat.

Vennootskap

Dieselfde soos weergegee in Prosesverslag 1.

Toetreding tot leefwêreld van groeplede

Dieselfde soos weergegee in Prosesverslag 1. Hier kan net bygevoeg word dat werkster gepoog het om aan te sluit by hulle taalgebruik en intelligensiepeil toe sy 'n sielkundige verduideliking van die vorming van 'n persoonlikheid gegee het.

(ii) Aanwending van die professionele werksverhouding

(aa) Vertrouensverhouding

Werkster het gepoog om die vertrouensverhouding doelbewus

uit te bou. Deur die aanwending van bogenoemde beginsels, is die vertrouensverhouding versterk. Werkster kon waarneem dat die kwaliteit van haar toetrede en die wyse waarop sy die groeps gesprek rig, die vertrouensverhouding verder uitgebou het.

(bb) Gesagsverhouding

Dieselfde soos weergegee in Prosesverslag 1.

(cc) Kenverhouding

Werkster het gepoog om die bespreking tydens hierdie groepbyeenkoms persoonlik aan die groeplede te koppel. Dit het meegebring dat die groeplede wat verbaal deelgeneem het, hulleself in 'n toenemende mate kenbaar gemaak het. Werkster het geen blokkasies in die verband bespeur nie.

(iii) Waarneming en Interpretasie van Waarneming

Werkster het deurgaans doelbewus alle vorme van verbale of nie-verbale kommunikasie waargeneem.

Sy het onmiddellik ten aanvang van die groeps gesprek gemerk dat mev. Louw nie langer haar sonbril dra nie. Sien 3 (b).

Die feit dat die groeplede spontaan en uit hul eie die lokaal in gereedheid gebring het, was 'n bewys dat hulle na die byeenkoms uitgesien het en dat hulle dit sinvol vind.

Werkster kon ook waarneem dat die atmosfeer meer ontspanne was omdat sy vooraf eers informeel met die groeplede gesels het.

Werkster het gewaargeword dat dit baie belangrik is dat daar

gesprek betrek nie, aangesien sy kon waarneem dat hulle verkies om nie-verbaal deel te neem. Dit maak hulle gespanne as hulle doelbewus betrek word.

(v) Aanwending van die groepproses

(aa) Groepsmotivering

Die groeplede is vatbaar vir positiewe beïnvloeding, want hulle is gemotiveer om die remming (alkoholisme) in hul menswees te oorbrug.

Wat hul motiewe vir inskakeling by die groep betref, kan net genoem word dat die gevallewerker die groep saamgestel het en daar derhalwe nie veel sprake van persoonlike motiewe vir inskakeling is nie. Hulle was heeltemal onkundig oor maatskaplike groepwerk en hoewel werkster by die individuele ontmoeting en eerste byeenkoms hul verwagtings van die groep probeer vasstel het, het sy nie veel sukses gehad nie. Blykbaar het hulle nie enige verwagtings gehad nie, maar was gewillig om in te skakel aangesien hulle in die inrigting opgeneem is en dit as deel van hul behandeling sien.

Deurdadig dat die eerste byeenkoms sinvol was, is die groeps-motivering versterk. Die feit dat doelstellings geformuleer is en 'n voorlopige program opgestel is, het dit verder uitgebou.

(bb) Strukturering

Dieselfde soos in Prosesverslag 1.

(cc) Waardes en Norme

Daar is gepoog om nie skuldgevoelens op te wek wat nie verwerk

kan word nie. Hier kan verwys word na die feit dat een groeplid genoem het dat gewetenswroeging (skuldgevoelens) haar probleem vererger. Die res van die groep het met haar saamgestem. Insteede daarvan om dit in die lug te laat hang, het werkster voorgestel dat dit met die volgende byeenkoms bespreek kan word.

(dd) Beheer

Dieselfde soos in Prosesverslag 1.

(ee) Klimaat

Dieselfde soos by Prosesverslag 1. Daar kan net genoem word dat die klimaat vanaf die begin ontspanne was. Werkster skryf dit toe aan die feit dat hulle nie meer bedreigd gevoel het nie, aangesien hulle die eerste byeenkoms sinvol beleef het. 'n Verdere positiewe bydrae is gelewer deur die informele gesels voor die byeenkoms.

(ff) Groepsgebondenheid

Vanweë die aard van die eerste byeenkoms, was daar 'n sterker gevoel van groepsgebondenheid. Die feit dat hulle reeds as 'n groep in die inrigting is en mekaar leer ken het, versterk hierdie gevoel verder.

(gg) Programbeplanning

Werkster was buigbaar en het die behoefte om oor skuldgevoelens (gewetenswroeging) te besin, opgevang, en die program dienoooreenkomstig gewysig. Sy het riglyne aan hulle gebied aan die hand waarvan hulle kan voorberei.

(hh) Verhoudinge

Die vertrouensverhouding met werkster en onderling tot mekaar, asook die kenverhouding is verder uitgebou tydens die byeenkoms.

(vi) Begeleiding - Steungewing - Hulpaksie

Werkster het deurgaans onderskraging en steungewing aan die groeplede gegee. Sy het gepoog om insigontwikkeling aan te wend toe sy uitwys wat die veroorsakende faktore tot alkoholisme is, asook die verduideliking van die vorming van die persoonlikheid en die rol wat die outonadiese sensistiem t.o.v. spanning speel.

(vii) Afsluiting van die Byeenkoms

Die groepbyeenkoms het op 'n hoogtepunt afgesluit deurdat werkster aan hul getoon het hoedat hulle met 'n positiewe lewenshouding hul remminge kan oorbrug en dus sinvol kan menswees.

(b) Evaluasie van Individuele Groeplede

(i) Mev. Brand. Sy neem spontaan deel aan die groeps-gesprek. Sy het egter 'n negatiewe lewenshouding en geweldige skuldgevoelens wat toenemende aandag moet geniet, veral ook in 'n gevallewerksituasie. Sy het onderdrukte gevoelens van woede en aggressie jeens haar eggenoot met wie sy geen kontak meer het nie.

(ii) Mev. Potgieter. Sy verkies om nie-verbaal deel te neem. Werkster kan sien dat sy die groepbyeenkomste sinvol vind. Sy moet gehelp word om haar probleem van eensaamheid

te oorbrug en behoefte aan liefde te vervul.

(iii) Mev. Louw. Die gevallewerker het tydens die paneelbespreking genoem dat sy 'n positiewe verandering ondergaan het. Sy is nie meer aggressief nie en bied beter samewerking. Sy was stil tydens die byeenkoms, maar dit blyk asof sy dit sinvol vind.

(iv) Mev. Engelbrecht. Dit is moeilik om haar te peil. Sy is stil en verkies om nie-verbaal deel te neem. Werkster sal haar volgende keer met die gevallewerker bespreek.

(v) Mev. Genis. Sy toon duidelik dat sy die groepbyeenkomste baie sinvol vind. Sy het definitiewe gevallewerk-aandag nodig. Werkster sal haar met gevallewerker bespreek.

(vi) Mev. Viljoen. Sy is 'n positiewe element in die groep. Sy is sterk gemotiveerd en neem sinvol deel. Sy moet gehelp word om meer na buite-lewend te wees. Opkrop van gevoelens lei in haar geval tot drankmisbruik.

(vii) Mev. Jansen. Sy is 'n negatiewe element in die groep, want haar houding is negatief. Sy het gevallewerkhulp nodig. Tydens die paneelbespreking is tot die gevolgtrekking gekom dat sy nie verstandelik geaffekteer is nie, maar haar probleem lê op die sosialiseringvlak. Sy toon min insig in haar probleem.

(viii) Mev. Fourie. Sy het spontaan deelgeneem aan interaksie. Sy ly aan skuldgevoelens wat nie verwerk kan word nie. Daar sal gepoog word om in die verband doelmatige steungewing te bied.

4. DIAGNOSE

Die fokus sal volgende keer hierop gerig word.

5. BEPLANNING

Die groep het besluit om volgende keer oor die rol van die gewete te besin. Skuldgevoelens/gewetenswroeging lei tot toenemende drankmisbruik. Die fokuspunt sal dus wees hoe om hierdie remming uit die weg te ruim deur skuldgevoelens te verwerk en met jou gewete saam te leef, sodat gevorder kan word op-weg-wees na sinvol menswees.

Hoofgedagtes

- a) Wat is die gewete?
- b) Wat is gewetenswroeging en hoe beïnvloed dit elkeen se probleem van alkoholisme?
- c) Hoe kan 'n persoon met sy gewete saamleef (m.a.w. skuldgevoelens positief verwerk?)

PROSESVERSLAG 3

Doel van Byeenkoms: Bespreking van skuldgevoelens (gewetenswroeging) om groeplede te lei tot insigontwikkeling sodat hul besef dat onverwerkte skuldgevoelens die probleem van alkoholisme vererger, en om aan hul te toon hoe om skuldgevoelens te verwerk (hoe om met jou gewete saam te leef) sodat dit nie 'n remming is in sinvol menswees nie.

'n Paneelbespreking is vooraf gehou, en die volgende groeplid is bespreek: Mev. Louw. Die gevallewerker het genoem dat sy van mening is dat die betrokke groeplid slegs 'n skynaanpassing ondergaan het. Groepwerkster het van haar verskil: hoewel mev. Louw stiller was by die vorige byeenkoms, is haar houding meer positief as aan die begin.

1. VOORBEREIDING

(a) Funksioneel

Die lokaal was nie beskikbaar nie, aangesien 'n inwoner besoekers daar ontvang het. Daar is derhalwe besluit om buite in die son onder die bome te sit. Werkster het groeplede gehelp om twee banke regoor mekaar te skuif. Hoewel nie 'n ideale situasie nie, het die verandering meegebring dat daar 'n spontane atmosfeer geheers het.

(b) Emosioneel

Werkster was emosioneel voorbereid insoverre sy haar vooraf

gereedgemaak het om inligting tydens die byeenkoms te verskaf. Sy kon by die vorige byeenkoms waarneem dat groeplede nie weet hoe om skuldgevoelens te hanteer nie, en sy derhalwe leiding vir hulle sal moet gee.

2. KRONOLOGIESE VERLOOP

2:1 Werkster het die byeenkoms begin deur al die lede welkom te heet, en 'n samevatting van die groepbesprekings sover te gee. Sy het weereens genoem wat die onderwerp vir bespreking vir die byeenkoms is en die riglyne aan die hand waarvan hulle hulself moes voorberei, herhaal. Sy het toe die byeenkoms oopgestel vir bespreking.

2:2 Mev. Potgieter het begin deur te sê dat haar gewete haar altyd sal pla. Mev. Brand het daarop geantwoord deur te sê dit is nie nodig dat 'n mens se gewete jou altyd pla as 'n mens kan uitpraat nie. Mev. Viljoen het dit beaam deur te sê dat as 'n mens "face to face" met daardie persoon kan kom en dit kan uitpraat, sal dit 'n mens nie meer pla nie.

2:3 Mev. Brand het voorts genoem dat sy na die bottel gryp indien sy nie sake met haar man kan uitpraat nie. Haar probleem is dat sy hom nie kan vind sodat sy sake met hom kan uitpraat nie. Dit kwel haar so dat dit haar drankprobleem vererger.

2:4 Mev. Potgieter het weereens aan mev. Brand gevra (na haar onthulling van gevoelens teenoor haar man) of 'n mens se gewete jou nie altyd sal pla nie, bv. in haar geval waar sy nie haar man kan vind om sake uit te praat nie. Mev. Brand het geantwoord deur te sê dat dit altyd sal hinder,

maar dit kan reggestel word. Mev. Potgieter het genoem dat haar gewete haar altyd sal pla omdat sy geskei is en sy haar kinders ongelukkig gemaak het.

2:5 Mev. Louw het voorts genoem dat daar ander dinge is wat nie so maklik is nie, bv. om aan iemand te sê:

"Ek is jammer." Die onvermoë om dit te doen, pla jou lewenslank.

2:6 Mev. Viljoen het daarop gereageer deur te sê dat dit vir haar moeilik is om te sê sy is jammer, en verder voel sy nie dat alle foute daarmee reggemaak kan word nie.

Mev. Jansen het genoem dat haar gewete haar nie pla nie. Sy haat haar man en sal eerder aan hom sê sy is bly vir lelike dinge wat sy aan hom gedoen het. Mev. Fourie het daarop gereageer deur te sê dat sy dan mos 'n wrok in haar hart omdra, en mev. Potgieter het dit verder beaam deur aan mev. Jansen te sê: "Jy meen jy is nou verbitterd."

2:7 Toe daar stilte kom, het werkster na 'n rukkie mev. Fourie se mening gevra. Sy het daarop gesê dat sy nie kan uitpraat nie - - sy hou alles binne. Mev. Viljoen het dit bevestig deur te sê dat sy ook alles opkrop en onder die invloed van drank genoeg moed kry om haar sê te sê. Werkster het die ander groeplede gevra of hulle ook probleme hiermee ondervind, en almal het dit beaam. Op werkster se voorstel, is toe besluit om by 'n volgende byeenkoms hieroor te besin.

2:8 Sover het werkster slegs groeplede toegelaat om hul mening oor die onderwerp te lug. Interkommunikasie het so spontaan plaasgevind dat werkster nie nodig gehad het om die groeps gesprek doelgerig te stuur nie. Sy het wel deur haar houding onderskraging en steun verleen aan groeplede wat menings gelug het. Toe groeplede nie verdere menings oor

die saak gehad het nie, het sy daartoe oorgegaan om die drie riglyne wat sy aan hul vooraf gegee het, te bespreek.

2:9 Sy het begin met 'n omskrywing van die gewete. Die hoofgedagtes word slegs kortliks weergegee:

- (1) God het die mens geskape na Sy beeld, met 'n geestesbewussyn - - dit wat die mens van die dier onderskei.
- (2) God het aan die mens 'n vrye wilskeuse gegee, m.a.w. hy kon kies tussen goed en kwaad. Toe Satan (in die vorm van 'n slang, 'n gevalle engel) die mens versoek, het hy die verkeerde gekies (deur dit te doen wat God hul verbied het, nl. om van die vrugte aan die boom in die middel van die tuin te eet) en dit het die sondeval tot gevolg gehad.
- (3) Adam en Eva het skuldig gevoel oor hul verkeerde daad, hul gewete ('n Goddelike eienskap) het hul gepla en daarom het hulle hulself versteek toe God hul in die Paradys opsoek.
- (4) Omdat Adam en Eva die oermense was, (die ontstaan van die menslike geslag) erf ons hul menslike eienskappe. Daarom sondig elke mens, daarom het elke mens gewetenswroeging of skuldgevoelens.
- (5) Toe God die mens gestraf het, het hy ook in die Moederbelofte (Gen. 3:15) aangekondig dat 'n Verlosser na die wêreld gestuur word - - Christus wat die mens sal verlos van sonde (dus ook gewetenswroeging/skuldgevoelens) deur vir ons sondes aan die kruis te sterf.
- (6) As 'n persoon vrede met God maak deur in die geloof te

3. EVALUASIE

(a) Bedrewehede in Maatskaplike Groepwerk

(i) Aanwending van die Beginsels

Dit word hierdie keer weggelaat.

(ii) Aanwending van die professionele werksverhouding

Dit word slegs kortliks weergegee.

(aa) Vertrouensverhouding

Die vertrouensverhouding het opmerklik gegroei. Die feit dat groeplede hulself op so 'n wyse kenbaar gemaak het, is 'n teken dat hulle veilig voel in die vertrouensverhouding.

(bb) Gesagsverhouding

Dieselfde soos weergegee in Prosesverslag 1.

(cc) Kenverhouding

Die groeplede het hulself sonder huiwering kenbaar gemaak toe hulle hul probleme t.o.v. skuldgevoelens uitgespreek het. Hier word spesifiek verwys na mev. Potgieter aangesien sy voorheen verkies het om slegs nie-verbaal deel te neem.

(iii) Waarneming en Interpretasie van Waarneming

Werkster kon agterkom dat skuldgevoelens by elkeen 'n geweldige probleem is en dat hul lewensingesteldheid hier-teenoor baie negatief is. Sy sal by die volgende groepbyeenkoms poog om hul te help t.o.v. stellingname en die

herontwerp van hul lewensituasie.

Sy kon ook waarneem dat godsdiens nie 'n behoudende faktor in hul lewe is nie. Hulle is nie negatief daarteenoor ingestel nie, maar hulle het nog nie tot die besef gekom dat hulle dit hul eie kan maak en as 'n rigtinggewende faktor in hul lewe kan gebruik nie. Daar sal op 'n later stadium hieraan aandag gegee word - - soos die groep groei en die behoefte via die groep uitgewys word.

Werkster het ook waargeneem dat groeplede die groepbyeenkomste geniet en sinvol vind. Hulle is nie haastig om te verdaag nie en sal na die tyd nog informeel by die deur met werkster gesels.

(iv) Leiding van die Groepsgesprek

Dit word hierdie keer weggelaat.

(v) Aanwending van die Groepproses

(aa) Groepsmotivering

Die groeplede het hulle ontsluit vir positiewe beïnvloeding toe werkster aan hul getoon het dat hulle wel skuldgevoelens positief kan verwerk, en dus 'n remming in hul op-weg-wees na selfverwesenliking kan uitskakel. Dit het die groeps-motivering versterk.

Hoewel werkster voorheen geen duidelike motiewe vir inskakeling kon waarneem nie, is daar 'n verandering te bespeur. Die groeplede besef dat die groepsgesprekke tot insig-ontwikkeling en die herontwerp van 'n lewensituasie lei.

Die feit dat werkster telkens verwys na die groep se lang-

termyn doelstelling, verskaf 'n saambindende gevoel in die groep en verleen sekuriteit aan die groeplede.

Deurdat werkster haarself gevoelsmatig by die groep aansluit en teen hulle tempo van ontwikkeling beweeg, gee sy steun aan die groeplede om tot verdere duideliker geformuleerde doelstellings te kom.

(bb) Strukturering

Dieselfde soos in Prosesverslag 1.

(cc) Waardes en Norme

Die groeplede het aan mev. Jansen uitgewys dat haar houding meebring dat sy wrokgevoelens en bitterheid in haarself omdra wat net tot selfvernietiging lei.

Die hele groepbyeenkoms was daarop ingestel dat groeplede hul lewenshouding verander deur hul skuldgevoelens te verwerk en te leer om met hul gewete saam te leef. Hulle is ook gelei tot insigontwikkeling met betrekking tot godsdienstige waardes (bv. om vergewensgesind teenoor jou naaste te wees en so van gevoelens van wraak en bitterheid ontslae te raak).

(dd) Beheer

Die groeplede vereenselwig hulle met die grense wat gestel word en dit neem die vorm aan van 'n groepsgewete, die medium waardeur die groep aangespreek word.

(ee) Klimaat

Die klimaat was terapeuties van aard vanweë die wyse waarop werkster die groeps gesprek gerig het. Die groeplede voel in

so 'n mate veilig in die vertrouensverhouding dat hulle sonder voorbehoud hulself as mense (met 'n eie lewensituasie en persoonlike belewenis daarvan) kenbaar gemaak het t.o.v. die onderhawige onderwerp.

(ff) Groepsgebondenheid

Die groepbyeenkoms het die groepsgebondenheid verder versterk, aangesien die inhoud daarvan van 'n persoonlike aard was en hulle dit alleen met mekaar en die groepwerkster kon deel as daar 'n stewige onderlinge vertrouensverhouding was.

(gg) Programbeplanning

Daar is besluit om met die volgende groepbyeenkoms voort te gaan met dieselfde onderwerp.

(hh) Verhoudinge

Aandag aan die groeplede se grondverhoudinge, nl. hul verhouding tot God, hul medemens, die kosmos en hulself is gegee tydens die groepbespreking oor skuldgevoelens. Werkster het daarin gepoog om die groepsgees so te rig dat hul gelei is tot insigontwikkeling, stellingname en die herontwerp van 'n nuwe lewenshouding betreffende skuldgevoelens. Dit sal verdere aandag by die volgende byeenkoms moet geniet.

(vi) Begeleiding - Steungewing - Hulpaksie

Werkster het gepoog om die groeplede te lei tot insigontwikkeling - - in hoe 'n mate onverwerkte skuldgevoelens hul drankprobleem vererger - - stellingname, m.a.w. elkeen moes stelling inneem t.o.v. die rol wat skuldgevoelens in haar persoonlike lewensituasie speel en die herontwerp van

'n nuwe houding daaromtrent. Aan hulle is m.a.w. getoon hoe skuldgevoelens positief verwerk kan word en uit die weg geruim kan word sodat dit nie langer 'n remmende faktor is nie.

(vii) Afsluiting van die Byeenkoms

Sien Kronologies Verloop.

(b) Evaluasie van Individuele Groeplede

Dit word hierdie keer weggelaat.

4. DIAGNOSE

Die groeplede het veelvuldige probleme/remminge. Dit geld ook vir hulle, soos vir alle ander alkoholiste, dat probleme in die een faset van hul lewe 'n kettingreaksie tot gevolg het.

Al die groeplede het huweliksprobleme gehad (vyf is geskei en een is 'n weduwee) wat 'n nadelige uitwerking gehad het op hul rol as moeder en vrou.

Drankmisbruik het gelei tot onsedelike gedrag en buite-egtelikheid, m.a.w. hul waardes is vernietig of verdraaid. Waardes hang nou saam met godsdiens wat afgetakel is en nie meer 'n behoudende faktor is nie.

Drankmisbruik het ook die groeplede wat gewerk het se werk benadeel en derhalwe hul verhoudings met kollegas.

Drankmisbruik het verder gelei tot anti-sosiale neigings, en

verhoudings met vriende en familie-betrekkinge is benadeel. Dit het ook aanleiding gegee tot die onttrekking aan gesonde vryetydsbesteding wat eensaamheid en ledigheid tot gevolg gehad het.

Oor die algemeen, blyk dit dat die groeplede die volgende gemeenskaplike persoonlikheideienskappe het: hoogs gespanne, oorsensitief, minderwaardig (swak self-beeld), introversief (krop gevoelens op) en ly aan gewetenswroeging (onverwerkte skuldgevoelens). Omgewingsfaktore (swak huislike agtergrond, alkoholisme by 'n ouer) het hier 'n rol gespeel.

Werkster poog om tydens die groepbyeenkomste aandag aan al hierdie remminge te gee, sodat groeplede gehelp kan word tot die herontwerp van hul lewensituasie deurdat hul vermoëns uitgeken word en steun en onderskraging in die verband aan hul gebied word.

5. BEPLANNING

Sien Kronologiese Verloop.

PROSESVERSLAG 4

Doel van Byeenkoms: Gaan voort met bespreking van skuldgevoelens om groeplede te lei tot stellingname en die herontwerp van lewensituasie.

'n Paneelbespreking is vooraf gehou. Die gevallewerker het genoem dat mev. Louw die vorige groepbyeenkoms baie positief beleef het en vir haar man 'n lang brief geskryf het om dinge tussen hulle reg te stel.

1. VOORBEREIDING

(a) Funksioneel

Die lokaal was beskikbaar en die groeplede het dit vooraf in gereedheid gebring en vir werkster gesit en wag.

Werkster het supervisie ontvang en daar is besluit dat sy hierdie keer sal poog om die groeplede te motiveer tot verandering. Sy het derhalwe nagedink oor die vorige byeenkoms en haarself voorberei.

(b) Emosioneel

Werkster was emosioneel voorbereid op die byeenkoms. Deurdat sy haarself voorberei het, het sy dit met genoegsame selfvertroue tegemoet gegaan.

2. KRONOLOGIESE VERLOOP

2:1 Werkster het, na 'n bietjie informele gesels, die groepbyeenkoms begin deur te sê dat enige groeplid 'n samevatting moet gee van wat sover bespreek is en hoe dit 'n positiewe bydrae kan lewer in hul rehabilitasie.

2:2 Daar was 'n rukke van stilte terwyl groeplede oor die saak nagedink het. Daarna het mev. Viljoen aan mev. Brand gesê: "Toe Blossom, jy is die oudste en welsprekendste, begin jy." Mev. Brand het toe begin, eers huiwerend, maar werkster het haar onderskraag en sy het 'n sinvolle samevatting gegee. Werkster het daarop uitgebrei en hulle daarop gewys dat daar laas keer tot insigontwikkeling gekom is, maar ons moenie daarby bly nie - - daar moet oorgegaan word tot verandering soos elkeen stellingneem teenoor sy probleem van skuldgevoelens. Die groep het aandagtig geluister, en werkster het gepoog om dit teen hul tempo en vermoë te verduidelik, m.a.w. sy het tot hulle leefwêreld toegetree.

2:3 Werkster het toe die byeenkoms oopgestel vir bespreking van haar "praatjie" by die vorige byeenkoms. Mev. Viljoen het opgemerk dat sy werkster op 'n fout wil wys - - dit was nie die engel Gabriel wat 'n gevalle engel was en Satan geword het nie, maar 'n ander een waarvan sy nie die naam weet nie! Werkster het daarop gesê dat sy agterna besef het sy 'n flagrante fout gemaak het en dat sy dink die gevalle engel se naam was Lucifer. Die groeplede het dit baie amusant gevind en dit het bygedra tot 'n ontspanne atmosfeer.

2:4 Daar was nie verdere kommentaar nie, en werkster het gevra of hulle met haar siening saamstem. Mev. Engelbrecht het gesê dat sy saamstem, en die ander groeplede het dit beaam.

2:5 Mev. Brand het 'n lang relaas gegee van haar skuldgevoelens teenoor haar suster wat sy ongeveer 5 jaar laas gesien het. Hulle het lelike woordewisseling gehad en mev. Brand voel dit was geregverdig dat sy sekere dinge gesê het, maar daar was ook ander, ongegronde, lelike dinge gesê waaroor sy geweldige skuldgevoelens het. Sy het nagedink oor wat gesê is tydens die vorige groepbyeenkoms en sy besef sy moet haar om verskoning vra, maar sy het nie die moed om vir haar te skryf nie.

2:6 Werkster het daarop vir haar gevra of sy werklik in haar hart voel sy wil dit doen, en mev. Brand het bevestigend geantwoord. Werkster het aan die groep verduidelik dat 'n mens jouself soms moet dwing om 'n ding te doen. Dit is gewoonlik moeilik, maar as jy dit een maal gedoen het, is dit volgende keer makliker. Dit sal ook terapeutiese waarde hê, want dit sal 'n remming uit die weg ruim (bv. in mev. Brand se geval). As 'n mens besef dit is 'n faktor wat sinvol menswees benadeel, moet 'n mens alles in jou vermoë doen om dit reg te stel.

2:7 Mev. Louw het daarna skielik met 'n lang verrassende persoonlike onthulling gekom. Sy het aan die groep meegedeel hoe sy gevoelens van haat, wraak en bitterheid teenoor haar man omgedra het. Vandat sy in die inrigting opgeneem is, het sy verskeie briewe van hom ontvang, maar geweier om daarop te antwoord. Na die vorige groepbyeenkoms het sy besef dat sy baie verkeerde dinge in hul huweliksverhouding gedoen het, en 'n lang brief aan haar man geskryf waarin sy alles bely het en hom om vergifnis gevra het. Sy wil net konstateer dat dit die moeite werd was - - sy voel 'n ander mens (en sy lyk dit!), sy voel asof 'n groot gewig van haar skouers af is en sy meer positief oor sake voel. Sy het besluit om 'n nuwe begin te maak!

2:8 Werkster het haar onderskraag en steun gegee, en die ander groeplede het dit beaam. Mev. Viljoen het toe mev. Brand daarop gewys dat as sy dieselfde doen, dit haar ook sal help.

Mev. Brand het toe gesê dat sy nie nou tyd het om te skryf nie, en op die ander groeplede se aandrang is besluit sy sal dit Sondag doen en hulle sal morele ondersteuning verleen.

2:9 Dit was 3 uur en tyd om te verdaag. Mev. Viljoen het gesê dat die tyd net te vinnig omvlieg. Sy herinner haar aan die eerste byeenkoms toe sy telkens op haar horlosie gekyk het, en 3 uur wou maar net nie kom nie. Nou is dit al 3 uur wanneer ons net lekker begin gesels het! Die ander groeplede het dit beaam.

2:10 Werkster het ter afsluiting vir hulle attent gemaak op die onderwerp vir die volgende byeenkoms, en drie aanleidende vrae aan die hand waarvan hulle voorbereiding kan doen, as volg geformuleer:

1. Word gevoelens opgekrop?
2. Hoe beïnvloed dit 'n persoon se drankprobleem?
3. Hoe kan van opgekropte gevoelens ontslae geraak word?

2:11 Die groeplede het die stoele begin regskuif en informeel gesels oor hul aktiwiteite by die inrigting, en die byeenkoms het op 'n ontspanne wyse verdaag.

3. EVALUASIE

- (a) Bedreweenhede in Maatskaplike Groepwerk

(i) Aanwending van die Beginsels

Dit word weggelaat.

(ii) Aanwending van die professionele werksverhouding

- (aa) Vertrouensverhouding. Sien Prosesverslag 3.
- (bb) Gesagsverhouding. Sien Prosesverslag 1.
- (cc) Kenverhouding.

Mevv. Brand en Louw het hulle besonderlik kenbaar gemaak.

(iii) Waarneming en Interpretasie van Waarneming

Werkster kon waarneem dat die groeplede baie baat gevind het by die vorige groepbyeenkoms, want daar is tekens van doelgerigte verandering te bespeur. Dit verg baie om die groeplede te lei tot stellingname en verandering, want hulle is so verwickeld in 'n bouse kringloop. Mev. Louw se veranderde houding behoort 'n positiewe invloed op die ander groeplede in die verband te hê. Werkster sal voortgaan om groeps gesprekke so te rig dat voortdurende aandag hieraan geskenk word.

(iv) Leiding van die Groepsgesprek

Dit word weggelaat.

(v) Aanwending van die Groepproses(aa) Groepsmotivering

Die persoonlike onthulling van mev. Louw het die groepsmotivering versterk deurdat hulle kan sien dat sy 'n positiewe verandering ondergaan het deur sinvol op haar aangesprokenheid te antwoord.

(bb) Strukturering

Dieselfde soos in Prosesverslag 1.

(cc) Waardes en Norme

Sien vorige verslag. Mev. Louw het positief daarop gereageer en sy is besig om nuwe waardes te internaliseer.

(dd) Beheer

Dieselfde soos in vorige verslag.

(ee) Klimaat

Dieselfde soos in vorige verslag.

(ff) Groepsgebondenheid

Die wyse waarop mevv. Louw en Brand hulself kenbaar gemaak het, en die feit dat die groeplede onderneem om aan lg. morele steun te verleen, het die gevoel versterk.

(gg) Programbeplanning

Soos weergegee onder Kronologiese Verloop.

(hh) Verhoudinge

Vanweë die aard van die groeps gesprek, is die onderlinge verhoudinge uitgebou.

(vi) Begeleiding - Steungewing - Hulpaksie

Sien vorige verslag. Hier kan net bygevoeg word dat steun

en onderskraging aan mev. Louw verleen is. Werkster het ook via die groep gepoog om mev. Brand te motiveer om aan haar suster te skryf en van sommige skuldgevoelens ontslae te raak.

(vii) Afsluiting van die Byeenkoms

Sien Kronologiese Verloop.

(b) Evaluasie van Individuele Groeplede

Dit word weggelaat.

4. DIAGNOSE

Sien vorige verslag.

5. BEPLANNING

Sien Kronologiese Verloop.

PROSESVERSLAG 5

Doel van Byeenkoms: Bespreking van opgekropte gevoelens - - hoedanig dit probleem van alkoholisme beïnvloed en hoe hulle daarvan ontslae kan raak. Werkster sal poog om aan groeplede uit te wys dat hul onvermoë om griewe uit te spreek (as 'n wyse om daarvan ontslae te raak) een van hul remminge is wat oorbrug moet word.

'n Paneelbespreking is vooraf gehou en mev. Potgieter is bespreek. Sien 3 (b) Evaluasie van Individuele Groeplede.

1. VOORBEREIDING

(a) Funksioneel en (b) Emosioneel: Sien vorige verslag. Dieselfde soos daarin weergegee.

2. KRONOLOGIESE VERLOOP

2:1 Toe werkster lokaal binnekom, het al die groeplede reeds die stoele en tafels in gereedheid gebring. Sy het begin deur almal welkom te heet, en ook na mev. Genis wat in die hospitaal was, se welstand te verneem.

2:2 Deurdat mev. Genis nie die laaste twee byeenkomste kon bywoon nie, het werkster gevra dat die groep vir haar kortliks inlig wat die inhoud van die gesprekke was. Mev. Viljoen het 'n poging aangewend en waar sy dit nie reg kon formuleer nie, het werkster vir haar gehelp. Sy het ook genoem dat mev. Brand

'n brief vir haar suster sou skryf. Mev. Brand het vinnig gesê dat sy dit nie gedoen het nie, want sy het nie tyd gehad nie. Die groeplede het gelag, want dit was duidelik dat sy nie die moed kon bymekaar skraap om dit wel te doen nie.

2:3 Terwyl mev. Viljoen gepoog het om 'n samevatting te gee, was daar 'n hele paar stiltes. Werkster het die stiltes toegelaat sodat die groeplede dit positief kon gebruik om na te dink oor die vorige twee byeenkomste.

2:4 Werkster het die bespreking vervolgens oopgestel deur die aanleidende vraag te stel of die groeplede gevoelens opkrop. Almal het dit bevestig en mev. Brand het aangevoer dat sy gevoelens opkrop om moeilikhede te voorkom. Soms het dit gebeur dat sy van die werk by die huis kom en nie van plan was om te drink nie. Haar suster sal egter na haar kom, aan haar ruik en vra of sy gedrink het. Mev. Brand sal dan só woedend voel, liever stilbly om die vrede te bewaar en dan wel haar toevlug tot drank neem. Die situasie herhaal hom gereeld totdat sy soveel gevoelens opgekrop het dat sy op 'n dag tot 'n geweldige uitbarsting kom.

2:5 Mev. Louw het beaam wat mev. Brand gesê het. Volgens haar krop sy dinge op om moeilikheid te voorkom.

2:6 Werkster het die groep daarop gewys dat 'n mens nie ander kan verkwalik dat hulle nie glo dat jy sober is as jy dan wel elke keer aan die versoeking toegee hoewel daar aanvanklik goeie voornemens was nie. Juis dan moet 'n mens bo jouself uitstyg en aan ander bewys dat jy in staat is om jou voornemens te realiseer.

2:7 Toe daar nie verdere reaksie was nie, het werkster die vraag gestel of opgekropte gevoelens lei tot depressiwiteit.

Mev. Genis was van mening dat dit wel so is. Sy het genoem dat tydens haar verblyf in die hospitaal haar proefbeampte vir haar gevra het of sy gelukkig is in die inrigting. Sy het toe aan haar gesê dat sy nie van die inrigting hou nie, maar sy probeer die beste daarvan te maak deur goed aan te pas. Die proefbeampte sou geïnsinueer het dat sy leuens vertel. Mev. Genis kon niks meer doen om haar van die teen-deel te oortuig nie, derhalwe moes sy haar gevoelens onderdruk en dit het haar teneergedruk gestem.

2:8 Sy het voorts genoem dat, soos in mev. Brand se geval, insinueer ander mense soms dinge waaraan jy nie gedink het nie (bv. steel van 'n pakkie sigarette). Omdat daardie gedagte in jou geplant word, gaan doen jy dit. Werkster vra toe of 'n mens dit dan nie kan weerstaan nie. Sy het dit twyfelagtig beaam. Werkster het voorts gesê dat ons wel versoekinge kan weerstaan as ons regtig wil. Mev. Brand het daarop gesê dat sy dan seker 'n swakkeling is. Op 'n keer het iemand aan haar voor 'n groep nie-blankes gesê: "Jou alkoholis" en toe het sy besluit dat sy dan wel vir mense gaan wys wie en wat 'n alkoholis is. Sy stem dus saam met mev. Genis dat ander mense die "kiem" in jou plaas en dit gee daartoe aanleiding dat jy dit doen. Toe die groep nie hierop reageer nie, het werkster beklemtoon dat elke mens 'n vrye wilskeuse het, dat elke mens elke dag blootgestel is aan versoekings, maar as ons dan elke keer maar net toegee aan ander se suggesties, raak ons ons vyand se prooi. Dit is juis dan wat ons ons wilskrag moet inspan om te wys dat ons wel suggesties (versoekinge) kan weerstaan.

2:9 Toe daar geen verdere reaksie was nie, het werkster 'n verdere aanleidende vraag gestel. nl. "Praat sommige mense makliker uit as ander, en waarom?" Sy het die vraag aan mev. Potgieter gestel. Volgens haar het sommige mense meer moed om uit te praat as ander. Die groep het toe tot die

besluit geraak dat mense se persoonlikhede verskil. Werkster het daarop vir hulle verduidelik wat bedoel word met 'n ekstroverte en 'n introverte persoonlikheid.

2:10 Mev. Jansen het daarna die opmerking gemaak dat 'n mens by sommige mense makliker kan uitpraat as by ander. Werkster het steun aan haar in die verband verleen.

2:11 Werkster het vervolgens aan die groep uitgewys dat dit nie genoeg is dat ons oor dinge gesels wat lei tot insigontwikkeling nie. Daar moet oorgegaan word om besluite te neem t.o.v. 'n nuwe lewenshouding, 'n nuwe lewenstyl. Om die kloutjie by die oor te bring, is aan hul uitgewys dat opgekropte gevoelens tot toenemende drankmisbruik lei, en dit lei weer tot skuldgevoelens wat verdere toename in drankmisbruik veroorsaak. So vorm dit 'n bose kringloop. Die groep moet tot 'n positiewe besluit kom t.o.v. opgekropte gevoelens - - hoe om hierdie remming uit te skakel. Terwyl werkster gepraat het, het van die groeplede, veral mev. Genis, feitlik elke stelling beaam.

2:12 Op hierdie stadium het mev. Brand weer terugverwys na wat sy gesê het, nl. die feit dat ander mense jou verdink, selfs wanneer jy sober is. Sy het genoem van iemand wat na haar kamer gekom het, en "haar nek gerek het" om in haar teekoppie te kyk om te sien of daar nie dalk alkohol in is nie. Mev. Viljoen sê toe dat sy vir haar moes gesê het om daaraan te ruik. Mev. Brand het egter stilgebly en opgekrop. Werkster het aan haar gevra dat as sy sou doen wat mev. Viljoen gesê het, watter effek sou dit op haar hê. Sy het daarop gesê dat sy dan nie gevoelens sou opkrop en op 'n latere stadium die betrokke persoon met 'n bos sleutels sou gooi nie!

2:13 Mev. Genis het vervolgens gesê dat sy tydens haar verblyf

in die hospitaal goeie vriende met ander pasiënte in die saal gemaak het, en sy het openlik aan hulle gesê dat sy 'n alkoholis is, want sy was so bang hulle kom dit agter en skinder agteraf. Werkster het haar onderskraag en gesê dat dit al 'n baie positiewe faktor is as 'n mens aan ander kan erken dat jy 'n drankprobleem het, selfs hul hulp vra om jou nie met 'n drankie te versoek nie. Die res van die groep het beaam wat sy gesê het. Werkster het voorts gesê dat ander mense nie by magte is om die alkoholis te veroordeel nie - - hulle het self miskien probleme wat hul kan wegsteek. Ongelukkig is die alkoholis in die posisie dat sy probleme uiterlike waarneembaar is.

2:14 Mev. Viljoen het voorts gesê sy dink sy is besig om reg te kom, want daardie oggend het sy 'n sekere plek nie skoongemaak nie, want sy het gedink niemand sal dit tog agterkom nie. Terwyl sy in die kombuis gewerk het, het haar gewete haar so gepla dat sy teruggegaan het en dit gaan skoonmaak het! Sy het soveel lekkerder daarna gevoel. Werkster het haar in die verband onderskraag en uitgewys hoe 'n mens self jou grootste vyand kan wees en deur dit te gedoen het, het sy selfdisipline toegepas en haar selfrespek opgebou. Sy het dit beaam.

2:15 Werkster het die groeps gesprek teruggelei na besluitneming, na die herontwerp van 'n nuwe lewenstyl. Sy het gesê dat dit so is dat sommige mense se persoonlikhede sodanig is dat hulle geneig is om op te krop - - hulle het 'n onvermoë om uit te praat. Dit is dan ook 'n kenmerkende eienskap van die alkoholis. Die groep het dit beaam. Hoewel dit moeilik is, kan 'n mens leer om uit te praat en sodoende verhoed dat gevoelens opgekrop word wat lei tot depressiwiteit wat weer aanleiding gee tot ontvlugting van die werklikheid deur van drank misbruik te maak. Om dus hierdie remming uit te skakel,

moet 'n mens doelbewus poog om altyd dinge wat jou hinder, seermaak, ontstel met 'n vertroueling uit te praat. Die groeplede moet nou begin deur dinge wat hinder uit te praat met 'n vriendin of personeellid. Mev. Brand het genoem hoedat sy niemand gehad het teenoor wie sy kon uitpraat nie, maar sy het 'n vertroueling in 'n maatskaplike werkster gehad. Sy het gereeld soontoe gegaan en by haar gaan sit en uitpraat (terwyl sy haar botteltjie geledig het) en dit het haar baie gehelp.

2:16 Werkster het weereens beklemtoon dat dit moeilik is om 'n begin te maak, maar deur oefening raak dit makliker om uit te praat. Sy het dit aan die groep gestel dat dit sielkundig bewys is dat deur gevoelens op te krop, word baie geestesenergie gebruik om daardie geheue-inhoud in die onbewuste onderdruk te hou. Deur ontslae te raak van daardie opgekropte gevoelens deur uit te praat, word daardie geestesenergie vrygestel, m.a.w. 'n mens het meer energie, dink meer positief oor dinge. Werkster het verwys na die boek "The Power of Positive Thinking" waarin die waarde van dinge neerskryf en daarna opskeur wanneer jy nie 'n vertroueling het teenoor wie jy kan uitpraat nie, bespreek word. Mev. Genis het daarop gesê dat sy dit al baie gedoen het, en dit het baie gehelp.

2:17 Ter afsluiting het werkster gevra dat daar vir volgende keer beplan word. Sy het kortliks genoem watter onderwerpe tot dusver bespreek is, en mev. Viljoen het haar in die rede geval en heel korrek die laaste twee wat nog bespreek moet word, genoem! Die groep is gevra om te gaan nadink oor die volgende: "Die doel van rehabilitasie is om sinvol mens te wees, en dit beteken dat aan die volgende aspekte aandag gegee moet word, nl. persoonlike versorging, rol as moeder en vrou, sosialisering, vryetydsbesteding en godsdienste. Sy het dit op 'n eenvoudige en breedvoerige wyse uiteengesit.

Sy het ook aan die groep gevra of hul moontlik ten gunste, daarvan sal wees om by wyse van afwisseling 'n boekbespreking te hou. Werkster het verwys na 'n goeie boek oor riglyne om depressiwiteit die hoof te bied. Die groeplede het dit entoesiasties verwelkom. Werkster beloof om dit op 'n later stadium met hul te bespreek.

2:18 Mev. Jansen het uit die bloute gesê dat die volgende onderwerpe spesifiek op haar betrekking het, veral vryetyds-besteding, want as sy terugkeer huis toe het sy slegs poppe en katte wat op haar wag. Die groeplede het heerlik gelag, en mev. Viljoen het gesê hulle sal 'n wewenaar vir haar seek. Die groep het gevolglik op 'n ontspanne wyse verdaag.

3. EVALUASIE

(a) Bedreweenhede in Maatskaplike Groepwerk

(i) Aanwending van die Beginsels

Dit word weggelaat.

(ii) Aanwending van die professionele werksverhouding

Dit word weggelaat.

(iii) Waarneming en Interpretasie van Waarneming

Werkster kon waarneem dat die groep begin begryp wat die begrip sinvol menswees impliseer. Hulle is dan ook nou gereed om oor te gaan tot verandering, tot die herontwerp van 'n nuwe lewenstyl. Vanweë die kompleksiteit van hul probleme, is dit geen maklike taak nie. Werkster poog deurgans

om teen hul tempo te beweeg, en herhaaldelik aan hul te interpreteer dat om hul probleem die hoof te bied, moet die remminge in sinvol menswees oorbrug word.

Mev. Jansen het tydens hierdie byeenkoms haarself vir die eerste keer op so 'n wyse kenbaar gemaak deur te konstateer dat haar probleem eensaamheid is, dat sy het poppe en katte het om na terug te keer.

(iv) Leiding van die Groepsgesprek

Sien Kronologiese Verloop.

(v) Aanwending van die Groepproses

(aa) Groepsmotivering

Die groeplede het hulself ontsluit vir positiewe beïnvloeding toe werkster aan hulle uitgewys het hoe om van opgekropte gevoelens ontslae te raak deur doelbewus te poog om uit te praat, en sodoende 'n remming in sinvol menswees te kan uit-skakel. Dit, tesame met die feit dat sommige van die groeplede kon getuig hoedat uitpraat vir hulle gehelp het, het die groepsmotivering versterk.

Die feit dat werkster die groepsgesprek so gerig het dat hul gemotiveer word om tot besluitneming en verandering oor te gaan, versterk die gevoel van samehorigheid verder.

(bb) Strukturering

Dieselfde soos in Prosesverslag 1.

(cc) Waardes en Norme

Die hele groepbyeenkoms was daarop ingestel om groeplede te

help om die waarde van uitpraat as 'n wyse om van opgekropte gevoelens ontslae te raak, in te sien en aan te leer.

(dd) Beheer

Dieselfde soos in Prosesverslag 3.

(ee) Klimaat

Die klimaat was terapeuties van aard en groeplede het hulself in 'n toenemende mate kenbaar gemaak. Selfs mev. Jansen voel in so 'n mate veilig in die vertrouensverhouding dat sy haarself op so 'n wyse kon kenbaar maak.

(ff) Groepsgebondenheid

Die aard en inhoud van die groepbyeenkoms veral die feit dat oorgegaan is tot besluitneming en verandering, het die groepsgebondenheid versterk. Werkster waak egter daarteen dat die groepsgebondenheid nooit van so 'n aard is dat die lede oormatig afhanklik raak en gevolglik nie binne die groep kan groei nie. Sy het derhalwe via die groep daarop gewys dat daar nog drie byeenkomste oor is sodat hulle voorberei word op die ontbinding van die groep.

(gg) Programbeplanning

Sien Kronologiese Verloop.

(hh) Verhoudinge

Die groepsgeesprek was van so 'n aard dat elke groeplid se verhouding tot haarself ter sprake was, m.a.w. hulle is tot die insig gelei dat opgekropte gevoelens 'n remming veroorsaak en deur doelbewus te poog om uit te praat, kan hierdie

remming oorbrug word.

(vi) Begeleiding - Steungewing - Hulpaksie

Werkster het deurgaans steun aan die groeplede verleen om hulle aangesprokenheid te beluister en daarop sinvol te antwoord. Wanneer groeplede deelgeneem het aan die groeps-gesprek, het werkster onderskraging aan hul verleen.

(vii) Afsluiting van die Byeenkoms

Sien Kronologiese Verloop.

(b) Evaluasie van Individuele Groeplede

Werkster sal volgende keer begin om aparte blaaie vir elkeen op te stel.

4. DIAGNOSE

Sien Prosesverslag 4.

5. BEPLANNING

Sien Kronologiese Verloop.

PROSESVERSLAG 6

Doel van Byeenkoms: Bespreking van die volgende onderwerp:
"Die doel van rehabilitasie is om sinvol mens te wees, en dit beteken dat aan die volgende aspekte aandag gegee moet word, nl. persoonlike versorging, rol as moeder en vrou, sosialisering, vryetydsbesteding en godsdiens."

Fokuspunt: Om aan die groeplede uit te wys hoe hierdie faktore deur hul probleem van alkoholisme nadelig beïnvloed word, en deur doelbewus te verhoed dat dit remminge in sinvol menswees word, kan hul probleem die hoof gebied word.

'n Paneelbespreking is vooraf gehou en mev. Potgieter is bespreek. Sien 3 (b) Evaluasie van Individuele Groeplede.

1. VOORBEREIDING

(a) Funksioneel

Werkster het supervisie ontvang, en daar is tot die besluit geraak dat sy midde in die fase van hulpverlening staan. Die groeplede is gereed en oop vir positiewe beïnvloeding, en werkster het gevolglik haarself daarop voorberei om doelgerigte hulpverlening te bied.

(b) Emosioneel

Werkster was emosioneel voorbereid op die byeenkoms. Sy het besef dat die groep sodanig ontwikkel het dat die groeplede gereed is om hulp te ontvang, en deurdat sy haarself daarop

remming oorbrug word.

(vi) Begeleiding - Steungewing - Hulpaksie

Werkster het deurgaans steun aan die groeplede verleen om hulle aangesprokenheid te beluister en daarop sinvol te antwoord. Wanneer groeplede deelgeneem het aan die groeps-gesprek, het werkster onderskraging aan hul verleen.

(vii) Afsluiting van die Byeenkoms

Sien Kronologiese Verloop.

(b) Evaluasie van Individuele Groeplede

Werkster sal volgende keer begin om aparte blaaie vir elkeen op te stel.

4. DIAGNOSE

Sien Prosesverslag 4.

5. BEPLANNING

Sien Kronologiese Verloop.

PROSESVERSLAG 6

Doel van Byeenkoms: Bespreking van die volgende onderwerp: "Die doel van rehabilitasie is om sinvol mens te wees, en dit beteken dat aan die volgende aspekte aandag gegee moet word, nl. persoonlike versorging, rol as moeder en vrou, sosialisering, vryetydsbesteding en godsdiens."

Fokuspunt: Om aan die groeplede uit te wys hoe hierdie faktore deur hul probleem van alkoholisme nadelig beïnvloed word, en deur doelbewus te verhoed dat dit remminge in sinvol menswees word, kan hul probleem die hoof gebied word.

'n Paneelbespreking is vooraf gehou en mev. Potgieter is bespreek. Sien 3 (b) Evaluasie van Individuele Groeplede.

1. VOORBEREIDING

(a) Funksioneel

Werkster het supervisie ontvang, en daar is tot die besluit geraak dat sy midde in die fase van hulpverlening staan. Die groeplede is gereed en oop vir positiewe beïnvloeding, en werkster het gevolglik haarself daarop voorberei om doelgerigte hulpverlening te bied.

(b) Emosioneel

Werkster was emosioneel voorbereid op die byeenkoms. Sy het besef dat die groep sodanig ontwikkel het dat die groeplede gereed is om hulp te ontvang, en deurdar sy haarself daarop

voorberei het, het sy die groepbyeenkoms met doelgerigtheid en selfvertroue tegemoet gegaan.

2. KRONOLOGIESE VERLOOP

2:1 Werkster het die byeenkoms begin deur kortliks die groeplede se geheue te verfris oor die onderwerp van bespreking by die laaste byeenkoms. Daarna het sy die onderwerp vir die huidige byeenkoms omskryf. Sy het probeer vasstel of die groeplede teen die tyd begryp wat sinvol menswees is deur sodanige vraag aan die groep te stel. Mev. Viljoen het daarop gereageer deur te sê dat die leemte wat ontstaan as nie meer gedrink word nie, gevul moet word. Mev. Brand het daarop uitgebrei deur te sê dat ons van nut moet wees. Werkster het kortliks herhaal wat sy by vorige byeenkomste uitgewys het, nl. dat dit nie net gaan om op te hou drink nie, maar daardie leemte te vul met dinge wat sinvol is - - dinge wat ons as mens gelukkig maak. Daar moet ook gepoog word om nie net toe te gee aan versoekings nie, maar daardie remminge wat toenemende drankmisbruik veroorsaak, te oorbrug - - sodanig daaroor te seëvier dat dit nie nodig is om jou toevlug tot alkohol te neem nie, m.a.w. dat dit nie nodig is om die werklikheid te ontvlug nie.

2:2 Werkster het vervolgens gesê dat ons vandag sekere faktore wat ons sinvol menswees beïnvloed, gaan bespreek. Dit moet van toepassing gemaak word op die praktyk, en ons moet kyk hoedanig daardie dinge kan verander. Sy het voorgestel dat met voorkoms begin word.

2:3 Mev. Louw het genoem dat as 'n mens van drank misbruik maak, verwaarloos jy jou voorkoms, want jy verloor alle belangstelling daarin. Mev. Brand het genoem dat as jy werk,

word jy gedwing om netjies te wees en al voel jy nie so nie, moet jy aandag aan jou voorkoms gee. Wanneer sy nie gedurende naweke gewerk het nie, het sy so siek gevoel van al die alkohol dat sy geensins in haar voorkoms belang gestel het nie.

2:4 Op hierdie stadium het werkster aan die groep gevra om in gedagte te hou hoe hul in hierdie aspek verandering teweeg kan bring wanneer hulle in die gemeenskap heropge-neem word.

2:5 Mev. Louw het gesê dat deur op te hou drink kan toegesien word dat aandag aan jou voorkoms gegee word. Werkster het aan haar onderskraging verleen, maar die vraag gestel wat gedoen moet word as 'n persoon terugval. Sy het die groep daarop gewys dat 'n mens hoop almal bly sober wanneer hulle ontslaan word, maar 'n mens moet ook voorsiening maak vir die feit dat 'n persoon kan terugval. Mev. Brand het gesê dat 'n mens op jou knieë moet gaan en in die geloof weer 'n nuwe begin maak.

2:6 Werkster het steun in die verband aan haar verleen, en daarop uitgebrei deur te sê dat elke dag 'n nuwe begin is, en as iemand terugval, moet sy nie dink dat omdat sy gefaal het sy nou maar meer moet drink nie. Sy moet groot genoeg wees om weer op te staan, weer 'n nuwe begin te maak. Werkster het dit in verband gebring met voorkoms deur te sê dat as iemand terugval, moet sy haarself dwing om aandag aan haar voorkoms te gee en netjies te bly en so jou selfrespek te behou. Die groeplede het dit eenparig be-aam.

2:7 Werkster het ook voorts die groep daarop gewys dat, wanneer hulle die inrigting verlaat, moet hulle probeer die standaard handhaaf waaraan hulle in die inrigting gewoond was. Hulle is liggaamlik opgebou, en daarom moet hulle steeds

poog om gebalanseerde maaltje te eet. Gebalanseerde maaltje bou nie net die liggaam op nie, maar ook die senusistiem. Mev. Viljoen het genoem dat hoe meer 'n persoon drink, hoe minder wil sy eet. Dit is deur die ander groeplede be-aam. Werkster het daarop genoem dat as 'n persoon terugval, moet sy haarself dwing om steeds gereeld te eet en so weerstand op te bou.

2:8 Werkster het die volgende aspek, rol as moeder en vrou oopgestel vir bespreking deur die vraag te stel hoedanig drankmisbruik dit beïnvloed. Mev. Jansen het genoem dat dit nie haar verhouding met haar kinders benadeel nie; hulle staan haar by. Mev. Brand het genoem dat haar kinders kwaad is en haar seun wil nie eens vir haar skryf nie. Mev. Engelbrecht het genoem dat haar kinders nog klein is, maar hulle voel ongelukkig daaroor; hulle skryf egter mooi briewe aan haar. Werkster het daarop gevra wat gedoen kan word om die verhoudings tussen moeder en kinders, en die wat getroud is, tussen man en vrou weer reg te stel. Mev. Brand het daarop gereageer deur te sê dat dit reggestel kan word, deur 'n ware moeder te wees. Mev. Viljoen het genoem dat as 'n mens drink, word jou kinders verwaarloos.

2:9 Toe daar nie verdere reaksie was nie, het werkster die groep daarop gewys dat die meeste mense in die gemeenskap onkundig is oor die probleem van alkoholisme. Sommige is van mening dat alkoholiste alkohol gebruik om geld te verkwis, of om 'n losbandige lewe te lei, ens. Hulle besef nie dat daar dieperliggende probleme is wat alkoholisme veroorsaak nie. Soos mense opgevoed raak in die verband, staan hulle meer simpatiek teenoor die alkoholis. As die groeplede sover kan kom om hulle familieleden en intieme vriende in hulle vertrouwe te neem en hulle vertel wat die probleem van alkoholisme impliseer, vir hulle literatuur oor

die onderwerp gee en hul samewerking te kry om hulle by te staan en nie te veroordeel en te verwerp nie, is dit 'n positiewe stap tot rehabilitasie. Mev. Fourie het dit be-aam en vertel dat haar kinders baie meer simpatiek teenoor haar staan sedert hulle meer kennis oor die probleem van alkoholisme opgedoen het. Werkster het aan die groeplede die doel en aard van organisasies soos Alkoholiste Anoniem en die Christelike Alkoholiste Vereniging meegedeel, en hulle aangemoedig om by hulle ontslag by sulke organisasies in te skakel. Sy het ook die waarde van die geslote groepbesprekings aan hulle uitgewys, en die feit dat die gades van alkoholiste ook in 'n groep betrek word.

2:10 Mev. Viljoen het gevra of dit nie beter is om 'n nuwe begin in 'n ander omgewing te maak nie, want so baie mense weet van jou probleem en staan bevooroordeeld. Toe daar nie reaksie van die ander groeplede kom nie, het werkster gesê dat 'n nuwe omgewing beslis voordele inhou, maar dit is belangrik dat die verandering primêr in jouself moet wees en nie noodwendig in jou omgewing nie. 'n Mens moet aan die gemeenskap probeer bewys dat jy jou probleem kan oorkom. Sommige mense is wreed en bevooroordeeld, en daarom moet die alkoholiste probeer om tot 'n mate immuun teenoor sulke persone te raak.

2:11 Op hierdie stadium het mev. Genis tee gaan haal. Sy het met die kombuis gereël vir tee. Die groeplede en werkster het hulself gehelp met tee en die groepbyeenkoms het onverstoord voortgegaan.

2:12 Werkster het voorgestel dat vryetydsbesteding bespreek word. Sy het gevra wie gaan by ontslag 'n vaste betrekking bekom. Die groeplede het lewendig gereageer en genoem watter tipe werk hulle wil probeer bekom. Hulle is in die verband onderskraag. Werkster het spesifieke aandag aan mev. Jansen

(sien vorige verslag) verleen. Sy het genoem dat sy vanweë kroniese asma nie in staat is om 'n permanente betrekking te aanvaar nie. Sy mag egter los werkies tydens die somermaande doen. Sy is in die verband onderskraag.

2:13 Werkster het die stelling gemaak dat toenemende drankmisbruik ledigheid veroorsaak en die teenoorgestelde is ook waar. Die groeplede het dit be-aam. Sy het derhalwe aan die groep uitgewys dat 'n teenvoeter vir ledigheid en derhalwe toenemende drankmisbruik, is om jouself besig te hou.

Mev. Louw het daarop gevra wat 'n mens kan doen as jou huis aan die kant is. Mev. Fourie het daarop gereageer deur te noem hoe sy haarself besighou met breiwerk, blommerangskikking, konfytkook, lees, ens. Werkster het samevattend gesê dat 'n mens dinge moet vind om jouself konstruktief besig te hou - - 'n mens moet uit jouself tree om dinge te begin doen.

Werkster het aan mev. Jansen gevra waarmee sy haar kan besighou tydens haar vrye tyd en die tye wanneer sy nie werk nie. Sy het genoem dat sy daarvan hou om kortverhale te skryf en om te skilder. Sy is aangemoedig om die stokperdjies te beoefen.

2:14 Op hierdie stadium het werkster 'n samevatting en evaluasie van die groeps gesprek sover gegee. Sy het ook aan die groep uitgewys dat die mens moontlikheid is - - elkeen het vermoëns, en na die mate wat dit gebruik word, word dit ontwikkel.

2:15 Daar is oorgegaan tot die bespreking van Godsdien, en die groeplede het onmiddellik gereageer deur te sê dat alkoholisme daartoe lei dat godsdien verwaarloos word. Op werkster se vraag wat godsdien is, van watter nut dit is, was daar 'n baie lang stilte. Geeneen het daarop gereageer nie. Sy het dit verder omskryf deur te vra of godsdien se waarde daarin geleë is dat 'n mens 'n mooi lewe voer, gereeld kerk toe gaan. Die groeplede het dit eenparig ontken. Mev. Louw het genoem dat godsdien 'n bron van krag is. Mev. Genis het

genoem dat godsdiens betekenisvol is wanneer jy 'n behoefte . daaraan het om kerk toe te gaan. Werkster het daarop gereageer deur te sê 'n mens moet daarteen waak om nie net kerk toe te gaan wanneer jy so voel nie. Dit beteken nie dat 'n mens net kerk toe moet gaan uit 'n gewoonte of omdat ander dink jy is dan 'n goeie mens nie. 'n Mens moet jouself dissiplineer om by kerkdienste in te skakel omdat jy geestelik verryk word en dit 'n mens toerus met krag om die lewenstryd te stry, om 'n sinvolle lewe te lei.

2:16 Werkster het mev. Louw se woorde herhaal en gevra waarom godsdiens 'n bron van krag is. Mev. Louw het uitgebrei op haar woorde deur te sê dat die mens nietig is, en niks sonder Hom kan doen nie. Werkster het dit beaam en verder gevra of ons werklik glo ons kan krag van Bo ontvang. Toe daar geen antwoord was nie, het werkster gesê dat as ons in die geloof vra om krag en daarop wag, sal ons dit ontvang. Mev. Brand het daarop genoem van 'n gesprek wat sy met 'n ander persoon in die inrigting gehad het. Sy het gesê dat sy nie tyd kry vir lees of bid nie, en wanner sy tyd het, affekteer die teenwoordigheid van die ander haar in so 'n mate dat sy nie met God kan kommunikeer nie. Mev. Brand stem nie met haar saam nie, want sy voel 'n mens kan te eniger tyd met God kommunikeer - - sy vra soms om krag in haar gebede selfs wanneer sy iewers heen stap, en haar gebede word altyd verhoor. Sy is onderskraag.

2:17 Werkster het die vraag gestel of enige mens op aarde sekerheid kan hê of hy/sy hemel of hel toe gaan. Daar was lewendige reaksie, en mev. Viljoen voel 'n mens kan sekerheid hê as jy dit regmaak met God op aarde. Mev. Genis voel jy kan sekerheid hê jy gaan hemel toe as jy dit met 'n medemens aan wie jy onreg gedoen het, reggestel het en God om vergifnis gevra het. Werkster het daarop gevra wat sal gebeur as jy die volgende dag dieselfde verkeerde daad doen en jy sterf

voor jy dit kan regstel of om vergifnis gevra het. Die groeplede het daarvoor nagedink en werkster kon waarneem dat hulle nie die regte begrip van geloof het nie. Toe daar geen reaksie was nie, het sy daartoe oorgegaan om aan hulle die weg van saligheid te verduidelik.

2:18 Sy het begin deur te noem dat God in Sy soewereine wil beoog het dat die mens verewig in die Paradys moes lewe. Die mens het egter gesondig en as straf is die dood aan hom opgelê asook die feit dat hy in die sweet van sy aanskyn sy brood sal verdien. Daardie straf van die dood wat aan hom opgelê is, is die dood van ons fisiese liggaam en dus nie ons siel nie. Ons lewe op aarde is dus slegs 'n gereedmaking vir die Hiernamaals. Ons kan sekerheid hê dat ons die ewige lewe sal beërwe as ons Christus as die Verlosser van ons sondes aanvaar. Dit impliseer dat 'n persoon nie 'n goeie mens hoef te wees of goeie dade hoef te doen om die ewige lewe te beërwe nie. Al wat 'n mens moet doen, is om Christus as jou persoonlike Saligmaker te aanvaar. Jy moet dus jou sonde bely en nie wag op vergifnis nie, maar in die geloof moet aanvaar dat Hy reeds aan die kruis vir jou sonde gesterf het. Wanneer jy dit doen, verander jou lewe en kry jy nuwe lewenswaardes, want dan het jy die ou sondige mens afgelê, en leef jy nie meer nie, maar Christus in jou. Dan word jy toegerus met krag van die Heilige Gees om 'n oorwinnende lewe te lei, om remminge te oorkom en 'n sinvolle lewe te lei.

2:19 Werkster het die groep vertel van 'n boekie "Prison to Praise" deur Merlin Carothers waar lg. sy lewensverhaal vertel van hoe hy daarin geslaag het om van 'n jeugdige gevangene te styg tot die hoofkapelaan van die leer van die V.S.A. Dit bevat 'n treffende boodskap van die krag geleë in die feit dat jy die Here moet loof ook in slegte omstandighede, selfs wanneer jy 'n alkoholis is. Die groeplede het te

kenne gegee dat hulle graag die boekie sal wil lees, en twee is aan hulle gegee om onder mekaar te sirkuleer.

2:20 Werkster het ten slotte genoem dat ons groepbyeenkomste volgende week eindig, en die laaste onderwerp genoem, nl. "Herinskakeling by die gemeenskap" waaroor hulle moet gaan nadink en hulself voorberei. Werkster het daarop gewys dat die groeps gesprek van vandag wel hieronder sorteer, maar ons kan daarop voortbou en veral aandag gee aan sosialisering. Toe werkster opstaan en gereedmaak om te vertrek, het mev. Viljoen na haar gekom en gevra of sy na volgende week se byeenkoms 'n rukkie met haar oor 'n persoonlike aangeleentheid kan gesels. Werkster het toegestem. Die groeplede het nadenkend uitmekaar gegaan en werkster kon waarneem dat die groepbyeenkoms baie sinvol ervaar is en dat daar baie stof tot nadenke is.

3. EVALUASIE

(a) Bedreweenhede in Maatskaplike Groepwerk

(i) Aanwending van die Beginsels

Dit word weggelaat.

(ii) Aanwending van die professionele werksverhouding

(aa) Vertrouensverhouding

Soos blyk uit die verloop van die groepbyeenkoms, het die vertrouensverhouding sodanig gegroei dat sinvolle steungewing gebied kon word. Daar bestaan wedersydse openheid sodat

groeplede en werkster met mekaar as medemense in ontmoeting .
kon tree en mekaar se aangesprokenheid beluister. Die
onsheidverhouding kan gesien word as die kanaal waardeur
beïnvloeding om volwaardig mens te wees, plaasvind.

(bb) Gesagsverhouding

Werkster het daarin geslaag om op so 'n wyse sinvolle ver-
houdinge met die groeplede op te bou en te handhaaf dat sy
en die groeplede vennote geword het wat gemeenskaplike doel-
stellings nastreef. Hulle aanvaar haar sonder voorbehoud as
gesagspersoon en gee hul spontane samewerking sodat die totale
proses van hulpverlening van blywende waarde is.

(cc) Kenverhouding

Die groeplede voel in so 'n mate geborge dat hulle hulself
sonder voorbehoud kenbaar maak.

(iii) Waarneming en Interpretasie van Waarneming

Werkster kon waarneem dat die groeplede gereed was vir
doelgerigte hulpverlening. Die klimaat was terapeuties van
aard en die groeplede het hulself oopgestel vir positiewe
beïnvloeding. Nadat sinvol menswees van verskeie kante
omskryf is, kon werkster waarneem dat die groeplede nou
ten volle vertrouwd is met die implikasies daarvan.

Werkster kon deurgaans waarneem dat die groeplede doelge-
rigte hulpverlening aanvaar en nuwe waardes internaliseer.
Hulle het hul aangesprokenheid beluister en antwoord sinvol
daarop deur te toon dat hul oorgegaan het tot verandering.
Werkster is daarvan oortuig dat verandering t.o.v. hul
lewenshouding teweeggebring is.

(iv) Leiding van die Groepsgesprek

Vanweë die feit dat die groeplede gereed was vir doelgerigte hulpverlening, het werkster meer direktief as voorheen opgetree. Die groepsgesprek het telkens 'n stadium bereik waar die groeplede na die groepwerkster opgesien het vir leiding. Sy het gevoelsmatig by die groeplede aangesluit en wanneer so 'n punt bereik is, het sy die groeplede gehelp om sinvol te antwoord op hul aangesprokenheid. Sy kon deurgaans waarneem dat die groeplede van haar direkteiewe leiding verwag het, en hulle was geheel en al oop en bevatlik vir beïnvloeding tot verandering. Die groeplede is derhalwe gehelp met die herontwerp van 'n lewenstyl sodat remminge in hul op-weg-wees na selfverwesenliking uit die weg geruim kon word.

(v) Aanwending van die groepproses(aa) Groepsmotivering

Vanweë die feit dat die groeplede hulself met die groepdoelstellings vereenselwig het, is die groepsmotivering baie sterk. Die groeplede is gemotiveer om remminge in sinvol menswees te oorbrug, hulle het toegetree tot die proses van hulpverlening en hulself oopgesluit vir positiewe beïnvloeding tot verandering.

(bb) Strukturering

Sien Prosesverslag 1.

(cc) Waardes en norme

Soos blyk uit die verloop van die groepbyeenkoms, is die groeplede gelei tot nuwe waardes en die herontwerp van 'n

lewenstyl. Werkster kon nie-verbaal waarneem dat hulle dit aanvaar en hulle eie maak (internaliseer).

(dd) Beheer

Werkster kon waarneem dat die groeplede deurentyd weet wat aanneemlike gedrag is en help om die doel van die groep te verwesenlik. Daar is dus 'n aanduiding van selfbeheersing. Die groeplede het van die begin af die groepsbeheer geïnternaliseer en werkster het nooit nodig gehad om doelbewus hiermee bemoeiens te maak nie.

(ee) Klimaat

Die klimaat was, vanuit 'n terapeutiese oogpunt gesien, ideaal vir hulpverlening. Soos uit die verloop van die byeenkoms gesien kan word, het werkster dan ook d.m.v. die groepproses doelgerigte hulpverlening gebied en sodoende die groepproses omskep in 'n groepwerkproses.

(ff) Groepsgebondenheid

Die groepsgebondenheid het so positief ontwikkel dat groeplede op 'n onbevange wyse menings uitspreek, van mekaar verskil, en hul aangesprokenheid beluister en sinvol daarop antwoord.

(gg) Programbeplanning

Sien Kronologiese Verloop

(hh) Verhoudinge

Sien 3 (a) (ii) Aanwending van die Professionele Werksverhouding

(vi) Begeleiding - Steungewing - Hulpaksie

Breedvoerig uiteengesit in Kronologiese Verloop. Werkster kan net beklemtoon dat die hele groeps gesprek so gerig is dat dit doelgerigte hulpverlening gebied het. Die groeplede is gelei tot insigontwikkeling t.o.v. remminge in sinvol menswees en tot verandering van hul lewenshouding en -styl sodat remminge oorbrug kan word en derhalwe hul probleem van alkoholisme.

(vii) Afsluiting van die Byeenkoms

Sien Kronologiese Verloop

(b) Evaluasie van Individuele Groeplede

Sien aanhangsel.

4. DIAGNOSE

Sien Prosesverslag 4.

5. BEPLANNING

Sien Kronologiese Verloop.

PROSESVERSLAG 7

Doel van Byeenkoms: Afsluiting van reeks groepbyeenkomste.

1. Kort opsomming van boek: "How to win over Depression" deur Tim la Haye.
2. Afronding van bespreking - - "Herinskakeling in gemeenskap".
3. Konsolidasie van groeps gesprekke.
4. Evaluasie van groepbyeenkomste (insluitende groeplede se siening t.o.v. bereiking van doelstellings).

'n Paneelbespreking is vooraf gehou en werkster het ter afsluiting al die groeplede met die superintendent en twee gevallewerkers bespreek. Sien 3 (b).

1. VOORBEREIDING

(a) Funksioneel

Werkster het haarself voorberei op 'n afsluitingsbyeenkoms deur al die verslae te bestudeer. Sy het ook haarself voorberei om die groeps gesprek so te rig soos uiteengesit onder Doel van Byeenkoms.

(b) Emosioneel

Werkster het haarself emosioneel voorberei op die afsluiting van die groepbyeenkomste. Sy het vooraf besef dat hierdie byeenkomste hoë eise aan haar gaan stel, en derhalwe haarself deeglik voorberei en verdere opleeswerk oor die laaste byeenkoms gedoen. Sy kon dus die byeenkoms met genoegsame selfvertroue tegemoet gaan.

2. KRONOLOGIESE VERLOOP

2:1 Werkster het al die groeplede welkom geheet by die laaste byeenkoms. Sy kon deur hul houding van afgagting en konsentrasie sien dat hierdie byeenkoms, soos die voriges, baie sinvol gaan wees. Soos voorheen, het hulle die tafels en stoele reg gerangskik en op werkster gewag. Hulle het haar baie vriendelik ontvang.

2:2 Werkster het begin deur te sê dat sy 'n kort opsomming van die boek "How to win over Depression" deur Tim la Haye gemaak het en voorgestel dat die groepbyeenkoms daarmee begin word. Die groeplede het die voorstel aanvaar en te kenne gegee dat hulle bly is die boekbespreking kon by die laaste byeenkoms ingepas word. Daar was sprake dat daar nie genoegsame tyd hiervoor sou wees nie.

2:3 Die opsomming van die boek soos aan die groep voorgedra, word kortliks hier weergegee.

Die skrywer is 'n pastorale-psigoloog wat reeds vyftien jaar lank persone wat aan 'n hoë graad van depressiwiteit ly, in 'n kliniek behandel.

Hy gee die volgende siening van depressiwiteit.

- a) Depressiwiteit word deur woede veroorsaak. Wanneer 'n persoon teneergedruk/depressief raak, moet hy homself afvra: "Wat het my so kwaad/woedend gemaak?" Daar is altyd die volgende patroon: Woede - - Veragting - - Frustrasie - - Depressiwiteit.
- b) Iemand of iets het veroorsaak dat die persoon gevul is met woede en hy kan die situasie nie hanteer nie. Derhalwe begin bostaande patroon; of die persoon kon vir daardie moment die

situasie hanteer, maar het 'n gevoel van onvermoë t.o.v. die wyse waarop hy dit hanteer het, en dan begin die genoemde situasie:

Woede teenoor die persoon of situasie of teenoor homself omdat hy die situasie nie korrek kon hanteer nie. Dit lei tot veragting wat gevolglik dieperliggende woede is wat 'n leeftyd kan aanhou. Woede kan skielik ontwikkel en ontplof, en net so skielik weer tot bedaring kom. Dit word egter opgevolg deur veragting wat lei tot frustrasie wat ontwikkel in depressiwiteit wat veroorsaak dat negatiewe gedagtes 'n bose kringloop vorm.

- c) As 'n persoon voel hy is besig om depressief te raak, moet hy in sy gedagtes soek na dit wat veroorsaak het dat hy kwaad/woedend geraak het. Dit kan iets wees wat baie jare gelede gebeur het. Hy moet dit na die oppervlak bring, objektief daarna kyk en nuwe gedagte-patrone daaromtrent ontwikkel (m.a.w. positiewe denke). Hy moet besluit dat hy nie gaan toelaat dat daardie gebeure die res van sy lewe gaan ruïneer nie. Hy moet dit dus ondersoek, 'n nuwe houding daaromtrent ontwikkel en van die ou negatiewe houding ontslae raak. Hy moet die nuwe houding so herhaal dat dit geïnternaliseer word. Dit is nie 'n maklike taak nie, maar hierdie tegniek het reeds duisende mense gehelp om depressiwiteit te bowe te kom.

- d) Voorbeelde van situasies wat kan lei tot woede en diep veragting:

- (i) Ongelukkige kinderjare (oorsaak van depressiwiteit). Woede teenoor ouers.

- (ii) Onbevredigende loopbaan (oorsaak van depressiwiteit). Woede teenoor self omdat nie hard genoeg op skool gestudeer is nie, of woede teenoor ouers wat nie die regte advies en leiding verskaf het nie.
- (iii) Ontoereikende persoonlikheid (oorsaak van depressiwiteit). Woede teenoor ouers wat persoon nie reg hanteer het nie en veroorsaak het dat die persoonlikheid nie goed gebalanseerd ontwikkel het nie en woede teenoor self omdat hy toegelaat het dat dit met hom gebeur.

Hierdie is die drie hoof-oorsake van depressiwiteit. 'n Ongelukkige huwelik, of 'n ongelukkige verhouding met kind of kinders is gewoonlik die gevolg van een van genoemde faktore.

- e) Hoewel die verlede nie verander kan word nie, kan 'n persoon se houding daaromtrent verander word deur omstandighede te aanvaar en na God op te sien vir krag. Alkoholisme kan gesien word as die eindresultaat van depressiwiteit (woede, onopgeloste konflikte) wat die persoon nie meer kan hanteer nie. Wat betref die vorming van 'n nuwe, positiewe lewenshouding, maak Tim la Haye heelwat gebruik van aanhalings uit die boek: "The Power of Positive Thinking" deur dr. Norman Vincent-Peal.

2:4 Terwyl werkster hierdie opsomming van die boek voorge-dra het, het sy sekere begrippe, soos depressiwiteit en objektiwiteit, omskryf om te verseker dat die groeplede dit verstaan.

2:5 Werkster kon waarneem dat die groeplede dit betekenis-vol gevind het, want dit sluit mooi aan by die vorige

groepsgesprekke (hantering van skuldgevoelens, opgekropte gevoelens, ontwerp van nuwe lewenshouding). Sy het die verband dan net kortliks aangetoon.

2:6 Toe daar geen bespreking oor die boek ontstaan nie, het werkster voorgestel dat oorgegaan word tot evaluasie en die afronding van die bespreking oor die herinskakeling in die gemeenskap. Sy het begin deur die vraag aan die groep te stel wat die langtermyn doelstelling van die groep was. Mev. Brand het genoem dat ons deur die groepbyeenkomste mekaar beter kon leer ken, mekaar se probleme beter kon verstaan en geleer het om nie so katterig te wees soos sy soms is nie. Werkster het daarop gevra wat die doel agter hierdie dinge is. Die groeplede het gelyktydig gesê: "Om die lewe in die inrigting makliker te maak." Werkster het die vraag gestel of die doel dan net beperk is tot die inrigting. Mev. Viljoen het gesê dat die doel van die groepbyeenkoms was om hulle te help in rehabilitasie, om hulle drankprobleem te oorkom. Werkster het erkenning gegee aan haar antwoord, en verder daarop uitgebrei deur te sê die groep se langtermyn doelstelling was om alkoholisme uit te skakel ten einde sinvol mens te wees. Werkster het weereens gevra wat sinvol menswees impliseer en die groeplede het die verskillende remminge (soos bespreek in vorige groepsgesprekke) opgenoem wat oorbrug moet word. Werkster het samevattend gesê dat sinvol menswees beteken om 'n sinvolle bestaan te voer, 'n plek as individu in die samelewing vol te staan. Die einddoel van die groepbyeenkomste was dus om elke groeplid te help om daardie dinge uit te ken wat remminge in sinvol menswees is, en om dit te verander deur die herontwerp van 'n lewenshouding en -styl sodat wanneer teruggegaan word na die gemeenskap daardie remminge oorbrug kan word. Dit sal dus nie meer nodig wees om alkohol te gebruik om die werklikheid te ontvlug nie.

2:7 Mev. Viljoen het die vraag gestel wat sy tydens naweke kan doen wanneer sy heropgeneem word in die gemeenskap. Gedurende die week kan sy daarin slaag om sober te bly, maar sy en haar man het verval in 'n patroon van drank-misbruik met vriende. Die groeplede het aan haar uitgewys dat sy haarself kan besighou met sport, verenigingslewe, m.a.w. konstruktiewe dinge. Mev. Viljoen het daarop gesê dat sy wel haarself besiggehou het, maar dat hulle nogtans tyd gemaak het vir drank. Werkster het aan haar uitgewys dat sy nie nodig het om te drink nie; sy moet selfdisipline toepas wanneer sy versoek word. Mev. Fourie het beaam wat werkster gesê het, en genoem dat 'n positiewe lewenshouding hier van groot waarde sal wees. Werkster het haar mening beaam en genoem dat elkeen van dag tot dag moet poog om drank uit te skakel. As dit gebeur dat hulle terugval, moet hul weer probeer - - dit is nooit te laat om weer te begin nie.

2:8 Mev. Brand het gesê dat sy besluit het om weer 'n nuwe begin te maak. Die ander groeplede het dit eenparig beaam. Werkster het aan mev. Brand (wat in die inrigting heropgeneem is) gevra hoe sy die heraanpassing in die gemeenskap die vorige keer gevind het. Sy het genoem dat sy die eerste dag weer begin drink het, maar na 'n tyd opgehou het en vir sewe maande sober was. Die eerste maand wat sy sober was, was bitter swaar maar gaandeweg was dit makliker om sober te bly. Haar werk was 'n behoudende faktor. Na sewe maande het sy teruggeval, en so erg gedrink dat sy na die inrigting teruggestuur is. Werkster het aan die groep d.m.v. mev. Brand se mededelings uitgewys dat dit baie moeilik aan die begin is, maar, soos 'n mens gewoon raak aan 'n nuwe lewenspatroon, raak dit makliker. Soos mev. Brand in haar werk 'n anker gevind het, moet hulle ook vir hulle ankers vind om aan vas te hou, bv. regte vriende, godsdiens, konstruktiewe vryetydsbesteding (soos bespreek in

groepbyeenkomste). Die groep het by hernuwing tot die besluit geraak dat drank heeltemal, selfs op sosiale vlak, uitgeskakel moet word, want slegs een drankie sal weer 'n bouse kringloop tot gevolg hê.

2:9 Mev. Genis het vervolgens genoem dat die spanning van nie weet wanneer sy ontslaan gaan word, vir haar te veel raak. Werkster het gesê dat 'n mate van spanning tog goed is vir motivering om te rehabiliteer, want uitplasing word oorweeg na die mate van hulle vordering toon. Mev. Genis het egter voorts genoem dat sy hard poog om haarself op te bou, maar dit word alles deur die gevallewerker afgebreek wat haar beskuldig van selfsug en leuens. Die gevallewerker verstaan haar nie en vra haar hoe dit voel om dronk te wees. Mev. Brand het beaam wat mev. Genis gesê het en genoem dat allerlei persoonlike inligting uit hulle getrek word om dit dan net weer teen hulle te gebruik en hul minderwaardig te laat voel. Mev. Viljoen het dit beaam en gesê dat dit jou moedeloos laat voel, en dan gee jy nie meer om nie.

2:10 Werkster het hierop reageer deur te noem dat die personeel daar is om hulle te help. Hulle sou nie daar wees as hulle nie opreg wou help nie. Dit is ook so dat mense soms nie met sekere ander mense oor die weg kom nie. Dit is ook so dat die personeel opgeleide persone is, maar nie self alkoholiste is nie en derhalwe hulle nie volkome kan verstaan nie. Hier is nou 'n voorbeeld van 'n negatiewe situasie. Hoe kan ons toepas wat ons in die groepbyeenkomste geleer het, m.a.w. hoe kan ons 'n positiewe houding teenoor 'n negatiewe situasie ontwikkel?

2:11 Mev. Viljoen het daarop gereageer deur te sê dat die saak uitgepraat kan word. Mev. Brand het genoem dat sy besluit het niemand gaan haar breek nie. Werkster het erkenning verleen aan hierdie menings en daarop uitgebrei.

Sy het uitgewys (na aanleiding van mev. Brand se woorde) dat 'n mens nie hoef toe te laat dat iets jou negatief beïnvloed en jou vertroue af te breek nie. Probeer liever positief wees en besluit om aan ander te wys dat jy bo jou tekortkominge kan uitstyg, en maak gebruik van hulpverlening wat gebied word. Mev. Brand het genoem dat niemand jou tog kan help nie, jy moet jouself help. Werkster het dit beaam en gesê hulpverlening berus op die beginsel om 'n persoon te help om homself te help. Werkster het weereens die belangrikheid van openheid beklemtoon. Soos hulle hulself aan familie en die personeel van die inrigting kenbaar maak, sal daardie persone hulle en hul probleem beter verstaan en 'n simpatieker houding openbaar. Onkunde is soms die oorsaak van verkeerde optrede.

2:12 Werkster het daartoe oorgegaan om 'n samevatting te gee van die onderwerpe wat tydens die groepbyeenkomste bespreek is. Daarna het sy aan die groep gevra om te evalueer, m.a.w. te sê wat die groeps gesprekke vir hulle beteken het en in hoe 'n mate hulle voel dat die groepdoelstellings bereik is. Hulle kan ook leemtes uitwys.

2:13 Mev. Viljoen het genoem dat dit vir haar betekenisvol was in die sin dat sy dinge in 'n ander lig sien, "en dit wat binne was, is uit." Mev. Potgieter het genoem dat sy dit baie leersaam gevind het, en sy voel baie beter omdat van opgekropte gevoelens deur uitpraat ontslae geraak is. Mev. Fourie het genoem dat sy geleer het hoe om buite in die gemeenskap 'n nuwe begin te maak deur sinvol mens te wees. Mev. Jansen het gesê dat sy geleer het om kritiek beter te aanvaar." Mev. Brand het genoem dat sy nou mense "in die gesig sal kan kyk."

2:14 Op hierdie stadium is tee ingebring. Werkster het die groep bedank vir hul besondere bydrae om die groepbyeenkomste so suksesvol te laat funksioneer het. Mev. Brand het namens

die groep werkster bedank vir haar leiding en hulpverlening.

2:15 Die groep het teegedrink en op 'n gesellige, dog hartseer wyse verdaag.

3. EVALUASIE

(a) Bedrewehede in Maatskaplike Groepwerk

(i) Aanwending van die Beginsels

Dit word weggelaat.

(ii) Aanwending van die professionele werksverhouding

Sien vorige verslag.

(iii) Waarneming en Interpretasie van Waarneming

Werkster kon waarneem dat die groeplede die afsluitingsbyeenkoms baie sinvol gevind het. Hulle het getoon dat hulle die langtermyn doelstelling begryp en positiewe samewerking gegee t.o.v. die evaluasie van die groepbyeenkomste.

(iv) Leiding van die Groepsgesprek

Sien Kronologiese Verloop.

(v) Aanwending van die Groepproses

(aa) Groepsmotivering

Groeplede het tydens die evaluasie van die groepbyeenkomste getoon dat hulle die mening toegedaan is dat die groepdoel-

stellings bereik is. Hulle is almal gemotiveerd om 'n nuwe begin te maak, om daardie remminge in sinvol menswees te oorbrug sodat hulle nie nodig het om hulle toevlug tot alkohol te neem om die werklikheid te ontvlug nie.

(bb) Strukturering

Sien Prosesverslag 1.

(cc) Waardes en Norme

Die waardes en norme wat in al die groepbyeenkomste ter sprake was, is by wyse van konsolidasie weer uitgelig en beklemtoon. Soos blyk uit die Kronologiese Verloop, het die groeplede getoon dat hulle die nuwe waardes geïnternaliseer het.

(dd) Beheer

Sien vorige verslag. Werkster het hierdie keer die waarde van selfbeheersing en selfdisipline beklemtoon.

(ee) Klimaat

Die klimaat was terapeuties van aard en dit het die sinvolle samevatting, konsolidasie, evaluasie en afronding van die groepbyeenkomste bevorder.

(ff) Groepsgebondenheid

Soos uit die Kronologiese Verloop gesien kan word, is die groepsgebondenheid baie sterk. Dit was egter nie 'n remming in die ontbinding van die groep nie, en werkster is van mening dat al die groeplede in staat sal wees om dit wat hulle in die groep geleer het, na die gemeenskap te neem en verder te ontwikkel.

(gg) Programbeplanning

Nie van toepassing nie, aangesien dit die afsluitingsbyeenkoms was. Werkster kan net noem dat sy groeplede aangemoedig het om by 'n ander groep in te skakel indien hulle op 'n later stadium so voel. Hierdie was 'n beginnersgroep; hulle kan nog by 'n middelgroep en 'n behandelingsgroep (voor uitplasing) inskakel.

(hh) Verhoudinge

Sien vorige verslag.

(vi) Begeleiding - Steungewing - Hulpaksie

Breedvoerig uiteengesit onder Kronologiese Verloop.

(vii) Afsluiting van die Byeenkoms

Sien Kronologiese Verloop.

(b) Evaluasie van die Individuele Groeplede

Sien Saamgestelde Verslag.

4. DIAGNOSE

Sien Prosesverslag 4.

5. BEPLANNING

Nie van toepassing nie.

SAAMGESTELDE VERSLAG

1. Identifiserende Gegewens

- a) Aard van groep: Vroulike Alkoholiste
- b) Tyd en plek van byeenkomste: Byeenkomste is gehou op Donderdae vanaf 2 tot 3 nm. in 'n lokaal by die inrigting.

Naam	Ouderdom	Kwalifikasies	Teenwoordigheidsregister						
			18/7	25/7	1/8	8/8	15/8	29/8	5/9
<u>Mevv.</u> Brand	48 jr.	St. VIII	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Potgieter	37 jr.	St. VI	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Louw	47 jr.	St. VIII	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Engelbrecht	41 jr.	St. VI	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Genis	26 jr.	Nywerheidskool	✓	✓	a	a	✓	✓	✓
Viljoen	39 jr.	St. VIII	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Fourie	46 jr.	St. VI	a	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Jansen	40 jr.	St. VIII	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

3. Beginnels

Aanvaarding

Werkster het deur haar houding, woorde en wyse waarop sy die groepsgeesprek gerig het, getoon dat sy die groeplede aanvaar as unieke persone met 'n unieke lewensituasie. Daardeur het sy hulle vertrouwe gewen. Dit het meegehelp om 'n terapeutiese klimaat daar te stel wat hulpverlening bemoontlik het.

Individualisering

Werkster het deurgaans gepoog om groeplede binne groepsverband te individualiseer deur elkeen se nood uit te ken en die groepsgeesprek so te rig dat hulle beweeg is tot verandering.

Eerbied en agting

Werkster het deur haar houding en woorde getoon dat sy elkeen se menswaardigheid as skepsel van God eerbiedig. Hoewel sy haar professionele beroepspersoonlikheid as medium aangewend het, het sy steeds spontaan en natuurlik gebly en 'n deel van haarself gegee. Dit het daartoe gelei dat groeplede haar aanvaar het en nie huiwerig was om hulself kenbaar te maak nie.

Vertroulikheid

Werkster het reeds aan die begin die vertroulikheidsbeginsel met die groeplede deurgepraat, en dit het daartoe gelei dat groeplede veilig gevoel het en spontane interaksie kon dus ontstaan.

Selfbeslissingsreg

Werkster het nie haar wil op die groeplede afgedwing nie,

maar deur gebruikmaking van tegnieke, soos terugkaatsing van vrae, en stiltes, die groeplede toegelaat om volgens hulle vermoëns, behoeftes en verwagtings 'n program te beplan, te beweeg en te verander teen hulle tempo en die groepproses sodanig aan te wend sodat doelstellings vervul kon word.

Vennootskap

Werkster het met verantwoordelikheid teenoor groeplede opgetree, en hulle gesteun om verantwoordelikheid vir hulself te aanvaar deur hulle aangesprokenheid te beluister en sinvol daarop te antwoord.

Toetreding tot leefwêreld van groeplede

Werkster het deurgaans gepoog om op 'n empatiese wyse te verstaan hoe die groeplede redeneer, watter insig hulle in hul lewensituasie het en watter betekenis elkeen aan haar lewensituasie gee sodat sy op 'n sinvolle en doelgerigte wyse hulpverlening kon bied. Sy het by die groep se tempo van beweging aangesluit en haar taalgebruik by hulle vermoëns aangepas. Sy het ook haar verwysingsraamwerk, m.a.w. kennis van alkoholiste, positief aangewend.

4. Groepwerkproses

(a) Groepsmotivering

Die groeplede ontvang langtermynbehandeling vir hulle probleem van alkoholisme. Inskakeling by 'n groep vorm deel van die behandelingsproses en hulle verwagtinge van die groep is gevolglik om hulp te ontvang in hulle rehabilitasie. Die groep het op 'n baie sinvolle wyse hulle nood omlin, nl. dat elkeen sekere remminge in sinvol menswees het wat daartoe lei dat hulle hul toevlug tot alkohol neem om die werklikheid

te ontvlug.

Die einddoel wat die groep dan geformuleer het, is die uit-skakeling van alkoholisme deur daardie remminge in sinvol menswees te oorbrug.

Die lede het getoon dat hulle hulself individueel met die doelstellings geïdentifiseer het deurdat hulle hulself vir positiewe beïnvloeding ontsluit het en oorgegaan het tot verandering.

Werkster het deurgaans verwys na die groep se langtermyn-doelstelling en daardeur die saambindende gevoel in die groep versterk en sekuriteit verleen. Deurdat werkster haarself gevoelsmatig by die groep aangesluit het en teen hulle tempo van ontwikkeling beweeg het, het sy steun aan die groeplede verleen om tot verdere duideliker geformuleerde doelstellings te kom en so die groepsmotivering te versterk wat verandering in die behandelingsfase makliker gemaak het.

Soos die verskillende onderwerpe bespreek is, en aan die groep uitgewys is watter remminge aanwesig is t.o.v. sinvol menswees (en gevolglik alkoholisme veroorsaak), is die groepsmotivering versterk sodat die groeplede gelei kon word tot stellinginname, besluitneming en verandering (herontwerp van lewenstyl en verandering van lewenshouding).

(b) Strukturering

Die groep het reeds by die eerste byeenkoms finaliteit oor funksionele strukturering verkry, en dit het deurgaans onveranderd gebly. Wat die wesenstruktuur betref, het die groep op groeps gesprekke as 'n werkmethode besluit en dit het ook deurgaans onveranderd gebly.

(c) Klimaat

Die klimaat was aanvanklik by die eerste byeenkoms gespanne en afwagtend, maar dit het ontwikkel tot 'n ontspanne klimaat. Daarna is dit omskep in 'n terapeutiese klimaat deurdat werkster haar professionele kennis aangewend het om die groepproses in 'n groepwerkproses te omskep. Die klimaat was deurgaans, vanuit 'n terapeutiese oogpunt gesien, ideaal vir hulpverlening en die groeplede het hulle aangesprokenheid beluister en sinvol daarop geantwoord.

(d) Programbeplanning

Daar is bewustelik met die einddoel van die groep rekening gehou by programbeplanning. Die einddoel was: "Uitskakeling van alkoholisme ten einde sinvol te lewe."

Die beplanning van die program het die bespreking van die volgende onderwerpe ingehou:

- 1) Die onderskeid tussen 'n sosiale drinker, drankmisbruiker en alkoholis.
- 2) Die oorsake en gevolge van alkoholisme (wat huidige lewensituasie insluit).
- 3) Die doel van rehabilitasie is om sinvol mens te wees en dit beteken dat aan die volgende aspekte aandag gegee moet word: persoonlike versorging, rol as moeder en vrou, sosialisering, vryetydsbesteding en godsdiens.
- 4) Herinskakeling by die gemeenskap.

Werkster het daarop gewys dat dit slegs 'n aanvanklike beplanning was en soos behoeftes ontwikkel, kan daarby aangepas word. Sy was dan ook deurgaans aanpasbaar, en die volgende onderwerpe is bygevoeg toe die behoefte om dit te bespreek, uitgewys is:

- 1) Die rol van skuldgevoelens (gewetenswroeging) in alkoholisme en hoe om dit te verwerk sodat dit nie langer 'n remming in sinvol menswees is nie.
- 2) Hoedanig opgekropte gevoelens alkoholisme beïnvloed en hoe daarvan ontslae geraak kan word sodat dit nie langer 'n remming in sinvol menswees is nie.
- 3) Bespreking van boek: "How to win over Depression" deur Tim la Haye.

Die programinhoud was dus daarop gemik om aan die groeplede uit te wys watter remminge aanwesig is wat verhoed dat hulle sinvol kan menswees en hulle verhinder om te vorder na selfverwesenliking en dus daartoe lei dat hulle hul toevlug neem tot alkohol om die werklikheid te ontvlug. Daarna is hulle gehelp tot stellingname t.o.v. hul probleem, besluitneming en verandering (m.a.w. die wysiging van hul lewenshouding en die herontwerp van 'n nuwe lewenstyl). Die groeplede het hulself ontsluit vir positiewe beïnvloeding en hulpverlening en gevolglik hulle aangesprokenheid beluister en sinvol daarop geantwoord. Hulle het getoon dat hulle dit wat hul in die groep geleer het, hulle eie gemaak het en dit dus as 'n verwysingsraamwerk in die gemeenskap sal kan gebruik.

(e) Waardes en Norme

Die groeplede en werkster het tot dieselfde kultuurgroep behoort en daarom was dit geen moeilike taak om groepnorme daar te stel waaraan die groeplede moes konformeer ten einde 'n stabiele gedragspatroon te ontwikkel nie.

Tydens die groepgesprekke het werkster deurgaans steun aan

groeplede verleen om nuwe, aanvaarbare waardes en norme te internaliseer. Groeplede het dan ook getoon dat hulle tot verandering oorgegaan het, m.a.w. dat hulle aan die hand van nuwe geïnternaliseerde waardes en norme hul lewenshouding verander het en 'n nuwe lewenstyl ontwerp het.

Werkster het deurgaans gepoog om die skuldgevoelens op te wek wat nie verwerk kon word nie. Deurdat aan die groep uitgewys is hoe om opgekropte en skuldgevoelens, asook depressiwiteit te verwerk, kon hul leer om aan die hand van nuwe waardes en 'n positiewe lewenshouding, hierdie remminge te oorkom. Die belangrikheid van godsdienstige waardes as 'n positiewe rigsgaans is ook uitgewys.

(f) Aanspraak en Beheer

Die lede het getoon dat hulle hulself met gevolgtrekkings waartoe die groep geraak het, vereenselwig het. Tydens die byeenkomste het hulle dan ook getoon dat hulle tot verandering oorgegaan het, en daar was aanduidings van selfdissipline. Die belangrikheid van selfdissipline en selfbeheersing om remminge in sinvol menswees te oorbrug, is deurgaans beklemtoon. Die groeplede het via die groep geleer om hulle aangesprokene te beluister en sinvol daarop te antwoord.

(g) Groepsgebondenheid

Die groeplede is deel van 'n groep in die inrigting. Hulle het dus reeds in 'n sekere verhouding tot mekaar gestaan. Die verhoudings in die groep het gaandeweg ontwikkel en baie heg geword. Die aard en inhoud van die groeps gesprekke het die groepsgebondenheid versterk. Werkster het egter deurgaans daarteen gewaak dat die groepsgebondenheid sodanig ontwikkel dat die groeplede oormatig afhanklik raak en gevolglik nie binne die groep kon groei nie. Hulle was dan

ook voorberei op die ontbinding van die groep.

Die groeplede het werkster as gesagspersoon aanvaar, haar leiding gerespekteer en haar met ontsag bejeën. Daar was 'n stewige vertrouensverhouding tussen werkster en groeplede, en tussen groeplede onderling. Deur die aanwending van beginsels, die kwaliteit van werkster se toetrede en die wyse waarop sy die groeps gesprek gerig het, is die vertrouensverhouding uitgebou. Die groeplede het sodanig geborge gevoel in die vertrouensverhouding dat hulle hulself sonder voorbehoud kenbaar maak het. Tydens die groeps gesprekke is aandag ook geskenk aan die groeplede se grondverhoudinge (tot God, medemens, kosmos en self) en steun is verleen om positiewe veranderinge in die verhoudinge mee te bring wat kan help om remminge te oorbrug.

Die groepsgebondenheid het bygedra tot die skepping van 'n terapeutiese hulpverleningsituasie. Sinvolle steungewing is gebied en daar was 'n wedersydse openheid aanwesig sodat groeplede en werkster mekaar se aangesprokenheid kon beluister en sinvol daarop antwoord. Die onsheidverhouding was die kanaal waardeur beïnvloeding om volwaardig mens te wees, kon plaasvind.

(h) Samevatting

Hoewel die verskillende onderdele van die groeps werkproses afsonderlik ontleed is, vorm dit in werklikheid 'n geheel en beïnvloed dit mekaar onderling. Dit vorm 'n integrale geheel in die hulpverleningsproses.

5. Ander bedrewe hede wat benut is ten einde hulp te verleen

Leiding van groeps gesprekke

Werkster het deurgaans gepoog om die groeps gesprekke so te rig dat hulle benut is as die middel tot so 'n doel, nl.

doelmatige steun aan groeplede om hul aangesprokenheid te beluister en sinvol daarop te antwoord (nl. doelgerigte hanteling van die groepproses).

Sy het ook steeds vanaf 'n onpersoonlike na 'n persoonlike vlak beweeg.

Sy het soms doelbewus gepoog om interaksie te bewerkstellig of te bevorder deur menings terug te hou, doelbewus nie kommentaar op bydraes van groeplede te lewer nie, vrae terug te kaats, stiltes aan te wend, en stellings te maak. Groeplede is deurentyd gestimuleer om deelnemend en doelhebbend toe te tree tot groeps gesprekke. Riglyne is aan groeplede gegee sodat hulle hulself op groeps gesprekke kon voorberei. Soms is die meer teruggetrokke lede by die groeps gesprek betrek wanneer nodig, of hulle is toegelaat om slegs nie-verbaal deel te neem. Werkster het aan elke individuele lid op 'n unieke wyse probeer steun verleen sodat elkeen kon stelling inneem t.o.v. haar besondere lewensituasie, besluite kon neem en oorgaan tot verandering (herontwerp van lewenstyl).

Werkster het haarself deurgaans emosioneel en funksioneel op die groepbyeenkomste voorberei sodat sy sinvolle leiding kon bied.

Werkster het soms 'n samevatting gegee om perspektief te kry oor wat bereik is. Soms het sy 'n groeplid gevra om 'n kort opsomming te gee. Tydens die laaste byeenkoms, is 'n evaluasie van die groeps gesprekke deur werkster en die groeplede gemaak.

Werkster het altyd die groeps gesprekke so gerig dat dit op 'n hoogtepunt afgesluit het.

Werkster het nie onderwerpe vir bespreking vir die groep

gekies nie, maar die beplanning so gerig deur groeplede se behoeftes en belangstellings raak te sien en hul te help om die onderwerpe vir gesprekke te formuleer.

Werkster het die groeps gesprekke so gerig dat daar 'n terapeutiese klimaat daargestel is, en hulpverlening is gebied met inagneming van maatskaplike werk beginsels en tegnieke (insigontwikkeling, onderskraging, steungewing).

6. Evaluering van enkele groeplede:

Slegs twee individuele groeplede word volledig geëvalueer.

(a) Mev. Louw

(i) Verhouding tot haar leefwêreld

Mev. Louw was aanvanklik baie aggressief en ongemotiveerd vir behandeling. Sy vind egter baie baat by die groeps gesprekke, en sy toon reeds verandering sedert die eerste groeps gesprek. Sy beluister haar aangesprokenheid en antwoord sinvol daarop. Sy ontsluit haar vir positiewe beïnvloeding en maak van hulpverlening gebruik.

(ii) Verhouding tot haarself

Mev. Louw is 'n hipersensitiewe en hooggespanne persoon. Sy is 'n baie intelligente persoon; sy het egter 'n swak selfbeeld. Aanvanklik het sy die hele tyd in die inrigting 'n sonbril opgehad - - dit was asof sy haarself geslote en daaragter verskuil wou hou. Na die eerste groep gesprek het sy dit afgehaal en daar was 'n kentering in haar houding, veral teenoor die gevallewerker.

(iii) Verhouding tot ander

Werkster is van mening dat mev. Louw baie probleme op die menslike verhoudingsvlak het. Sy is introversief en sy maak haarself moeilik kenbaar; sy tree baie moeilik uit haarself in ontmoeting met ander persone. Daar is dan ook probleme op hierdie vlak met haar eggenoot. Hy het gereël dat sy teen haar sin na die inrigting gekommitteer word. Aanvanklik was sy verbitterd teenoor hom en wou sy nie aan hom skryf nie. Na 'n groepsgesprek waar die hantering van skuldgevoelens bespreek is, het sy 'n lang brief aan hom geskryf en haarself ontsluit en verskoning gevra vir baie verkeerde dade. Ongelukkig het haar eggenoot dit nie reg hanteer nie, en volgens die gevallewerker wat hulpverlening aan haar in 'n gevallewerksituasie bied, het hy haar laat verstaan dat sy regverdiglik gewetenswroeging behoort te hê. Die groepsituasie help haar om bevredigende verhoudings met die groepwerker en groeplede op te bou, en dit het reeds 'n groot verbetering in haar verhouding tot ander meegebring.

(iv) Verhouding tot God en kerklike instellings

Mev. Louw is nie onverskillig teenoor godsdiens nie. Hoewel haar godsdienstige waardes deur haar drankprobleem afgetakel is, glo sy in God en in die feit dat 'n mens krag van Hom kan ontvang. Sy het egter nie die regte persepsie van geloof nie - - die feit dat dit 'n persoonlike riggsnoer in 'n mens se lewe kan wees nie - - en werkster het daarin gepoog om by die laaste groepbyeenkoms die regte leiding aan die groep in die verband te gee. Die groep het ook tot die besluit geraak dat inskakeling by 'n kerk nodig is vir die opbou van geestelike waardes.

(v) Noodomskrywing

Mev. Louw is hipersensitief, oorgespanne en introversief. Oorerflike faktore in die aangebore persoonlikheid (outonoomiese sisteem - - lae spanningsdrempel) speel 'n rol. Vanweë hierdie eienskappe en probleme op 'n menslike verhoudingsvlak (ook met eggenoot) bring mee dat sy haarself van die werklikheid onttrek. Sy moet steeds vakkundige hulp van die gevallewerker ontvang t.o.v. haar huweliksituasie. Dit lyk nie asof sy breinbeskadiging vanweë alkoholisme opgedoen het nie, en sy toon goeie insig in haar probleem tydens die groepgesprekke. Sy vind dan ook baie baat om by 'n groep ingeskakel te wees - - om te leer om haarself kenbaar te maak, in gesprek te tree met die werker en groeplede en te leer om sinvolle verhoudings op te bou. Sy beluister haar aangesprokenheid en antwoord sinvol daarop deur reeds verandering in haar lewenshouding en -styl te toon. Met verdere vakkundige hulp om haar remminge in sinvol menswees te oorbrug, behoort sy haar probleem van alkoholisme die hoof te kan bied. Haar prognose is goed.

(b) Mev. Jansen(i) Verhouding tot haar leefwêreld

Mev. Jansen was aanvanklik aggressief en ongemotiveerd vir behandeling. Sy het vir 'n lang ruk slegs nie-verbaal aan die groeps gesprekke deelgeneem. Al gaandeweg het sy haarself kenbaar gemaak en haarself ontsluit vir positiewe beïnvloeding en hulpverlening. Werkster is die mening toegedaan dat sy baie baat gevind het by die groeps gesprekke. Haar grootste probleem is geleë op die sosialiseringvlak. Haar onvermoë om bevredigende verhoudings te handhaaf, het daartoe gelei dat sy haar toevlug tot drank geneem het. Tydens die

groepgesprekke, het sy geleer om haar aangesprokenheid te beluister en hoe om sinvol daarop te antwoord. Haar prognose in die verband blyk goed te wees.

(ii) Verhouding tot haarself

Mev. Jansen is 'n baie sensitiewe intelligente persoon met 'n baie swak selfbeeld en sy ly aan 'n minderwaardigheidsgevoel. Wanneer haar selfbeeld bedreig word in verhoudings met ander, disintegreer sy en neem sy haar toevlug tot drank. Haar selfbeeld is tydens die groeps gesprekke baie versterk d.m.v. erkenning aan haar deelname en individualisering, en sy sal verdere baat vind indien sy weer by 'n groep ingeskakel kan word. Sy was aanvanklik bitter en het o.a. gesê dat sy nie 'n gewete het nie; sy wou ander vernietig (bv. haar eggenoot van wie sy vervreemd is) as terugbetaling van wat hulle aan haar gedoen het. Sy is ook introversief, en het 'n onvermoë getoon om van opgekropte gevoelens ontslae te raak. Aandag is aan haar in die verband gegee, en sy het 'n positiewe verandering ondergaan wat die aspekte betref.

(iii) Verhouding tot ander

Mev. Jansen het 'n geweldige onvermoë om sinvolle verhoudings met ander op te bou. Vanweë haar persoonlikheidsgebreke, onttrek sy haar van mense en dit lei tot eensaamheid. Die groepbyeenkomste het haar gehelp om verhoudings op te bou, en sy sal verdere hulpverlening in die verband moet kry.

(iv) Verhouding tot God en kerklike instellings

Sy is vervreemd van haar kerk en haar godsdienstige waardes is heeltemal afgebreek. Godsdiens was nie 'n rigskoer in haar lewe nie. Sy het egter verandering in die groep getoon, en openbaar 'n meer positiewe houding teenoor godsdiens.

(v) Noodomskrywing

Mev. Jansen se persoonlikheidsgebreke lei tot 'n onvermoë om te sosialiseer en 'n sinvolle lewe te lei. Dit lei tot eensaamheid en ledigheid. Hierdie faktore gee daartoe aanleiding dat sy haar toevlug tot alkohol neem om die werklikheid te ontvlug. Sy moet dus hulpverlening d.m.v. die gevallewerk- en groepwerkmetode ontvang om 'n positiewe lewenshouding te handhaaf, uit haarself te tree en bevredigende verhoudings op te bou, en haarself konstruktief besig te hou, aangesien sy maklik in ledigheid verval.

7. Gevolgtrekkings

Daar kan tot die gevolgtrekking gekom word dat die reeks byeenkomste baie sinvol was. Die einddoel van die groep is bereik in die sin dat die groeplede tydens die groeps-gesprekke remminge in hul sinvol menswees kon identifiseer, stelling daarteenoor inneem en oorgaan tot die herontwerp van 'n nuwe lewenstyl sodat dit as 'n verwysingsraamwerk in die gemeenskap aangewend kan word om hul probleem van alkoholisme te oorbrug.

DEEL DRIE

DIE TERAPEUTIESE ASPEKTE VAN GROEPBERAAD

HOOFSTUK IV

TERAPEUTIESE KRAGTE IN DIE GROEP

INLEIDING

Die groepwerker en die groeplede is terapeutiese agente wat kragte in 'n groep aktiveer om terapeutiese verandering teweeg te bring. Daar is egter byna altyd ook anti-terapeutiese kragte in 'n groep aanwesig wat terapeutiese verandering teenwerk. Die groepwerker en groeplede moet in staat wees om hierdie anti-terapeutiese kragte te identifiseer en te hanteer.

A successful counselor must understand, recognize, and know how to use the therapeutic forces within a counseling group, and he must be able to teach his clients to recognize and use these forces. Likewise he must recognize and feel competent to deal with the anti-therapeutic forces, and he must teach his clients to recognize, cope with, and accept responsibility for dealing with these forces. Intelligent use of the therapeutic forces tends to prevent much anti-therapeutic behaviour, or at least enables clients to cope with it. (40, p.77)

Die rol van die groepwerker word nie volledig in hierdie hoofstuk omskryf nie, aangesien dit deurgaans in die verslae na vore kom. Die fokus word egter geplaas op sy rol as terapeutiese agent. Daar word dus gekonsentreer op dié bedrewehede wat uitsluitlik terapeuties van aard is, nl.

doelformulering en aanwending van interaksie. Doelstellings en interaksie word ook terselfdertyd as belangrike terapeutiese kragte beskou.

DIE GROEP AS TERAPEUTIESE AGENT

Die Verskil tussen Individuele Beraad en Groepberaad

Een van die primêre verskille tussen individuele beraad en groepberaad is geleë in die feit dat, in die geval van eersgenoemde, slegs die gevallewerker as terapeutiese agent optree terwyl, in die geval van groepberaad, die groepwerker die groep as terapeutiese agent gebruik.

Here again, the emphasis is on the social worker as the enabler whose task is to set up the circumstances in which the therapeutic forces in the group may be brought to bear on the individual. This reliance on the group instead of the social worker's own personality as the therapeutic agent is one of the major distinctions between work with individuals and work with groups. (3, p.120)

Daar is derhalwe 'n gesamentlike funksie van hulpverlening aan die kant van die groepwerker en groeplede.

There is always a blending of the group worker's effort with those of the members. And there is nothing more therapeutic, satisfying, or growth-producing than to experience the knowledge that one can help another person. The mutual helping process of members is possible in the group, while it is not possible in the worker-client relationship. It is a vital part of the group work method to enhance opportunities like this. (53, p.91)

Die Groep Verteenwoordig die Samelewing

Die groep is die samelewing-in-die-kleine wat werklike lewensituasies weerspieël, en waar veranderde houdings en gedrag uitgetoets kan word. Identifikasie met die groepwerker word identifikasie met die groep. Die internalisering van die groepwerker se standarde word derhalwe vervang met die aanvaarding van die groep as verteenwoordiger van die waardesisteen van die samelewing.

The group has advantages over individual treatment. Small groups provide a miniature real-life situation which can be utilized for the study and change of behaviour. In groups, people expose their typical patterns of operation. New ways of dealing with situations can be learned in action. New skills in human relations can be developed, current problems resolved, standards and values re-examined and altered. The group, skilfully conducted, can provide a mirror in which the group member can evolve a new concept of himself, test this out in action with his fellows, and find new models for identification. Furthermore, when people get together in a group they lose a unique sense that they are the only ones who have problems. They feel less isolated. They can increase their self-esteem through their acceptance by the group and their ability to help others. (33, p.51)

Die Groeplede as Terapeutiese Agente

Vanweë die feit dat groeplede homogene probleme het, is hulle in staat om met mekaar te identifiseer en empatiese meelewing te toon. Hulle beskou mekaar as gelykes en nie as kliënte nie. Dit verskaf 'n gevoel van sekuriteit en aanvaarding - - aanvaarding wat spontaan voortvloei uit die identifikasie met mekaar en nie afgedwing word deur die professionele beginsel van aanvaarding nie.

Die groeplede aanvaar verantwoordelikheid vir mekaar in die proses om te verander. Van die staanspoor moet hulle die groepwerker help om 'n terapeutiese klimaat te skep. Dit word gedoen deur begrip en aanvaarding vir mekaar te toon deur gebare, gesigsuitdrukkings, ondersteunende kommentaar en deur aandagtig te luister. Soos die groeplede waarneem dat ander hul probleme openlik bespreek, en aanvoel dat hul met aanvaarding en empatie bejeën word, verminder dit hul angste en weerstand en bespreek hulle sensitiewe sake meer geredelik. Deurdat hulle terapieë tot mekaar reageer, word terapeutiese aktiwiteit derhalwe aangemoedig.

In the permissive give-and-take counseling situation the group members easily shift from the role of one helped to the role of helper. At one moment a member comes to the aid of another; at another moment he may be seeking help himself. Through their very presence the members have a catalytic effect upon one another. They help each other alleviate, manage, and work through the tensions generated in group counseling. In short, they function as therapeutic agents. (57, p.204)

Om die terapeutiese effek wat groeplede op mekaar het, prakties te illustreer, word vervolgens aangehaal uit die vierde verslag (2:5 - 2:8) van die groepberaad met vroulike alkoholiste.

2:5 Mev. Brand het 'n lang relaas gegee van haar skuldgevoelens teenoor haar suster wat sy ongeveer vyf jaar laas gesien het. Hulle het lelike woordewisseling gehad en mev. Brand voel dit was geregtig dat sy sekere dinge gesê het, maar daar was ook ander ongegronde, lelike dinge gesê waaroor sy geweldige skuldgevoelens het. Sy het nagedink oor wat gesê is tydens die vorige groepbyeenkoms en sy besef sy moet haar om verskoning vra, maar sy het nie die moed om vir haar te skryf nie.

- 2:6 Werkster het daarop vir haar gevra of sy werklik in haar hart voel sy wil dit doen, en mev. Brand het bevestigend geantwoord. Werkster het aan die groep verduidelik dat 'n mens jouself soms moet dwing om 'n ding te doen. Dit is gewoonlik moeilik, maar as jy dit een maal gedoen het, is dit volgende keer makliker. Dit sal ook terapeutiese waarde hê, want dit sal 'n remming uit die weg ruim (bv. in mev. Brand se geval). As 'n mens besef dit is 'n faktor wat sinvol menswees benadeel, moet 'n mens alles in jou vermoë doen om dit reg te stel.
- 2:7 Mev. Louw het daarna skielik met 'n lang verrassende persoonlike onthulling gekom. Sy het aan die groep meegedeel hoe sy gevoelens van haat, wraak en bitterheid teenoor haar man omgedra het. Vandat sy in die inrigting opgeneem is, het sy verskeie briewe van hom ontvang, maar geweier om daarop te antwoord. Na die vorige groepbyeenkoms het sy besef dat sy baie verkeerde dinge in hul huweliksverhouding gedoen het, en 'n lang brief aan haar man geskryf waarin sy alles bely het en hom om vergifnis gevra het. Sy wil net konstateer dat dit die moeite werd was - - sy voel 'n ander mens (en sy lyk dit!); sy voel asof 'n groot gewig van haar skouers af is en sy meer positief oor sake voel. Sy het besluit om 'n nuwe begin te maak!
- 2:8 Werkster het haar onderskraag en steun gegee, en die ander groeplede het dit beaam. Mev. Viljoen het toe mev. Brand daarop gewys dat as sy dieselfde doen, dit haar ook sal help. Mev. Brand het toe gesê dat sy nie nou tyd het om te skryf nie, en op die ander groeplede se aandrang is besluit sy sal dit Sondag doen en hulle sal morele ondersteuning verleen.

DIE ONTWIKKELING VAN 'n GROEP

Alvorens die terapeutiese kragte in die groep bespreek word, word kortliks stilgestaan by die ontwikkeling van 'n groep.

MacLennan en Felsenfeld omskryf dit mooi volledig as volg:

A group is a dynamic entity. It does not start fully developed but must in time create its identity, decide on its direction, its ways of operating, and become a small system in its own right. It is composed of a number of people who come together for some common purpose. In order to function, members must communicate and interact; thus, size is important. They must be identifiable to each other, become acquainted, define the purposes of the group implicitly or explicitly. They must develop a way of interacting, establish rules and limits, formally or informally. The group, to endure, must be able to hold its members. It must satisfy their needs, have attraction for them. This is called group cohesion. The members become inter-dependent. They become aware of each other . . . Thus there is always struggle and tension within the group, dynamic interaction; and the climate of the group will depend on these struggles and the way they are carried on. There are also contrary movements in the group for it to change or to remain the same. At any time the forces within the group may be in flux or temporarily in equilibrium. (33, pp.6-7)

Daar is vier dimensies van groeipontwikkeling wat elk na 'n area van interpersoonlike verhoudings verwys, nl.:

1. Die maatskaplike organisasie van die groep met sy patroon van rolle;
2. Die aktiwiteite, take en operatiewe prosesse van die groep (o.a. wyses van besluitneming);
3. Die kultuur van die groep met sy norme, waardes en gemeenskaplike doelstellings; en
4. Die groep se verhouding tot sy eksterne omgewing, insluitende die organisasie waarbinne hy funksioneer. (vgl. 32, p.719)

Die groep beweeg deur verskillende fases. Northen het 'n analise van die literatuur oor die fases in groeponwikkeling gemaak en tot die slotsom gekom dat die getal fases tussen twee en elf wissel met vier as die modale getal. Hartford het 'n skema van groep-fases ontwikkel wat volgens haar in baie opsigte ooreenstem met dié van Northen, Galinsky, Sarri, Garland, Kolodny, en Jones. Dit is as volg:

I. Pregroup Phases

- A. Private Pregroup Phase
- B. Public Pregroup Phase
- C. Convening Phase

II. Group Formation Phase

III. Integration, Disintegration and Conflict, Reintegration or Reorganization Synthesis Phase

IV. Group Functioning and Maintenance Phase

V. Termination Phases

- A. Pretermination Phase
- B. Termination
- C. Post-termination Phase (19, p.67)

By al die skemas van groep-fases, word 'n behandelingsfase in die tweede helfte van die groepberaad-siklus aangetref. Dit word as die belangrikste fase beskou, aangesien die groeplede oorgaan tot terapeutiese verandering. Al die voorgaande fases is dus slegs 'n voorbereiding, of 'n aanloop tot die klimaksfase. Die fases waardeur die groep daarna gaan, kan as 'n afloop of afsluiting gesien word.

DOELFORMULERING

'n Groepwerkprojek word soms onderneem op 'n indirekte en

ongefokusde wyse sonder om vooraf doelstellings te formuleer, aangesien geglo word dat terapeutiese kragte inherent aanwesig is in die groep en dat die blote byeenbring van persone 'n terapeutiese stap is. Dit is egter slegs 'n halwe waarheid, want, soos reeds genoem, bevat 'n groep 'n terapeutiese en 'n anti-terapeutiese potensiaal, en die kragte in die groep kan óf positief óf negatief wees. Doelformulering is dus essensieel om die terapeutiese potensiaal van 'n groep uit te bou.

Doelstellings word gebaseer op Maatskaplike Werk-Waardes

As groepwerk deur maatskaplike werkers onderneem word, is dit noodsaaklik dat doelstellings op die waardes van die professie maatskaplike werk gebaseer moet word. (Psigiaters, sielkundiges en ander werk ook met groepe, maar nie noodwendig binne die raamwerk van die waardes wat 'n maatskaplike werker behoort te bind nie.)

Goals are defined as directed efforts to achieve certain ends arising out of a value orientation. The social work values of individual worth and social justice are the matrix in which the general goals of social work are embedded, namely the maximization of the individual's potential to achieve greatest fulfilment as a human being within the context of a just social order. (2, p.119)

Philips (37, pp.23-24) is die mening toegedaan dat die waardes van die professie maatskaplike werk die volgende impliseer:

1. Die wenslikheid van 'n samelewing wat voorsiening maak vir vryheid en verantwoordelikheid;
2. Die inherente waardigheid van die mens en sy vermoë om te groei en te verander deur die krag van die menslike wil;

3. Menslike verhoudinge as 'n middel tot maatskaplike groei; en
4. Die uitsluitlike gebruik van die middele wat verband hou met die doelstellings.

Hoewel die waardes van die professie maatskaplike werk en maatskaplike groepwerk dieselfde is, is die volgende twee waardes meer eie aan laasgenoemde.

1. Die konsep van eenheid in verskeidenheid:

Our emphasis on the use of group relations to promote the social growth of group members as well as the development of the group as a whole stems from our convictions that (1) each individual finds something unique for himself and his own growth as he relates to differences in fellow-members of his group as well as in his worker; (2) he can achieve a wholeness in himself as he becomes part of a group that does not demand uniformity and less of self but that can use his own particular difference as a contribution towards unity. (37, p.26)

2. Die geloof in die krag en effektiwiteit van 'n groep in verhouding tot die samelewing (die waarde is die basis van maatskaplike aksie - - groepe kan 'n sterk invloed op die samelewing hê en bydra tot maatskaplike verandering). (vgl. 37, pp.26-27)

Doelstellings gee derhalwe betekenis aan waardes deur die toepassing daarvan in die praktyk. Waardes gee algemene rigting terwyl doelstellings meer soos 'n spesifieke bestemming is. 'n Doelstelling is dus 'n gewensde verandering in sekere omstandighede, idees en gevoelens.

Funksies van Doelstellings

Doelstellings rig die aktiwiteite van 'n groep.

A goal is a state of affairs, in the external environment toward which activities may be directed, and which, if reached, terminates the sequence of activities. (2. p.121)

Die doelstellings van 'n groep rig ook sy samestelling, verskaf die redes vir sy bestaan, verskaf 'n basis vir kommunikasie en beïnvloed die groepproses. Strukturering, wat verhoudinge organiseer en standaardiseer, asook gedragsnorme ontwikkel, is 'n uitvloeisel van doelstellings.

However, when people come together in a group which is formed to enhance the social functioning of the members, a group goal may not be apparent to them and the members may not be motivated to develop a goal. Initiative or purpose does not evolve until hope and will have been established.

A group goal is something to work for; it gives meaning to working together. A group goal is essential because it focuses effort and directs the members out of themselves into the world of others. A group goal is a reason for anticipating meetings and wanting to attend them.

If there is a group goal, there is a reason to communicate with each other. In many families and in many other human relationships, there is no basis for communicating with others because they see little to be accomplished by this, but if there is a goal to be reached and people can talk about it, they can get to know each other. A shared goal is a basic prerequisite for intimacy, closeness and human encounter, and, if there can be some movement toward a goal, there can be satisfaction, improved self-image, and a sense of mastery. (25, p.140)

Die doelstellings van 'n groep bepaal ook die grense en perke van die groepgebeure.

It is also the leader's responsibility to see that the aims of the group are observed. These aims set bounds and limits to the proceedings, and any self-exposure should not overstep the group's particular aim. Each member has to relinquish some part of his normal controls, and, in doing so, he vests these controls in the leader. Removing one of his outer garments, he relies on the leader to ensure that the room is kept warm enough for his body heat to be maintained. He also relies on the leader to prevent him from taking off so many clothes that he will either catch cold or be improperly exposed. (52, p.33)

Proses van Doelformulering

Doelformulering is 'n belangrike bedrewenheid van die groepwerker. Dit is sy taak om met sy professionele toerusting die groeplede by die proses van doelformulering te betrek sodat hulle gesamentlike verantwoordelikheid kan aanvaar om die doelstellings te bereik, asook individuele verantwoordelikheid vir mekaar in die proses. Dit is dus noodsaaklik dat die groepwerker deurgaans sal toesien dat die groep hom by sy doelstellings bepaal. Die groeplede word gehelp om aan die hand van die doelstellings hul vordering te evalueer, en sodoende hul suksesse en mislukkings terapieë in die groep te gebruik.

Daar is ook onuitgedrukte doelstellings wat die geformuleerde doelstellings en die groepproses beïnvloed. Daar moet egter op die geformuleerde doelstellings gekonsentreer word omdat groepberaad in die sfeer van die "hier-en-nou" funksioneer.

Ten opsigte van die proses van doelformulering, kan algemene of langtermyn doelstellings van groepberaad van spesifieke of korttermyn doelstellings van 'n bepaalde byeenkoms onderskei (maar nie geskei) word. Langtermyn doelstellings moet verband

hou met die algemene doelstellings van maatskaplike groepwerk. Korttermyn doelstellings gee uitvoering aan langtermyn doelstellings - - "short range goals are instrumental to long range ones." (2, p.123) Langtermyn-doelstellings is algemene riglyne vir die groepwerker om dit in verband te stel met 'n spesifieke groep in 'n spesifieke situasie op 'n spesifieke tyd, en omgesit in spesifieke of korttermyn doelstellings.

Die volgende algemene doelstellings van maatskaplike groepwerk moet in ag geneem word by die proses van doelformulering:

1. Individualisering, m.a.w. ontwikkeling van die individue tot sy maksimum potensiaal;
2. Ontwikkeling van volwasse groepe;
3. Ontwikkeling van maatskaplike verantwoordelikheid.
4. Opvoeding vir demokratiese leefwyse.
5. Hulpverlening aan 'n groep om te beweeg in die rigting van sy eie doelstellings; en
6. Oordrag van kultuur, en aanpassing tot kultuur. (vgl. 2, p.122)

Algemene faktore wat bepalend is vir doelformulering, sluit die volgende in: maatskaplike werk-waardes; doelstellings van die organisasie; doelstellings van die groep; doelstellings van die individuele groeplede; doelstellings van die groepwerker as lid van die professie maatskaplike werk, as 'n agent van verandering en as 'n werknemer van 'n organisasie. (vgl. 2, p.118) Afgesien van die genoemde faktore, verwys Lowy (2, pp.128-129) na drie addisionele veranderlikes wat 'n spesifieke invloed op die aard van die proses van doelformulering het:-

1. Interpersoonlike verhoudinge en interaksie-struktuur: die aard en kwaliteit van interpersoonlike verhoudinge beïnvloed die groep-proses en die aard van die ervaring van die individu en die groep;
2. Die aard van die program: die program in groep-werk is 'n middel tot 'n doel en daarom moet doelstellings nie rondom 'n spesifieke aktiwiteit ontwikkel word nie, maar rondom die tipe van gedrag wat die aktiwiteit bevorder;
3. Die stadium van groep-ontwikkeling: die groepwerker se algemene doel vir die groep en die groeplede word deur hierdie faktor beïnvloed.

Die beginsels wat by die proses van doelformulering in ag geneem moet word, kan kortliks soos volg saamgevat word.

1. Doelstellings moet hulle oorsprong hê in die diagnostiese evaluasie van die groep, sy ontwikkelingstadium en sy individuele lede binne die konteks van sy milieu (gemeenskap en/of opset).
2. Doelstellings moet geformuleer word in gedrags-terme van 'n gewenste gevolg van die maatskaplike werk-proses vir die groep en lede. Die begrip "gedrag" sluit denke, gevoel en dade in.
3. Doelstellings moet verwys na 'n verbeterde staat van maatskaplike gesondheid en maatskaplike funksionering vir die groep en sy lede.
4. Doelstellings moet bereikbaar wees binne die beperkinge van die diens wat gelewer word, die maatskaplike werk-praktyk, en perke van tyd en plek.
5. Doelstellings moet volgens prioriteite gerangskik word binne die konteks van veranderende omstandighede in die groepproses.
6. Doelformulering behoort 'n gesamentlike proses van die groepeerwerker en groeplede te wees wat albei partye se doelstellings in ag neem. (vgl. 2, pp.130-131)

Spesifieke of korttermyn doelstellings moet aan onderstaande vereistes voldoen.

1. Vermindering van spanning, of die oplossing van die probleem soos deur die groeplid ervaar, moet voorsien word.
2. Verbetering van die probleme in die area van maatskaplike funksionering moet teweeggebring word.
3. Die vermoëns van die groeplede, en hul gereedheid om te verander, moet weerspieël word.
4. Doelstellings moet realisties wees in soverre dat die resultate van dienslewering oorweging sal geniet.
5. Doelstellings moet op daardie veranderinge in gedrag en houdings fokus wat bereikbaar is deur middel van maatskaplike werk-dienslewering. (vgl. 2, pp.131-132)

Om die proses van doelformulering prakties te illustreer, word aangehaal uit die eerste verslag (2:4 - 2:10) van die groepberaad met vroulike alkoholiste.

- 2:4 Werkster het aan die groep verduidelik dat ons vandag oor 'n doelstelling vir ons groep kan gesels en dan 'n voorlopige program kan beplan. By die individuele ontmoeting verlede week is elkeen gevra om hiervoor voor te berei.
- 2:5 Nadat 'n paar groeplede dadelik moontlike onderwerpe begin noem het, het werkster gesê dat ons op 'n langtermyn doelstelling moet besluit. Mev. Brand het dadelik gereageer deur te sê dat ons einddoel moet wees hoe om die "lugleegte" wat ontstaan wanneer drank uitgeskakel word, te vul met sinvolle dinge. Die groep het saamgestem en werkster het dit dan as volg geformuleer: "Uitskakeling van alkoholisme ten einde sinvol te lewe."
- 2:6 Daar is dan oorgegaan tot die voorlopige beplanning van 'n program. Mev. Louw het gesê dat sy nie duidelikheid het oor die onderskeid tussen 'n sosiale

drinker, dranksugtige, drankmisbruiker en alkoholis nie. Die groep het baie lewendig hierop gereageer, en interkommunikasie het begin plaasvind. Kommunikasie was gerig tot mev. Louw en tot groeplede onderling. Elkeen het sy mening oor die saak gegee en het verdere terme vir 'n persoon met 'n drankprobleem genoem. Werkster het na 'n rukkie direkteif leiding geneem deur te sê dat dit 'n interessante onderwerp is waarmee ons kan begin, maar daar moet onthou word dat ons op hierdie stadium slegs 'n voorlopige program beplan en die bespreking hou vir later. Werkster het dit dan as volg geformuleer: Die onderskeid tussen drankgebruik, drankmisbruik en alkoholisme.

- 2:7 Op mev. Viljoen se voorstel, het die groep op 'n volgende onderwerp besluit, nl. Die oorsake en gevolge van drankmisbruik, wat dus die huidige lewensituasie van die alkoholis insluit.
- 2:8 Werkster het daarna verwys na die vraag wat mev. Brand gestel het, nl. wat die einddoel van ons groep is. Die volgende onderwerp is dan met werkster se hulp as volg geformuleer: Die doel van rehabilitasie is om sinvol mens te wees, en dit beteken dat aan die volgende aspekte aandag gegee moet word, nl. persoonlike versorging; rol as moeder en vrou; sosialisering; vryetyds-besteding; en godsdiens.
- 2:9 'n Laaste onderwerp is deur mev. Brand voorgestel, nl. inskakeling by die gemeenskap by ontslag. Mev. Jansen het daarop gereageer en opgemerk dat sy voel asof sy in die nag haar huis sal binneglip en permanent sal wil wegkruip. Mev. Brand het genoem dat sy van 'n landstreek kom waar drank vryelik vloei, gevolglik word die alkoholis aan geweldige versoekinge blootgestel. Die groep het almal beklemtoon dat dit 'n groot probleem is en dat hulle graag daaroor sal wil besin.
- 2:10 Daar was geen verdere voorstelle nie, en werkster het gesê dat ons voorlopig hierby sal volstaan. Dit is aan die groep gestel dat ons altyd die program kan wysig soos die groep ontwikkel en ons leemtes ontdek.

TERAPEUTIESE KRAGTE : MERLE M. OHLSON

Merle M. Ohlson (40, pp.77-96) het nege primêre terapeutiese kragte in 'n beraadgroep daargestel. Volgens hom lê die terapeutiese potensiaal van 'n groep opgesluit in hierdie kragte. Wyse gebruik daarvan bring terapeutiese verandering mee. Die nege terapeutiese kragte, soos deur Ohlson geformuleer, word vervolgens bespreek.

1. Verbondenheid

Diegene wat die meeste by groepberaad baat vind, herken en aanvaar die behoefte aan bystand; hulle verbind hulle dan ook om oor hul probleme te praat, dit op te los, en om hul gedrag te verander.

Kelman omskryf dit op 'n treffende wyse as volg.

If the patient, then, is to continue in therapy long enough so that he can get to the point of having corrective emotional experiences, he must develop a commitment to the therapeutic situation as one that is potentially beneficial to him and to which it is worth making sacrifices . . . When he is asked to conform to the therapeutic norms by exposing himself and expressing his feelings without censorship he is placed in a very difficult situation. He runs the risk of criticism, rejection, and condemnation after he has divested himself of his defenses and laid himself bare before others. If the patient is to feel free to engage in the therapeutic process and talk about himself, then he must regard the situation as one in which he is safe from attack and condemnation and in which he can afford to relax his customary protective mechanisms. In short, then, if the patient is to engage himself in the therapeutic process and open himself to the possibility of therapeutic experiences, he must develop a commitment to the situation: an attitude of trust and a willingness to accept its terms, based on his conviction that he will be protected in this situation and that he will benefit from it. (40, p.81)

2. Verwagtinge

Groeplede vind die meeste baat by 'n beraadgroep as hulle begryp wat van hulle verwag word alvorens hul besluit om by die groep aan te sluit. Voornemende groeplede aanvaar 'n groter mate van verantwoordelikheid om 'n terapeutiese klimaat daar te stel indien hulle weet wat van hul verwag word om die kanse van sukses van die groep te verhoog, en watter besluite hulle kan neem. Volgens Frank (40, p.83) is die belangrikste verwagtinge wat 'n groeplid in 'n effektiewe beraadgroep het: (a) vrye, eerlike uitdrukking van gevoelens; en (b) geleentheid om sy eie en ander se probleme konstruktief te bespreek.

3. Verantwoordelikheid

Verhoogde verantwoordelikheid vir hulself en die terapeutiese proses verhoog die groeplede se kanse van groei binne die beraadgroep.

4. Aanvaarding

Opregte aanvaarding deur mede-groeplede verhoog 'n groeplid se selfrespek en moedig hom aan om sy gedrag te verander.

Needless to say, such acceptance enhances the patient's self-esteem as well as his feeling that he can somehow be reclaimed. While acceptance from the group is not as predictable nor as unconditional as that from the therapist, when it does occur it is likely to have a powerful impact. For here is acceptance not by a professional, who has been trained to take his role and is being paid for it, but by the person's own peers who, despite their deviance, are more representative of society at large. (40, p.86)

Wanneer 'n groeplid ervaar dat die ander groeplede hom begryp, hom aanvaar en poog om op 'n daadwerklike wyse te help om sy probleme bloot te lê, toon hulle aan hom dat hulle vertrouwe het in sy vermoë om sy probleme op te los.

5. Aantrekkingskrag

Hoe groter die aantrekkingskrag van die groep vir sy lede, hoe groter is die invloed wat die groep op sy lede het.

Faktore wat bepalend is vir die aantrekkingskrag van 'n groep, is as volg:

- a. Die belangrikheid van beoogde doelstellings, program, grootte, tipe van organisasie en posisie in die gemeenskap;
- b. Die motivering van die groeplid en die mate waarin sy behoeftes vervul word;
- c. Die gevoel van toegeneentheid tussen groeplede;
- d. Die aantreklikheid van ander groeplede, bv. of die groep prestige-lede insluit.

6. Gevoel van "behoort-aan"

Diegene wat verandering moet ondergaan en diegene wat verandering moet teweeg bring, moet 'n sterk gevoel van "behoort-aan" tot dieselfde groep hê.

As the feeling of belonging increases, clients become more ego-involved in the interaction, participate more meaningfully, and increase their commitment for change. (40, p.89)

Die teenwoordigheid van persone met gemeenskaplike probleme verhoog die groeplede se identifikasie met die groep en hul verbondenheid tot die terapeutiese situasie. Die gevoel van "behoort-aan" word verhoog deur die intimiteit van onderwerpe wat bespreek word en die ondersteuning wat deur mede-groeplede verleen word.

7. Sekuriteit

Wanneer groeplede betreklik veilig in die groep voel, kan hulle hulself wees, probleme bespreek, ander se openhartige reaksies tot hulle aanvaar, en hul eie opregte gevoelens tot ander uitdruk.

Hoe veiliger 'n groeplid in die groep voel, hoe makliker sal dit vir hom wees om openhartig te wees. Hoewel hy daarvan bewus sal wees dat die ervaring by tye pynlik kan wees, sal hy gewillig wees om pyn te verduur binne die veilige omgewing ten einde potensiele voordele te verkry.

8. Spanning

Groeplede se groei in groepberaad impliseer gewoonlik 'n mate van spanning. Daar moet genoegsame spanning en dissatisfaksie wees om verandering te motiveer, maar dit moenie so erg wees dat dit die groeplid se gebruik van sy hulpbronne om verandering teweeg te bring, belemmer nie. Volgens Hulse (40, p.92) is 'n mate van spanning nodig om groepberaad te inisieer en 'n terapeutiese verhouding te handhaaf.

In a well-planned therapeutic group, tension will be present from the very beginning, because the patients have been so selected as to stimulate each other and to maintain interpersonal exchanges

of material loaded with effect. Tension is the motor which keeps the therapeutic group going; anxiety is the fuel that makes the motor run. The group therapist becomes the responsible conductor of this vehicle. (40, p.92)

9. Groepnorme

As 'n groeplid die noodsaaklike voorwaardes vir 'n terapeutiese groep begryp en aanvaar, is hy huiwerig om die groep se norme te ignoreer, want hy wil gehelp word en wil nie as 'n afwykende binne sy beraadgroep beskou word nie. Die groepswerker word as die "initiator and gate-keeper" (40, p.93) van norme beskou.

Volgens Kelman het terapeutiese groepe kragtige hulpbronne vir die afdwing van groepnorme:

The group has powerful techniques at its disposal for controlling the behaviour of individual members and maximizing their conformity. Desirable behaviour can be rewarded by praise, encouragement, support, or by giving the individual visible signs that he is a valued member of the group and that his status is secure and may, in fact, be enhanced. Undesirable (nonconforming) behaviour can be discouraged by direct criticism, ridicule, ostracism, loss in status, and other signs of rejection. (40, p.93)

TERAPEUTIESE KRAGTE: C. GRATTON KEMP

Volgens C. Gratton Kemp (23, p.70) bevat groepberaad die volgende kragte bevorderlik vir terapeutiese verandering, wat individuele beraad nie het nie:-

1. 'n Gemeenskap waarin die groeplid sy eie ontwikkelende houdings en idees kan uittoets;
2. Die motivering wat volg deur die aanvaarding van gelykes en die ervaring van sy veranderde houdings;
3. Die tegniek van kommunikasie met ander wat die moontlikhede van die ontwikkeling van opregte, interpersoonlike verhoudings bemoontlik;
4. Die ondersteuning wat volg deur die deelname van ander wat hul konflikte probeer oplos;
5. Die aanvaarding en begrip van gelykes wat 'n gevoel van veiligheid en "behoort-aan" bied, en derhalwe die proses van introspeksie en gevoelsuitdrukking bevorder.

INTERAKSIE

Inleiding

Die groepwerker het 'n kragtige hulpmiddel, nl. die interaksie in die groep, tot sy beskikking wat ontbreek by gevallewerk. Interaksie sluit die kommunikasie tussen die groepwerker, groeplede, en groep as geheel in. Drie-rigting interaksie vind dus plaas met die klem op die groep-tot-lid en lid-tot-lid reaksies.

Social interaction is a term for the dynamic interplay of forces in which contact between persons results in a modification of the attitudes and behaviour of the participants. Communication, both verbal and non-verbal, is basic to interaction. (38, p.17)

Aanwending van Interaksie

Deur die interaksie waar te neem, word die groeplede se gevoelens en gedrag blootgelê. Die groepwerker benut die interaksie op 'n doelgerigte wyse tot voordeel van die groep.

In social group work, the primary source of energy which propels the group and influences the individual to change is the interaction, or reciprocal responses, of the members. The group worker influences this interaction by the type and quality of his participation. (53, p.225)

Du Preez (13, p.138) konstateer dat die benutting van interaksie as 'n hulpmiddel by maatskaplike groepwerk in werklikheid neerkom op die doelgerigte aanwending van die groepproses tot voordeel van al die groeplede.

Die betrokkenheid van 'n individu in 'n groepervaring, voorsien hom van 'n verskeidenheid van rolle en 'n interaksiepatroon wat nie in die gevallewerk-situasie aanwesig is nie. Hy word in 'n situasie geplaas wat die realiteit beter verteenwoordig, en waar hy sy houdings en gedrag kan wysig en uittoets.

Also the group situation discloses to a member the inadequacies in his interpersonal patterns and at the same time helps him develop new, more satisfying patterns by providing him a protected situation in which to try out new ways of interacting with others. (57, p.192)

Volgens Ottaway (42, p.14) is daar altyd drie vlakke van deelname aanwesig, wat soos volg opgesom kan word.

1. Die belangstelling is bewustelik en word uitgespreek.
2. Die belangstelling is bewustelik,

maar word teruggehou in die persoon se innerlike gedagtes en gevoelens. Dit is wat hy dink, maar nie sê nie. Dit word gedeeltelik weergegee deur gesigsuitdrukking of gedrag.

3. Daar is 'n vlak van onbewuste gedagtes en gevoelens wat deur woorde of ongesproke uitdrukking getoon word, maar die persoon is onbewus van die oorsaak.

Volgens Wartens (57, p.209) word die metodes van groepberaad onder twee hoofde geklassifiseer, nl. direkte (leiergesentreerd) of non-direkte (groepgesentreerd) groepberaad. In direkte groepberaad val die klem op die rasionele oplossing van probleme. Die groepleier aanvaar primêre verantwoordelikheid vir die bepaling van die probleem-situasie, voorstelling van oplossings, en aanwending van suggesties. Hy speel 'n hoogs aktiewe rol en gee leiding aan die groep se gedagtegang d.m.v. vrae, verskaffing van inligting, diagnose, interpretasie, verduideliking en advies. In non-direkte groepberaad is die klem op persoonlikheids-integrasie en groei eerder as die oplossing van spesifieke probleme. Die klem is op die emosionele eerder as die intellektuele aspekte van die begrip. Die groepwerker help die groep om 'n verhouding daar te stel wat gekenmerk word aan aanvaarding, respek, vryheid, en afwesigheid van spanning. Hy moedig vrye uitdrukking van gedagtes en gevoelens aan deur neutraal te bly, m.a.w. hy toon geen goed- of afkeuring nie. Hy probeer nie insig te forseer of doelbewus te ontwikkel nie. Hy verskaf nie diagnose, interpretasies, en aanbevelings nie. Hy voorsien dus 'n groep-ervaring aan die groep sonder om direkte leiding te bied. Groepberaad, soos deur maatskaplike groepwerkers beoefen, val in die area tussen hierdie twee uiterstes.

Dit is die taak van die groepwerker om die groeplede te stimuleer tot doelgerigte deelname, m.a.w. om spontane interaksie in die groep te bewerkstellig. Om die groeplede

te help om hul funksies as terapeutiese agente te vervul, beperk die groepwerker sy eie funksie. Hy poog om die groeplede met mekaar te laat kommunikeer in plaas van via hom. Dit impliseer dat hy soms doelbewus sy menings en kommentaar weerhou. Die bedrewenheid van die groepwerker t.o.v. die aanwending van interaksie word nie hier volledig bespreek nie, aangesien dit deurgaans in die verslae na vore kom. Om spontane interaksie in die groep te illustreer, word vervolgens aangehaal uit die tweede verslag (2:3 - 2:11).

- 2:3 Werkster het 'n opsomming van die eerste groeps-gesprek gegee sodat mev. Fourie daarvan kennis kon neem, asook om die geheue van die ander groeplede te verfris. Sy het voorgestel dat die groep voortgaan met die bespreking van die oorsake en gevolge van alkoholisme.
- 2:4 Mev. Genis het aan mev. Brand gesê sy moet begin. Lg. het gesê dat as sy kwaad word, neem sy haar toevlug tot drank en sy soek dan ook geselskap hoewel sy, wanneer sy sober is, nie graag met ander meng nie en dus eensaam raak.
- 2:5 Mev. Viljoen het daarop aan mev. Brand gesê dat sy uit gewoonte van drank misbruik gemaak het.
- 2:6 Mev. Brand het daarop gesê dat haar man weg is en omdat sy nie met hom kan kommunikeer nie en die bitterheid en woede derhalwe opkrop, drink sy meer en sodoende word dit 'n gewoonte wat tot selfvernietiging lei. Sy het toe aan mev. Louw gesê om haar mening te lug aangesien sy nog 'n man het. Mev. Louw het egter nie daarop gereageer nie.
- 2:7 Mev. Viljoen het gemerk dat sy verkies om alleen te wees. Onder die invloed van drank, maak sy egter verkeerde maats. Sy is ook geneig om haar gevoelens op te krop.
- 2:8 Mev. Brand het gesê dat sy aan geweldige gewetenswroeging lei en dat dit ook 'n veroorsakende faktor tot toenemende drankmisbruik is. Sy het die vraag gestel hoe 'n mens van jou gewete ontslae kan raak. Die res van die groep het eenparig saamgestem dat hulle almal met die probleem worstel en nie weet hoe om 'n oplossing te vind nie. Werkster het opgemerk dat dit

'n belangrike saak is, nl. hoe om met jou gewete saam te leef sodat dit 'n positiewe bydrae tot rehabilitasie kan lewer in stede van 'n negatiewe faktor wat toenemende drankmisbruik meebring. Sy het voorgestel dat 'n volgende groepsgeprek hieraan gewy word, en die groep het dit entoesiasties beaam.

- 2:9 Mev. Genis is gevra om haar mening oor die veroorsakende faktore tot drankmisbruik te gee. Sy het beaam wat mev. Brand gesê het, nl. dat wanneer sy kwaad raak (bv. vir haar man wat 'n vreeslike humeur het en bakleierig is), neem sy haar toevlug tot drank.
- 2:10 Mev. Potgieter het gesê dat sy drink omdat sy eensaam is. Mev. Louw het voorts genoem dat sy nugter kan dink wanneer sy onder die invloed van drank is. Mev. Jansen het genoem dat inmenging van buite in haar persoonlike sake, en onware stories wat die rondte doen, haar in 'n toenemende mate van drank laat misbruik maak.
- 2:11 Toe daar geen verdere menings was nie, het werkster 'n samevatting gegee. Sy het tot dusver nie enige direkte leiding gegee nie, want die interaksie was baie spontaan en sinvol. Sy het samevattend gesê dat ons tot die slotsom kan kom dat daar sekere faktore is soos bv. eensaamheid, onvermoë om gevoelens te lug, ingehoue woede, gewetenswroeging, sosialiseringsprobleme, ledigheid, ontvlugting van werklikheid, en gebrek aan liefde wat in elkeen se geval alkoholisme veroorsaak het. Sy het dus daarop gewys dat dit primêr nie gaan om die gebruik van alkohol nie, maar om die dieperliggende faktore wat remmend inwerk op sinvol menswees en aanleiding gee tot toenemende drankmisbruik ten einde die werklikheid te ontvlug. Om die fokus reg te rig, moet die groep dus nie slegs poog om op te hou drink nie, maar om sinvol te lewe - - dus die beste te maak van hul geleenthede en lewe.

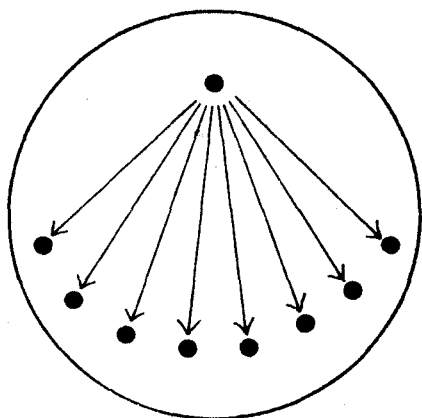
Kommunikasie-Netwerk

Ekstensiewe navorsing t.o.v. die kommunikasie-netwerk in klein groepe is deur verskeie navorsers soos bv. Bales, Milson, Shaw, Gilchrist, Walker en Leavitt onderneem. Dit val nie binne die bestek van die verhandeling om dit breedvoerig te bespreek nie. Daar sal egter net kortliks stilgestaan word

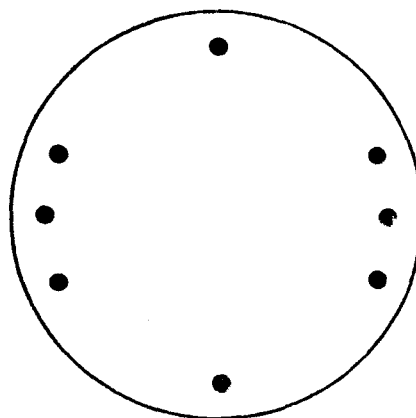
by Bales se Interaksieproses-Analise en Fred Milson se Kommunikasie-Sisteemgroepe.

Robert F. Bales (26, p.57) het ekstensiewe navorsing gedoen t.o.v. die interaksieproses in klein groepe. Hy het 'n skaal, genoem Interaksieproses-Analise, ontwerp om die kwaliteit en kwantiteit van groeplede se interaksie in probleemoplossende groepe te meet. Bales het gevind dat klein groepe die beste funksioneer waar leierskap op 'n koöperatiewe wyse gedeel word tussen 'n instrumentele (taak-deskundige) en 'n ekspressiewe (maatskaplik-emosionele deskundige) leier wat groepkohesie behou. Maatskaplike werkers het sy skaal ook sinvol gevind om die ontwikkeling van fases in die groepproses te analiseer. In die eerste fase is gevind dat die groeplede hulself oriënteer t.o.v. die inhoud van die groep, of informasie invorder; in die tweede fase word die informasie geëvalueer; en in die derde fase poog hulle om besluite te neem en word 'n groter mate van ondersteuning aan mekaar verleen. (vgl. pp. 64-65)

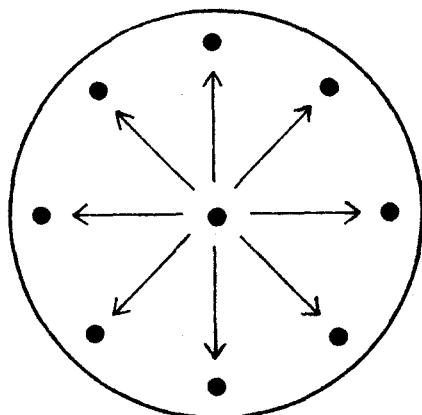
Fred Milson (36, p.98) het 'n model, genoem Kommunikasie-Sisteemgroepe, ontwerp om die verskillende kommunikasiepatrone te tipeer. 'n Groepwerker kan die model gebruik om te probeer vasstel waarom die kommunikasie in sy groep soos 'n spesifieke patroon lyk, en poog om 'n ideale kommunikasie-patroon daar te stel.

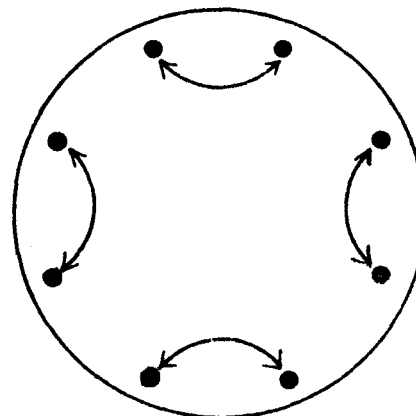
Onresponsief

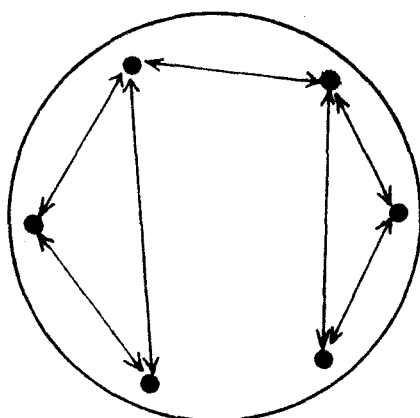
Asosiaal

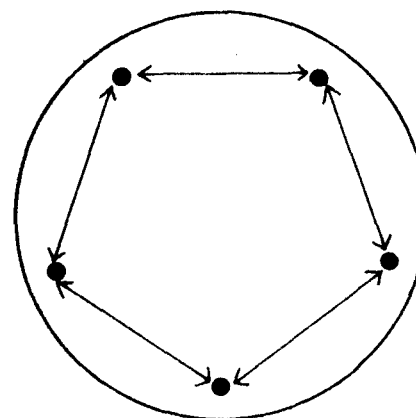
Dominante leier

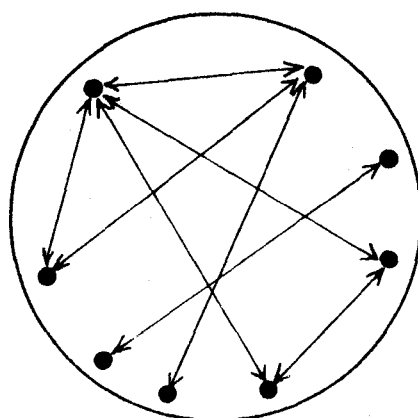
Tête-à-tête

Gefragmenteerd, kliekvorming

Onnatuurlik, stokkerig

Ideaal

Aanwending van Stiltes

Stilte in 'n groep is steeds 'n vorm van interaksie. Dit kan positief of negatief wees, en dit is 'n belangrike bedrewenheid van 'n groepwerker om dit op 'n terapeutiese wyse aan te wend.

Stiltes kan op verskillende tye met verskillende doelstellings aangewend word. 'n Groeplid kan stilte gebruik as 'n middel om aandag te trek of die groep te domineer. As sy verbale bydrae geïgnoreer word, kan hy homself terugtrek in stilte. Die ander, wat ongemaklik sal voel vanweë sy volgehoue stilte, kan hom dan weer by die bespreking betrek.

Stilte kan volgehou word om te verhoed dat gevoelens seergemaak word deur te voorkom dat pynlike materiaal bespreek word. Stilte kan egter ook volgehou word om die groepwerker of lede seer te maak as hulle verwerpend, straffend, dreigend of onverskillig optree.

'n Volgehoue stilte deur 'n groeplid kan vyandigheid of angs in die vroeë groepberaad-siklus laat ontstaan. Die ander lede kan hom met veragting beskou as iemand wat homself superieur ag. As verskeie groeplede vir 'n lang tyd stilbly, kan die ander lede huiwerig wees om te praat.

Sommige groeplede is meer stil as ander omdat hulle nie die vermoë tot kommunikasie van gedagtes en gevoelens het nie. Hulle mag miskien opreg begeer om te sê wat hulle dink of voel, maar ondervind probleme om die regte woorde te vind. Teen die tyd dat hulle die gedagte geformuleer het, kan dit miskien min betekenis hê om dit uit te spreek, aangesien ander dit al klaar gesê het, of die aandag het reeds na 'n ander onderwerp verskuif.

Sommige lede bly stil vanweë fantasie of dagdromery. Hulle baat egter soms meer by die groepervaring as wat oënskynlik blyk te wees.

Stilte kan 'n teken van nadenking wees. 'n Groeplid kan in stilte nadink oor informasie, of insig verkry. Hy kan homself in 'n nuwe lig bestudeer, en sy verlede in die lig van die hede ondersoek.

For many groups in which social convention is strong, lack of talk is felt at first to be rude. Along with this is the feeling that people must constantly interact verbally to be productive. Ultimately the group learns that you can't think and talk at the same time. Neither can you think your own thoughts and listen at the same time. At that stage, silence becomes something precious. It provides a chance to think without pressure from others, but with the security of knowing the group is there if you need them. (31, p.138)

Stilte kan ook rustig en ontspannend wees. As gevoelens geventileer is en spanning verlig is, kan groeplede verligting soek in stilte en weer beheer oor hul emosies verkry.

Goeie onderlinge verhoudings verhoed dat stilte ongemaklik word vir die groep.

One sign of the security of a group is their ability to tolerate silence when it represents the need of the members to gather steam or face a block. (31, p.138)

Volgens 'n eksperimentele projek wat deur Powdermaker en Frank (57, pp.208-209) uitgevoer is, is gevind dat groepwerkers onderstaande algemene houdings en tegnieke bevorderlik vind vir die breek van 'n stilte.

1. Groeplede raak meer spraaksaam as die groepwerker belangstelling in die groep en in elke lid as individu, toon.
2. Deur slegs naby 'n stil lid te sit of staan, sal die groepwerker hom aanmoedig om te praat.
3. Die groepwerker kan 'n lid help om meer aktief deel te neem deur direk met hom te praat.
4. Die groepwerker verwys na 'n opmerking wat deur die stil lid by 'n vorige byeenkoms gemaak is.
5. Die groepwerker moedig 'n lid aan om te reageer op 'n ander lid se stilte indien beide voorheen sy aandag gesoek het.
6. Die groepwerker maak gebruik van die persoonlikheidseienskappe van individuele lede. Interaksie kan bv. begin word deur die samewerking van 'n buitengewone tegemoetkomende lid.
7. Die groepwerker kan 'n tentatiewe formulering, gebaseer op die ontleding van die situasie, bied.
8. Die groepwerker toon 'n gewilligheid dat die groeps gesprek direk tot hom gerig word, en hy is bereid om bv. die onderwerp van 'n grap te wees.

Die groepwerker kan stilte 'n sinvolle ervaring maak deur saam met die groeplede die betekenis van die stilte te deurdink. Dit is belangrik om die oorsaak van die stilte vas te stel sodat ooreenkomstig die redes daarvoor opgetree kan word. Wat ookal die oorsaak van die stilte is, die groep leer dat die gedagtes wat onmiddellik na 'n stilte deur die betrokke lid uitgespreek word, gelaai is met betekenis.

Ten slotte kan gesê word dat stilte 'n vorm van nie-verbale kommunikasie is wat deur die groepwerker op 'n terapeutiese wyse aangewend moet word.

He must detect and therapeutically use non-verbal as well as verbal interactions and teach his clients to do so too. (40, p.4)

GROEPWERKPROSES

Soos reeds genoem, kom die benutting van interaksie in werklikheid neer op die doelgerigte aanwending van die groepproses. M.S.E. du Preez definieër die groepproses as volg:

Die totaliteit van die dinamiese gebeure waardeur groeplede met mekaar in interaksie verkeer en wat groei en verandering by groeplede stimuleer, staan bekend as die groepproses. (13, p.67)

In maatskaplike groepwerk, word die groepproses deur die groepwerker in 'n groepwerkproses omskep.

In enige groep is daar beweging deurdat lede mekaar leer ken, met mekaar kommunikeer, geheg raak aan mekaar, mekaar beïnvloed en verander. Wanneer hierdie netwerk van psigologiese aksie, die beweging, die bepaalde verhoudinge en algemene gebeure binne die groep bewustelik en doelgerig gestuur en benut word deur 'n vakkundige - - die groepwerker - - sodat die geleenthede vir groei en ontwikkeling toeneem, staan die gebeure bekend as die groepwerkproses. Die groepproses vind dus onafhanklik van maatskaplike groepwerk in enige groep plaas, terwyl die groepwerkproses die toetrede en doelgerigte optrede van 'n opgeleide groepwerker insluit. Die groepproses word dus deur die vakkundige optrede van die groepwerker omskep tot die groepwerkproses, wat 'n bate van maatskaplike groepwerk teenoor gevallewerk is omdat daar nie slegs beïnvloeding van die maatskaplike werker uitgaan nie, maar ook van lede onderling en die groep as geheel. (13, pp.67-68)

Du Preez (13, p.68) onderskei die volgende onderdele van die groepwerkproses, te wete: groepsmotivering; strukturering; waardes en norme; beheer; klimaat; groepsgebondenheid; programbeplanning; en verhoudinge. Hierdie onderdele kan slegs van mekaar onderskei word, en nie geskei word nie. Dit ontwikkel ook nie in 'n bepaalde volgorde nie. Die groepwerkproses moet as 'n belangrike terapeutiese krag gesien word wat baie dinamies is en tot die maksimum benut moet word. Vanweë die feit dat die aanwending van die groepproses deurgaans in die verslae na vore kom, word dit nie hier volledig bespreek nie.

ANTI-TERAPEUTIESE KRAGTE

Soos reeds genoem, bevat 'n groep 'n terapeutiese en 'n anti-terapeutiese potensiaal. Die kragte in die groep kan 'of positief 'of negatief wees. Aangesien die anti-terapeutiese kragte nie binne die bestek van die verhandeling val nie, word net kortliks daarna verwys.

Soos bespreek, tree groeplede as terapeutiese agente op. Hulle kan egter ook 'n anti-terapeutiese effek op mekaar hê, bv. in die geval van 'n dominerende of afwykende geïsoleerde groeplid. Indien die groepsdinamika negatief is, kan dit regressie aanmoedig in plaas van die groeplede te help om hul maatskaplike funksionering te verhoog.

The group approach has value because of what may be called therapeutic dynamics - - the movement of the group toward helping its members along the way toward a greater willingness to face their own problems and ultimately toward better adjustment. Group dynamics may also have an opposite or regressive effect. Pointing out to an individual defects or troubles, which he may not previously have sensed himself, may

be at times too great for a person to take. (15, p.71)

Die groepwerker konsentreer op die "hier-en-nou" en derhalwe is groepberaad gerig op die realiteit. Pogings om die groep van die realiteit te enkapsuleer, is anti-terapeuties.

The problems on which it is the task of the social worker's group to work will include a psychotherapeutic component, but will also have an environmental aspect. The worker may sometimes usefully provide clients with information about their environment. He may sometimes take action outside the group, but must be sure that this is reality-based and not the mere acting out of a group dynamic . . . Attempts to encapsulate a group from reality are anti-therapeutic, as any working-through of deeper problems will be done through the worker's role in the here-and-now. The worker should be aware of the interaction between the personality and his role, and should relate as a whole person with both loving and aggressive feelings. As the social worker is more involved with members on a reality level than a psychotherapist is, he must pay more attention to the content of a communication, and there are a number of levels on which he may respond. (34, p.99)

Ander faktore wat 'n anti-terapeutiese effek op die groep kan hê, is as volg: gebrek aan doelstellings; kliekvorming; gebrek aan motivering; vae verwagtinge; weerstand of agressie; negatiewe leierskap; 'n wantrouende verhouding; en probleme t.o.v. interaksie. Indien die faktore met 'n anti-terapeutiese effek op die groep nie opgelos word nie, sal dit terapeutiese verandering teenwerk.

Dit is dus essensieel dat die groepwerker anti-terapeutiese kragte kan identifiseer, en met sy professionele toerusting dit sodanig kan hanteer dat dit nie terapeutiese verandering benadeel nie. Hy moet ook in staat wees om die groeplede te leer om anti-terapeutiese kragte te hanteer.

HOOFSTUK V

TERAPEUTIESE VERANDERING

INLEIDING

Soos reeds volledig bespreek, is die algemene doelstelling van groepberaad om die maatskaplike funksionering van groeplede as individue te verhoog. Dit word gedoen deur tegnieke aan te wend wat terapeutiese kragte in werking stel wat groei en verandering meebring. Verandering in die area van maatskaplike funksionering impliseer onder andere verandering t.o.v. die self-konsep, houdings, interpersoonlike verhoudings en gedrag. Groeplede word gehelp om insig te ontwikkel t.o.v. hul probleem in die area van maatskaplike funksionering, stelling daarteenoor in te neem, en dan oor te gaan tot verandering deur die herontwerp van hul lewensituasie. Dit wat in die groep as die samelewing-in-die-kleine geleer word, vorm deel van hul verwysingsraamwerk wat in die breëre aangewend word wanneer die groep ontbind.

In hierdie hoofstuk, sal die aard van terapeutiese verandering, asook die evaluasie daarvan, bespreek word.

DIE AARD VAN TERAPEUTIESE VERANDERING

Maatskaplike Werk-Filosofie van Verandering

Soos reeds bespreek, word die doelstellings van groepberaad

gebaseer op maatskaplike werk-waardes. Terapeutiese verandering wat die eindresultaat is, is derhalwe ook gebaseer op dieselfde waardesisteen. Kenneth Pray omskryf dit as volg:

This philosophy rests, first of all, upon the scientific fact that all real and permanent changes in the form and structure of human relationships are the outgrowth of inner change, of changes in the attitudes and feelings, the motives and purposes of the human beings involved in those relationships. Such a philosophy accepts not only the truth and the transcendent importance of this basic fact of life; it accepts the rightness, the positive value of this fact, from the point of view not only of the individual but of society as a whole and of society's stake in its unity and progress. It embodies a profound faith in human beings and in the inviolable integrity and creative power of individual personality. We not only submit to this inescapable law of human nature; we welcome, embrace, and use it by deliberate, determined force. (37, pp.24-25)

Weerstand t.o.v. Verandering

Oor die algemeen het groeplede ambivalente gevoelens t.o.v. verandering.

Change in itself may be frightening. It leads to something not yet experienced, and the thought of this may be painful. Change is not necessarily beneficial, and even where it is beneficial it involves the surrender of some present good. We tend to spend much of our energy trying to avoid change, endeavouring to maintain an existing situation because we fear that any alteration might involve loss rather than gain. So in every individual, and in every group of individuals, there are forces that resist change. Singly and together, we have our defenses. We possess certain beliefs that we do not wish to be questioned; we have standards that we like to assume are self-evident. Even when we are conscious of certain inadequacies and failings in ourselves, we may not be prepared to have them brought to the attention of others. We try to present ourselves to the world in a favourable light,

concealing our less acceptable side, pretending that all is well. It is not easy for us to abandon this pretence, and moreover, any attempt to do so is likely to be discouraged by others who will feel it as a threat to their own security. The frankness of one person is a challenge to the concealments of everyone else, and those who speak plainly of their own shortcomings may, in fact, expose others more than themselves. (52, p.31)

'n Groeplid kan verandering vrees vanweë verskillende redes, bv. gevoelens van insekureit; vrees dat behoeftes geïgnoreer sal word, en die las derhalwe swaarder gemaak sal word; vrees dat ander groeplede van sy swakhede misbruik sal maak; en vrees dat verandering groter uitdagings sal stel. Soms word sekere aspekte van die mens nie net van ander verberg nie, maar ook van die bewuste self. Hierdie aspekte bedreig nie net die mens se verhouding tot ander nie, maar sy eie bestaan. Hy vrees dat afname in selfbeheersing primitiewe drange tot uiting kan laat kom wat tot algehele disintegrasie kan lei.

Dit is essensieel dat daar 'n mate van weerstand, spanning en konflik sal wees alvorens verandering kan plaasvind. Geen verandering kan plaasvind as die groep in ewililibrium is nie.

Counselors and therapists must recognize that resistance is an intrinsic part of the struggle to change. If there were no conflict, there would be no need for the group or no hope that change could take place. Resistance is the sign that members are involved. The problem then is to mobilize forces constructively so that the group members can move ahead and work through their problems. (33, p.53)

Hierdie ambivalente gevoelens, vrese en weerstand moet deurgewerk word alvorens terapeutiese verandering kan plaasvind. Daar moet dus nie slegs druk op die groeplede uitgeoefen word nie, maar ondersteuning moet ook deur die groepswerker en die groep verleen word. Die terapeutiese

kragte word geaktiveer om terapeutiese verandering teweeg te bring.

Soos reeds bespreek, moet die groeplede in 'n beraadgroep bereid wees om verandering te ondergaan. Wanneer hulle in die tweede helfte van die groepberaad-siklus gereed is vir verandering, moet hulle sover moontlik afstand doen van sekere verdedigingsmeganismes en eerlik wees t.o.v. hul swakhede. Hulle doen dit wanneer daar 'n ideale terapeutiese verhouding tussen hulle en die groepwerker bestaan, en wanneer 'n terapeutiese klimaat geskep is waar hulle aanvaarding, empatie, sekuriteit en 'n gevoel van "behoort-aan" ervaar. Eienskappe van 'n ideale terapeutiese verhouding is as volg:

1. Daar is 'n empatiese verhouding.
2. Daar is 'n goeie verhouding tussen die groepwerker en groeplede.
3. Die groepwerker rig die fokus op die groeplede se probleme.
4. Die groeplede voel vry om te sê wat hulle wil.
5. Daar heers 'n atmosfeer van wedersydse vertroue en konfidensialiteit.
6. Rapport is uitstekend.
7. Die groeplede aanvaar aktiewe rolle.
8. Die groepwerker laat die groeplede toe om hul eie keuses te maak.
9. Die groepwerker aanvaar alle gevoelens wat deur die groeplede uitgedruk word as normaal en verstaanbaar.
10. Daar heers 'n verdraagsame atmosfeer.
11. Die groepwerker is begrypend.
12. Die groeplede ervaar dat hulle die meeste van die tyd aanvaar word.

13. Die groepwerker is werklik in staat om die groeplede te verstaan.
14. Die groepwerker probeer inderdaad die groeplede se gevoelens te verstaan. (vgl. 40, p.10)

When he discovers that he has nothing to fear from his counselor and fellow clients, he can give up the false front he has been portraying to the world, accept himself more completely, and make changes in behaviour and attitude that will improve his adjustment. (40, p.2)

Wat ookal in die groep gebeur om die ontwikkeling van die proses van terapeutiese verandering te bevorder of te vertraag, die groepwerker moet uiteindelijke verantwoordelikheid vir die groep as geheel en die individuele lede aanvaar. Dit is sy taak om toe te sien dat niemand aan meer spanning as wat hy kan verwerk, onderwerp word nie. Verder moet hy toesien dat die groep nie ontbind word alvorens die doelstellings bereik is nie.

S.R. Slavson: Terapeutiese Media

Volgens S.R. Slavson (4, p.153) is die volgende terapeutiese media in groepmetodes werkzaam:

1. Om emosionele ondersteuning d.m.v. groepverhoudinge te voorsien;
2. Om emosionele ontlading in die area van spesifiek angsbelaaide konflikte teweeg te bring;
3. Om angs en skuld te verminder, veral d.m.v. die veralgemening van algemene vorme van konflik;
4. Om 'n geleentheid te voorsien vir die uittoets van verskillende vorme van maatskaplike realiteit soos verpersoonlik in individuele lede van die groep of in die groep as geheel;

5. Om 'n geleentheid te voorsien vir die modifikasie van die self-konsep deur verhoogde selfrespek en aanvaarding van konstruktiewe vermoëns. Dit verhoog weer die groeplid se aanvaarding van ander persone asook sy frustrasie-toleransie;
6. Om insigontwikkeling wat ontstaan deur die uitleef van emosionele dryfkragte binne die verhoudingstruktuur van die groep, te bevorder - - interpretasie word slegs aangewend wanneer uitdrukking gegee is aan die spesifieke emosionele dryfkragte.

Insigontwikkeling

Die tegnieke van groepberaad is daarop gerig om die groeplid se insig en selfbewussyn te ontwikkel. Hierdie tegnieke is ook bedoel om hom te help met self-evaluasie sodat hy sy persoonlike en maatskaplike verhoudings meer bevredigend kan hanteer en sodoende sy lewensituasie kan verbeter.

In so far as the members are trying to understand themselves, their motives, and their attitudes to other people, that is, in so far as it is an attempt at "self-discovery", which might lead to changes in attitudes and relationships, this kind of group has what may be called a therapeutic aspect. In fact the longer it goes on the more therapeutic it becomes, which is one of the principal findings of this study. Yet the members of the group are still not "patients". They become more aware of their conflicts and anxieties and of their personal problems, but they are still within the range of normal adjustment in their capacity to carry out their day-to-day work. The main focus of the group remains on interpersonal behaviour patterns in the existing group situation, and not a personal therapy. Such therapy as occurs is as a result of the growth in insight. This point, rather turns on what is meant by "therapy". (42, p.4)

Insig word gedefinieër as die vermoë om 'n ervaring uit die

verlede te herroep en dit in verband te stel met die waargenome ervaring van 'n ander. Insig het dus altyd 'n tweeledige aspek aangesien dit in verhouding staan tot die persoon self sowel as ander.

When one truly "understands" human motivation one succeeds in fusing the affects of one's own previous experience with the affects called up by another's present behaviour. Or to express this more accurately, understanding consists in recalling those sentiments in one's own life which in fact appear to characterise the other's observed behaviour. So you see this ability to recall will decide whether we have the full flavour of another's experience. The ability to do this telescoping of past and present experience is what the psychoanalysts call "insight".
(42, pp.82-83)

Die persoonlike en emosionele betrokkenheid by die proses van insigontwikkeling het derhalwe twee belangrike implikasies, nl.:

1. Dit vereis dat 'n persoon 'n ander se ervaring probeer verstaan deurdat hy dit met sy eie ervaring in verband stel, en probeer voel hoedanig dit sal wees om hom soos die ander persoon te gedra;
2. Dit stel 'n persoon in staat om sy eie motivering beter te begryp, bv. waarom hy hom op 'n bepaalde wyse gedra en waarom sy gedrag 'n bepaalde effek op ander het (soms is daar emosionele blokkades aanwesig wat eers verwyder moet word alvorens die persoon sy eie gedrag kan verstaan, en homself kan sien soos ander hom sien).
(vgl. 42, pp.15-16)

Volgens Hinckley en Hermann (57, p.202) moet die volgende faktore by insigontwikkeling in ag geneem word:

1. Die relatiewe openhartigheid van 'n groeplid

in sy soeke na hulp (die persoon wat 'n begeerte tot hulp uitspreek, sal interpretasie met die oog op insigontwikkeling meer geredelik aanvaar);

2. Die bewys van 'n vermoë om 'n positiewe verhouding met die groepwerker en die ander groeplede op te bou (so 'n bewys dui daarop dat positiewe identifikasie met ander reeds voorheen bestaan het en dalk net tydelik versteurd geraak het);
3. Die graad van spanning wat die groeplid kan verduur ('n persoon staan 'n goeie kans om selfbegrip te bekom as hy gewillig is om pynlike konsepte omtrent homself in ag te neem);
4. Die konflik-areas (dit is nie wenslik om insigontwikkeling aan te wend as groepwerker of groeplid nie beheer het oor die konflik-areas nie);
5. Onvermoë om ondersteuning te gebruik (die groeplid wat nog nie positiewe verhoudinge kan opbou en ondersteuning gebruik nie, kan nie baatvind by insigontwikkende interpretasies nie);
6. Diagnose van die groeplid se probleem en die geskatte erns van sy vroeëre ontberings (die persoon wat ernstige en gereelde ontberings in sy vroeëre leeftyd gehad het, kan emosioneel so uitgeput wees dat hy slegs 'n beperkte mate van interpretasie kan aanvaar).

Insigontwikkeling kan alleenlik plaasvind wanneer die groeplede emosioneel gereed is om feite op 'n intellektuele wyse te aanvaar.

Insight involves our being able at one and the same time to feel and to think about what we feel, and to relate all this to what others have said and written on the basis of their own experiences. In teaching we are helped if we are aware of the mind which is an ally and intellectualisation which is an enemy of insight. I suggest therefore that this ability to observe and to feel and to interpret at one and the same time is a highly sophisticated process, and is the essence of insight, or its highest refinement. (42, p.86)

Elke groepwerker behoort hierdie tipe van insig te hê, en

elke groeplid moet dit probeer verkry. Elkeen moet poog om in die groep in 'n drieledige hoedanigheid op te tree, nl. om self deel te neem aan die bespreking; om emosioneel betrokke te raak by gevoelens aangaande die ander lede se deelname; en terselfdertyd homself as waarnemer te distansieer, en dit wat plaasvind in verband te stel met sy vorige kennis en ervaring. (vgl. 42, p.86)

Die proses van insigontwikkeling kan deurgaans in die verslae van die groeperaad met vroulike alkoholiste waargeneem word.

Verandering t.o.v. Maatskaplike Funksionering

'n Groeplid se self-konsep kan deur 'n groep-ervaring verander word, en dit bring weer verandering t.o.v. die sosialiseringsproses mee:

These postulates suggest that although one may have a particular image of self, this assessment of himself could be changed through group experience and that if one wished to induce such changes in a person, particularly to improve his sense of self - - and to modify his socialization process - - this might be arranged through group assignment or planned group experiences. A carefully designed group could offer a corrective self-assessment. Groups, in which most members feel themselves to be failures as people and in particular roles, may provide experiences where members succeed and achieve a measure of satisfaction. This experience may then improve their capacity to function in other areas of their lives. (19, p.36)

Soos die groeplid toenemende aanvaarding ervaar, is hy in staat om homself volkome te aanvaar soos hy is, en sy houding en gedrag te verander wat sy aanpassing sal verhoog.

As the group member gains feelings of acceptance of self, he feels less need to cling to stereotyped patterns of behaviour that may prevent or hinder his establishing adequate relations with others, particularly family members. The very experience of being in a group where he feels accepted, understood, and respected enables him to give up patterns of moving away from or against others. In the counseling group he finds it safe to move closer to others and to reveal himself to them. (57, p.203)

Aanpassing is 'n dinamiese proses. Soos die groeplid se aanpassing verhoog word, verkry hy gesonde houdings t.o.v. die self - - aanvaarding van die self met herkenning van vermoëns en onvermoëns, selfvertroue, selfrespek en 'n gevoel van identiteit.

As an individual gradually improves his adjustment, he discovers who he is, what he would like to do, what gives him the greatest satisfaction, and how to recognize conflict and cope with it. He discovers that he is able to face and cope with life's crises. Good adjustment also includes improved ability to accept oneself and others, to give and accept love, to work with others and to feel and show concern for their welfare, to accept responsibility for one's behaviour, to enjoy work and play, and to accept reality. A well-adjusted person realizes that he is gradually becoming his wished-for self. He achieves increasing congruence between his real self and his ideal self as he redefines his perception of ideal self and learns to behave increasingly like his ideal self. (40, p.32)

Modifikasie van die self-konsep bring dus verandering in 'n persoon se houdings, verhoudings en gedrag mee. Alle vorme van verandering is dus 'n uitvloeisel van innerlike verandering.

Om te illustreer hoedanig die groeplede gehelp word om tot terapeutiese verandering oor te gaan nadat hul gelei is tot insigontwikkeling, word aangehaal uit die vyfde verslag (2:11 - 2:16) van die groepberaad met vroulike alkoholiste.

- 2:11 Werkster het vervolgens aan die groep uitgewys dat dit nie genoeg is dat ons oor dinge gesels wat lei tot insigontwikkeling nie. Daar moet oorgegaan word om besluite te neem t.o.v. 'n nuwe lewenshouding, 'n nuwe lewenstyl. Om die kloutjie by die oor te bring, is aan hul uitgewys dat opgekropte gevoelens tot toenemende drankmisbruik lei, en dit lei weer tot skuldgevoelens wat verdere toename in drankmisbruik veroorsaak. So vorm dit 'n bose kringloop. Die groep moet tot 'n positiewe besluit kom t.o.v. opgekropte gevoelens - - hoe om hierdie remming uit te skakel. Terwyl werkster gepraat het, het van die groeplede, veral mev.Genis, feitlik elke stelling beaam.
- 2:12 Op hierdie stadium het mev. Brand weer terugverwys na wat sy gesê het, nl. die feit dat ander mense jou verdink, selfs wanneer jy sober is. Sy het genoem van iemand wat na haar kamer gekom het, en "haar nek gerek het" om in haar teekoppie te kyk om te sien of daar nie dalk alkohol in is nie. Mev. Viljoen sê toe dat sy vir haar moes gesê het om daaraan te ruik. Mev. Brand het egter stilgebly en opgekrop. Werkster het aan haar gevra dat as sy sou doen wat mev. Viljoen gesê het, watter effek sou dit op haar hê. Sy het daarop gesê dat sy dan nie gevoelens sou opkrop en op 'n latere stadium die betrokke persoon met 'n bos sleutels sou gooi nie!
- 2:13 Mev. Genis het vervolgens gesê dat sy tydens haar verblyf in die hospitaal goeie vriende met ander pasiënte in die saal gemaak het, en sy het openlik aan hulle gesê dat sy 'n alkoholis is, want sy was so bang hulle kom dit agter en skinder agteraf. Werkster het haar onderskraag en gesê dat dit al 'n baie positiewe faktor is as 'n mens aan ander kan beken dat jy 'n drankprobleem het, selfs hul hulp vra om jou nie met 'n drankie te versoek nie. Die res van die groep het beaam wat sy gesê het. Werkster het voorts gesê dat ander mense nie by magte is om die alkoholis te veroordeel nie - - hulle het self miskien probleme wat hul kan wegsteek. Ongelukkig is die alkoholis in die posisie dat sy probleem uiterlik waarneembaar is.
- 2:14 Mev. Viljoen het voorts gesê dat sy dink sy is besig om reg te kom, want daardie oggend het sy 'n sekere plek nie skoongemaak nie, want sy het gedink niemand sal dit tog agterkom nie. Terwyl sy in die kombuis gewerk het, het haar gewete haar so gepla dat sy teruggegaan het en dit gaan skoonmaak het! Sy het soveel lekkerder daarna gevoel. Werkster het haar in die verband onderskraag en uitgewys hoe 'n mens self

EVALUASIE VAN TERAPEUTIESE VERANDERING

Evaluasie van groepberaad is 'n belangrike hulpmiddel om dienslewering te verbeter. Die groei van die individu, die vergelyking van sy maatskaplike funksionering met die norme van die samelewing, en die groei van die groep as 'n geheel, moet in ag geneem word.

Om die beweging van 'n individu in groepberaad te evalueer, kan vasgestel word watter veranderinge t.o.v. sy houdings, verhoudings en gedrag vanaf die begin tot die einde van die groepberaad-siklus plaasgevind het.

Movement was defined as the changes that take place in a group member's attitudes, relationships, and behaviour between two points of time. The time was considered to be the beginning and end of a person's experience in a particular group, although summaries of movement at more frequent intervals would be valuable in studying characteristic changes at various stages of the person's experience. (37, p.31)

Deur die beweging van individue in groepberaad te evalueer, word die groepwerker gehelp om beter te diagnoseer, te beplan en meer versigtig te evalueer.

The Research Committee of A.A.G.W. and the Group Work Section of N.A.S.W. (37, p.29) het verskeie belangrike aannames daargestel: Eerstens is die uiteindelijke toets van maatskaplike groepwerk of die individue positiewe veranderinge as gevolg van die groepervaring ondergaan het. Vanweë die feit dat maatskaplike groepwerk te doen het met die ontwikkeling van persone, is die individuele lid die onderwerp van die studie van die resultate van dienslewering. 'n Verdere aanname is dat veranderinge by groeplede tydens 'n gegewe tydspanne waargeneem en geëvalueer kan word. Die kwaliteit van die verandering kan positief of negatief wees. Die finale aanname is dat groepwerkers te doen het met

verandering by individue in verhouding tot hul spesifieke eienskappe, agtergrond en behoeftes eerder as in verhouding tot 'n vasgestelde en uniforme standaard van gedrag. Die genoemde komitee het die volgende doelstelling van maatskaplike groepwerk geformuleer:

The general goal of all social group work is to effect changes or adaptations in an individual's attitudes, relationships, and behaviour to the end that he may develop greater personal adequacy and improved social adjustment. (37, p.29)

Kriteria is ontwikkel om beweging in verhouding tot doelstellings van toenemende persoonlike toereikendheid en verbeterde maatskaplike funksionering te beoordeel. Die kriteria is tentatief, oorvleuelend en interafhanklik.

1. Verandering in houdings

'n Belangrike toets t.o.v. die effektiwiteit van maatskaplike groepwerk, is om vas te stel tot watter mate 'n persoon sy houdings teenoor homself, ander persone en idees verander het. Verskeie vrae kan as leidrade dien. Tot watter mate aanvaar hy sy eie gesin en kulturele agtergrond? Hoe voel hy oor sy tekortkominge? Hoeveel insig het hy in sy gevoelens en gedrag? Watter waarde heg hy aan ander persone? Hoe voel hy teenoor persone wat van hom verskil in vermoë, kulturele agtergrond of maatskaplike stand? Respekteer of verkleineer hy ander se idees? In hoe 'n mate is hy in staat om na twee kante van 'n saak te kyk? In hoe 'n mate dwing hy daarop aan dat ander sy idees moet aanvaar?

2. Verandering in verhoudings

Hoedanig is sy verhouding tot ander persone - - tot die groepwerker, ander groeplede, sy gesin, persone van dieselfde en teenoorgestelde geslag, en persone in gesagsposisies? Wat is sy rol in elk van die verhoudinge? Hoe stabiel of in konflik is die rolle? Hoe aangetrokke of aggressief voel hy teenoor ander persone, en hoe druk hy sy gevoelens uit? Hoe maklik is dit vir hom om nuwe vriende te maak, en sy gevoelens, idees en besittings met ander te deel? Tot watter mate vertrou hy ander, en ander hom? Wat is die bestek van sy vriendskapsbande, en hoe stabiel is dit? Sien hy ander persone soos hulle werklik is of is sy indrukke verdraaid? Isoleer hy homself of reik hy na ander uit? Hoe hanteer hy kompetisie?

3. Veranderinge in gedrag

As gevolg van maatskaplike groepwerk is dit te wagte dat daar veranderinge in 'n persoon se gedrag by die huis, skool of werk, en in die samelewing sal wees. Tot watter mate is sy gedrag binne die maatskaplik-aanvaarde norme van sy ouderdomsgroep? Tot watter mate is hy in staat om binne die reëls en regulasies van groepe waarvan hy behoort, te funksioneer? Tot watter mate het sy gedragsimptome verander? Hoe goed hanteer hy verantwoordelikheid? (vgl. 37, pp.29-30)

Vanweë die feit dat individualisasie 'n basiese beginsel van maatskaplike groepwerk is, sal die spesifieke bewyse van verandering by elke genoemde kategorie wissel met die spesifieke persoon se agtergrond, vermoëns, behoeftes en probleme.

Afgesien van die evaluasie van die beweging van individue, moet die beweging van die groep as geheel, ook geëvalueer word. Volgens Lifton (31, p.209) is die volgende eienskappe tipies van volwasse groepe:

1. 'n Verhoogde vermoë om self-direktief te wees;
2. Verhoogde toleransie met betrekking tot die aanvaarding van die feit dat vordering tyd neem;
3. Verhoogde sensitiwiteit tot eie gevoelens en dié van ander;
4. Aansienlike verbetering in die vermoë om spanning, frustrasie en konflik te weerstaan;
5. 'n Begrip van die algemene faktore wat die groep saamsnoer sowel as areas van individuele verskille;
6. 'n Beter vermoë om realistiese resultate van gedrag te verwag, en om emosies op meer maatskaplik-aanvaarbare wyses uit te druk;
7. 'n Verhoogde vermoë om planne en metodes te verander soos nuwe situasies ontwikkel;
8. 'n Afname in tyd benodig om te herstel van bedreigende groepsituasies;
9. Verhoogde doeltreffendheid om probleme te lokaliseer, betrokke te raak by probleem-oplossing en hulp aan individue soos nodig, te verleen;
10. Bereidwilligheid om jou eie verantwoordelikheid onder die oë te sien, en ander te help wanneer hulp benodig word;
11. Aanvaarding van die reg om van 'n ander te verskil;
12. Aanvaarding van die idee dat mense verskillend is.

Die evaluasie van doelbereiking, die groei en verandering van die groep as geheel, en individuele groeplede t.o.v. die groep

vroulike alkoholiste is volledig in die samevattende verslag uiteengesit. By die laaste byeenkoms is die groeplede ook gevra om hul eie groei en verandering te evalueer. (vgl. sewende verslag, 2:6 - 2:13)

Samevattend kan gesê word dat individue deur groepberaad gehelp word om hul houdings teenoor hulself en ander persone te verander, hul interpersoonlike verhoudinge te verbeter, en hul gedrag so te verander dat dit binne die verwagtinge van die samelewing is en derhalwe persoonlike bevrediging aan hul verskaf.

HOOFSTUK VI

SLOTBESKOUING

Die professie maatskaplike werk is direk verwant aan die Terapeutiese Sielkunde. Laasgenoemde sluit beraad en psigoterapie in wat as oorvleuende areas van mededinging beskou word.

Groepberaad het baie van sy konsepte van groepterapie geleen, maar dit het in 'n unieke tegniek ontwikkel wat hoofsaaklik deur maatskaplike werkers gebruik word. Groepberaad het 'n terapeutiese strekking; terapeutiese veranderinge vind plaas en nie terapie nie.

Groepberaad is 'n proses van die maatskaplike groepwerk-metode soos beraad 'n proses van die gevallewerk-metode is. Dit is 'n proses wat uitvoering gee aan die basiese doelstelling van maatskaplike groepwerk, nl. om die maatskaplike funksionering van 'n groep individue te verhoog. Om hierdie doelstelling te bereik, word tegnieke wat geleen is van die groepterapie, gebruik om terapeutiese kragte in werking te stel wat terapeutiese verandering kan teweeg bring. Terwyl groepterapie diepte-beklemtonend is en persoonlikheids- of intra-psigiese verandering beoog waar gehandel word met diep onderdrukte aspekte van die onbewuste en die verlede, is groepberaad gerig op die bewuste en die "hier-en-nou." Verandering wat plaasvind, lê meer op die vlak van houdinge, verhoudinge en situatiewe faktore. Groeplede word gehelp om insig in hul probleem in die area van maatskaplike funksionering te ontwikkel, stelling daarteenoor in te neem, en groei en verandering te ondergaan.

Daar is verskeie spesifieke doelstellings van groepberaad. Al die doelstellings hou egter verband met die algemene doelstelling van groepberaad. Hoewel die algemene doelstelling van die drie primêre metodes van maatskaplike werk, nl. gevallewerk, groepwerk en gemeenskapswerk, wesenlik dieselfde is, verskil die metode waarvolgens dit bereik word. Groepberaad is 'n belangrike proses van die maatskaplike groepwerkmetode waarvolgens die algemene doelstelling van maatskaplike werk, nl. die verhoging van die maatskaplike funksionering van individue, ten uitvoer gebring word.

Die groepwerker en groeplede is terapeutiese agente wat die kragte in 'n groep aktiveer om terapeutiese verandering teweeg te bring.

Een van die vernaamste verskille tussen individuele beraad en groepberaad is geleë in die feit dat, in die geval van eersgenoemde, slegs die gevallewerker as terapeutiese agent optree terwyl in die geval van groepberaad, die groepwerker die groep as terapeutiese agent gebruik.

Die groep is die samelewing-in-die-kleine wat werklike lewensituasies weerspieël, en waar veranderde houdings en gedrag uitgetoets kan word. Die internalisering van die groepwerker se standarde word vervang met die aanvaarding van die groep as verteenwoordiger van die waardesisteem van die samelewing.

Vanweë die feit dat groeplede homogene probleme het, is hulle in staat om met mekaar te identifiseer en empatiese meelewing te toon. Hulle help die groepwerker om 'n terapeutiese klimaat daar te stel, en hulle aanvaar verantwoordelikheid vir mekaar in die proses om te verander. Die groeplede het dus 'n terapeutiese effek op mekaar.

Die groep beweeg deur verskillende fases in groeopontwikkeling. Die behandelingsfase wat in die tweede helfte van die groepberaad-siklus aangetref word, word as die belangrikste fase beskou, aangesien die groeplede oorgaan tot terapeutiese verandering. Al die voorgaande fases is slegs 'n voorbereiding, of 'n aanloop tot die klimaksfase. Die fases waardeur die groep daarna gaan, kan as 'n afloop of afsluiting gesien word.

Doelformulering en interaksie word beskou as bedreweenhede van die groepwerker wat uitsluitlik terapeuties van aard is. Dit word terselfdertyd ook as belangrike terapeutiese kragte beskou.

Doelstellings is gebaseer op maatskaplike werk-waardes. Doelstellings gee betekenis aan waardes deur die toepassing daarvan in die praktyk. Waardes gee algemene rigting terwyl doelstellings meer soos 'n spesifieke bestemming is. 'n Doelstelling is dus 'n gewenste verandering in sekere omstandighede, idees en gevoelens.

Die groeplede moet by die proses van doelformulering betrek word. Hulle moet ook verantwoordelikheid aanvaar om die doelstellings te bereik.

Algemene- of langtermyn doelstellings kan van spesifieke- of korttermyn doelstellings onderskei word. Langtermyn doelstellings moet verband hou met die algemene doelstellings van maatskaplike groepwerk. Korttermyn doelstellings gee uitvoering aan langtermyn doelstellings.

Merle M. Ohlson het nege primêre terapeutiese kragte in 'n beraadgroep, daargestel. Volgens hom lê die terapeutiese potensiaal van 'n groep, opgesluit in hierdie kragte. Wyse gebruik daarvan bring terapeutiese verandering mee. Die nege

terapeutiese kragte soos deur Ohlson geformuleer, is verbondenheid, verwagtinge, verantwoordelikheid, aanvaarding, aantrekkingskrag, gevoel van "behoort-aan", sekuriteit, spanning, en groeppnorme.

C. Gratton Kemp is die mening toegedaan dat groepberaad die volgende kragte bevat wat bevorderlik is vir terapeutiese verandering, wat individuele beraad nie het nie, nl. 'n gemeenskap om die werklikheid uit te toets, motivering, tegniek van kommunikasie, ondersteuning, en aanvaarding.

Die groepwerker het 'n kragtige hulpmiddel, nl. die interaksie in die groep, tot sy beskikking wat ontbreek by gevallewerk. Interaksie sluit die kommunikasie tussen die groepwerker, groeplede, en groep as geheel, in. Dit is die taak van die groepwerker om die groeplede te stimuleer tot doelgerigte deelname, m.a.w. om spontane interaksie in die groep te bewerkstellig.

Die benutting van interaksie kom in werklikheid neer op die doelgerigte aanwending van die groepproses. In maatskaplike groepwerk, word die groepproses deur die groepwerker in 'n groepwerkproses omskep. Die volgende elemente van die groepwerkproses kan onderskei word, nl. groepsmotivering, strukturering, waardes en norme, beheer, klimaat, groepsgebondenheid, programbeplanning, en verhoudinge.

Daar is byna altyd ook anti-terapeutiese kragte in 'n groep aanwesig wat terapeutiese verandering teenwerk. Die groepwerker en die groeplede moet in staat wees om dit te identifiseer, en te hanteer.

Terapeutiese verandering kan nie plaasvind as die groep in ekwilibrium is nie. Dit is derhalwe essensieel dat 'n mate van weerstand, spanning en konflik aanwesig sal wees.

Die groepwerker moet uiteindelijke verantwoordelikheid vir die groeplede aanvaar en toesien dat niemand aan meer spanning onderwerp word as wat hy kan verwerk nie. Verder moet hy toesien dat die groep nie ontbind alvorens die doelstellings bereik is nie.

Wanneer groeplede tot 'n beraadgroep toetree, moet hulle bereid wees om verandering te ondergaan. Wanneer hulle in die behandelingsfase gereed is vir verandering, moet hulle afstand doen van hul verdedigingsmeganismes en eerlik wees t.o.v. hul swakhede. Dit word gedoen wanneer daar 'n ideale terapeutiese verhouding tussen die groepwerker en groeplede bestaan, en wanneer 'n terapeutiese klimaat geskep is waar hulle aanvaarding, empatie, sekuriteit, en 'n gevoel van "behoort-aan" ervaar.

Die tegnieke van groepberaad is daarop gerig om die groeplid te lei tot insigontwikkeling, modifikasie van die self-konsep, en veranderinge t.o.v. houdinge, verhoudinge en gedrag.

Evaluasie van groepberaad is 'n belangrike hulpmiddel om dienslewering te verbeter. Die groei van die individu, en die groei van die groep as geheel moet geëvalueer word.

Beweging in 'n groep, is die veranderinge wat plaasvind t.o.v. 'n groeplid se houdinge, verhoudinge en gedrag vanaf die begin tot die einde van die groepberaadsiklus.

Samevattend kan gesê word dat individue deur groepberaad gehelp word om hul houdings teenoor hulself en hul omstandighede te verander, hul interpersoonlike verhoudinge te verbeter, en hul gedrag só te verander dat dit binne die verwagtinge van die samelewing is en derhalwe persoonlike bevrediging aan hul verskaf.

BIBLIOGRAFIE

1. Batten, T.R. : The Non-Directive Approach in Group and Community Work. London : Oxford University Press, 1967.
2. Bernstein, Saul (Ed.) : Further Explorations in Group Work. Bookstall Publications for Boston University School of Social Work, no date.
3. Bessell, Robert : Interviewing and Counseling. London : B.T. Batsford, 1971.
4. Bennett, Margaret E. : Guidance and Counseling in Groups. Second Edition. New York : McGraw Book Company, 1963.
5. Bion, W.R. : Experiences in Groups. London : Tavistock Publications, 1961.
6. Botha, Daniël : Groepwerk in Inrigtings. Ongepubliseerde D. Phil - proefskrif, Universiteit van Pretoria, November 1965.
7. Botha, Daniël : Groepwerk in Kinderinrigtings met besondere aandag aan 'n Pretoriase Inrigting. Ongepubliseerde M.A.(S.W.) - verhandeling, Universiteit van Pretoria, 1964.
8. Botha, D. : Maatskaplike Groepwerk. Pretoria: J.L. van Schaik Bpk., 1972.
9. Brammer, Lawrence M. and Shostrom, Everett L.: Therapeutic Psychology. Fundamentals of Actualization Counseling and Psychotherapy. Second Edition. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1960
10. Corsini, R. : Methods of Group Psychotherapy. New York: McGraw-Hill, 1957.

11. Coyle, G.L. : Group Work with American Youth. U.S.A. : Harper and Brothers Publishers, 1948.
12. De Villiers, Joan : Die Inhoud en Waarde van Groepbesprekings in Kinderleidingsgroepe soos dit toepassing vind in Maatskaplike Groepwerk. Ongepubliseerde M.A. (S.W.)- verhandeling, Universiteit van Pretoria, Junie 1969.
13. Du Preez, M.S.E. : Maatskaplike Groepwerk. 'n Teoretiese Uiteensetting. McGraw-Hill Boekmaatskappy, Publikasiereeks van die Departement Sosiologie, (Afdeling Maatskaplike Werk), Universiteit van Pretoria, 1972.
14. DuVall, Everett W. : Personality and Social Group Work. The Individual Approach. New York: Association Press, 1943.
15. Fenton, Norman : An Introduction to Group Counseling in Correctional Service. College Park, Maryland : American Correctional Association, 1957.
16. Fenton, Norman and Wiltse, Kermit T. : Group Methods in the Public Welfare Program. Palo Alto, California : Pacific Book Publishers, 1963.
17. Friedlander, Walter, A. : Concepts and Methods of Social Work. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall, Inc., 1958.
18. Halmos, Paul : The Faith of the Counselors. London : Constable and Company Ltd., 1965.
19. Hartford, Margaret E. : Groups in Social Work. Application of Small Group Therapy and Research of Social Work Practice. New York : Columbia University Press, 1972.
20. Hofmeyr, L. : Die Groepsgeesprek in Maatskaplike Groepwerk. McGraw-Hill Boekmaatskappy, Publikasiereeks van die Departement Sosiologie, (Afdeling Maatskaplike Werk), Universiteit van Pretoria, 1972.

21. Hugo, E.A.K. : Die Mens in Nood. Academica, Pretoria, Publikasiereeks van die Departement Sosiologie, (Afdeling Maatskaplike Werk), Universiteit van Pretoria, 1971.
22. Johnson, J.A. : Group Therapy : A Practical Approach. New York : Mc-Hill Book Co. Ltd., 1963.
23. Kemp, C. Gratton : Foundations of Group Counseling. New York : McGraw-Hill Book Company, 1970.
24. Keyter, H.W. : Die Groepwerker in Sosiale Groepwerk. Ongepubliseerde M.A.-verhandeling, Universiteit van Stellenbosch, 1954.
25. Klein, Alan, F. : Effective Groupwork. An Introduction to Principle and Method. New York : Association Press, 1972.
26. Klein, Josephine : Working with Groups. The Social Psychology of Discussion and Decision. Fourth Edition London : Hutchinson University Library, 1968.
27. Knowles, Joseph W. : Group Counseling. Philadelphia: Fortress Press, 1964.
28. Konopka, Gisela : Social Group Work : A Helping Process. Second Edition. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice - Hall, Inc., 1972.
29. Kuenstler, Peter (Ed.) : Social Group Work in Great Britain. London : Faber and Faber Ltd., 1954.
30. Le Roux, Martha Maria : Die Aanwending van Maatskaplike Groepwerk in 'n Psigiatryese Hospitaal. Ongepubliseerde M.A. (S.W.)-verhandeling, Universiteit van Pretoria, Desember 1971.
31. Lifton, Walter M. : Working with Groups. Group Process and Individual Growth. Second Edition. New York : John Wiley and Sons Inc., 1961.

32. Lurie, Harry L. (Ed.) : Encyclopedia of Social Workers. Issued by the National Association of Social Workers. Fifteenth Issue. Albany N.Y. : Boyd Printing Company, 1965.
33. MacLennon, Beryce W. and Felsenfeld, Naomie : Group Counseling and Psychotherapy with Adolescents. New York : Columbia University Press, 1968.
34. McCullough, M.K. and Ely, P.J. : Social Work with Groups. London: Routledge and Kegan Paul, 1968.
35. Middleman, Ruth R. : The Non-Verbal Method in Working with Groups. New York : Association Press, 1968.
36. Milson, Fred : An Introduction to Group Work Skill. London : Routledge and Kegan Paul, 1973.
37. National Conference on Social Welfare : Group Work Papers presented at the National Conference on Social Welfare 1957. New York: National Association of Social Workers, 1958.
38. Northen, Helen : Social Work with Groups. New York : Columbia University Press, 1969.
39. Nykerk, K.J. en Van Praag, Ph. H. : Groepswerk begrippen, velden, methoden. Sociale en culturele reeks. Herziene en uitgebreide derde druk. Alphen aan den Rijn : Samson Uitgeverij, 1972.
40. Ohlson, Merle M. : Group Counseling. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1970.
41. Olmstead, Donald : Social Groups, Roles and Leadership : An Introduction to the Concepts. Michigan : Board of Trustees, Michigan State University, 1961.
42. Ottaway, A.K.C. : Learning through Group Experience. London : Routledge and Kegan Paul, 1966.

43. Phillips, Helen U. : Essentials of Social Group Work Skill. New York : Association Press, 1957.
44. Reeves, Elton T. : The Dynamics of Group Behaviour. U.S.A. : American Management Association, Inc., 1970.
45. Rescher, Nicholas : Welfare. The Social Issues in Philosophical Perspective. U.S.A. University of Pittsburgh Press, 1972.
46. Schwartz, William and : The Practice of Group Work.
Zalba, Serapio R. New York : Columbia University
(Editors) Press, 1971.
47. Sherif, M. and : Groups in Harmony and Tension.
Sherif, C. New York : Harper and Brothers,
Publishers, 1953.
48. Slavson, S.R. : An Introduction to Group Therapy.
New York : The Commonwealth
Fund, 1943.
49. Stewart, L.H. and : The Counselor and Society.
Warnath, C.F. Boston : Houghton Mifflin Com-
pany, 1965.
50. Stroup, H.H. : Social Work. An Introduction
to the Field. Second Edition.
New York : American Book Com-
pany, 1960.
51. Sullivan, Dorothea F. : Readings in Group Work. New
(Ed.) York : Association Press, 1952.
52. Thompson, Sheila and : The Group Process as a Helping
Kahn J.H. Technique. Oxford : Permagon
Press, 1970.
53. Trecker, Harleigh : Social Group Work. Principles
and Practices. New York :
Association Press, 1972.
54. Tweetalige Woordeboek. D.B. Bosman, I.W. van der Merwe,
L.N. Heimstra. Sewende Verbeterde Uitgawe. Kaapstad:
Tafelberg Uitgewers Beperk, 1972.
55. Van Stegeren, W.F. : Groepswerk : Een Nederlandse
Oriëntering. Derde Druk.
N.V.-Deventer : Van Loghum
Staterus Uitgeversmaatschappij,
1971.
56. Vinter, Robert D. : Readings in Group Work Practice.
Michigan : Campus Publishers,
1967.

57. Warters, Jane : Group Guidance. Principles and Practices. New York : McGraw-Hill Book Company, Inc., 1960.
58. Williamson, Margaretta : The Social Worker in Group Work. New York : Harper and Brothers, 1929.
59. Wilson, Gertrude and Ryland, Gladys : Social Group Work Practice. The Creative Use of the Social Process. Cambridge : Houghton Mifflin Company, 1949.
60. Woordeboek vir Maatskaplike Werk. Saamgestel deur die vaktaalkomitee vir Maatskaplike Werk, Die Staatsdrukker, Pretoria, 1971.
61. Younghusband, Eileen : Social Work and Social Values. Readings in Social Work. Volume III. National Institute for Social Work Training Series. No. 12. London : George Allen and Unwin Ltd., 1967.
-